

Ministry of
JUSTICE

PRISON
REFORM
TRUST

Informacija kaliniams

2008 Lithuanian

© Prison Reform Trust and HM Prison Service/NOMS

This publication can be shared, copied, distributed and transmitted but not sold. It can not be altered in any way without the permission of the copyright owners.

**Ministry of
JUSTICE**

The National Offender Management Service: part of the Ministry of Justice protecting the public and reducing re-offending by delivering probation and prison services.

**PRISON
REFORM
TRUST**

The Prison Reform Trust works to create a fair and decent prison system. We do this by looking at how prisons are working, giving information to prisoners, staff and people outside and by asking the government and officials to make changes.

First published in 2008 by Prison Reform Trust

ISBN: 0946209 86 3

For further information, contact:

Prison Reform Trust
15 Northburgh Street
London EC1V OJR
020 7251 5070
www.prisonreformtrust.org.uk

Both HMPS and the Prison Reform Trust would like to thank prisoners and staff at HMP Wandsworth for helping with this book and Mencap for its work to make the book easier to read.

The Prison Reform Trust would like to thank the Big Lottery Fund and the Diana, Princess of Wales Memorial Fund for supporting our charity to improve information for prisoners.

Informacija kaliniams

Kas dirba kalėjime?

Kalėjimui vadovauja **viršininkas** arba **direktorius**. Šioje knygoje vartosime žodį „viršininkas“.

Kalėjimo pareigūnai – asmenys, einantys daugumą kalėjimo pareigų, taigi šį terminą rasite dažniausiai.

Kalinių prižiūrėtojas – jus prižiūrintis asmuo, bendradarbiausiantis su jumis paskirtu pareigūnu, kad padėtų pasiekti bausmės plano tikslus.

Asmeninis prižiūrėtojas – tai kalėjimo pareigūnas, paskirtas jums padėti, rašysiantis jūsų padarytos pažangos ataskaitas. Galbūt jis dirbs su jumis pagal bausmės planą.

Po lygtinio paleidimo prižiūrintis pareigūnas – asmuo, kuris bendradarbiaus su jumis, kad padėtų nenusikalsti pakartotinai po to, kai būsite paleisti iš kalėjimo.

Psichologas – asmuo, kuris įvertins jus ir bendradarbiaus su kitais darbuotojais veddamas nusikalstamo elgesio kursus.

Kapelionai – asmenys, padėsiantys jums praktikuoti savo religiją. Kalėjime lankosi įvairių konfesijų kapelionai. Su jais galima pasikalbėti ir apie savo savijautą.

Švietimo ir dirbtuvių darbuotojai – asmenys, vesiantys pamokas ir praktinius užsiėmimus.

Sveikatos priežiūros darbuotojai – medicinos seserys, gydytojai, odontologai ir kt.

CARAT darbuotojai – asmenys, padedantys kaliniams narkomanams.

IMB nariai – žmonės, tikrinantys, ar kalėjime gerai tvarkomasi. Paprastai tai savanoriai iš tam tikros vietovės.

Oficialieji kalėjimo lankytojai – vietiniai žmonės, galintys lankyti kalinius, kuriuos paprastai retai kas aplanko.

Turinys: kas sudaro šią knygą

Turinys	Puslapis
Apie šią knygą	5
Pirmą kartą atvykus	6
Nenuteistieji kaliniai	8
Civiliniai kaliniai	17
Sulaikytieji imigrantai	20
Apeliacijos teikimas dėl įkalinimo ar nuosprendžio	24
Sprendimas dėl įkalinimo trukmės	27
Dalykai, kuriais reikia pasirūpinti už kalėjimo sienų	31
Žmonės, galintys padėti jums būnant kalėjime	39
Santykių palaikymas su šeima ir draugais	41
Kaip susisiekti su savo advokatu ar kitais oficialiais asmenimis	50
Gyvenimas kalėjime	52
Sveikata	69
Tikėjimas	83
Kalėjimo taisyklės	88
Kaip pateikti skundą ar prašymą	116
Nusikaltėlių elgesio korekcija, bausmės planavimas ir pasiruošimas išeiti iš kalėjimo	124
Laikinas išleidimas iš kalėjimo	140
Išleidimas ir priežiūra	144
Įkalinti užsienio valstybių piliečiai	157

Apie šią knygą

Ši knyga supažindins su tokiais pagrindiniais dalykais, kuriuos turite žinoti būdami kalėjime:

- ✓ Kalėjimo taisyklės ir įprastos procedūros.
- ✓ Jūsų teisės.

Jeigu kas nors šioje knygoje neaišku, teiraukitės kalėjimo pareigūno

Kam skirta ši knyga?

Ši knyga skirta kaliniams (vyrams), įskaitant ir jaunuosius nusikaltėlius (nuo 18 metų).

Apie ką ši knyga?

- Ji papasakos, ką turite žinoti apie gyvenimą kalėjime.
- Kiekvieno kalėjimo taisyklės ir įprastos procedūros gali skirtis. Kai kurios kalėjimo taisyklės dažnai keičiasi. Būsite informuoti apie visas pasikeitusias taisykles, turinčias jums įtakos.
- Kalėjimo bibliotekoje rasite daugiau šių taisyklių kopijų.
- Šių taisyklių galite reikalauti ir tada, kai negalite patekti į biblioteką.

Kur gauti daugiau šios knygos kopijų?

- Kalėjimo bibliotekoje.
- Jei negalite šios knygos gauti bibliotekoje, kalėjimo darbuotojai gali išspausdinti visos knygos kopiją ar jos dalis.
- Jei turite spausdintinę knygos kopiją, galbūt jums bus leista ją laikyti ir dalytis su kitais kaliniais iš jūsų sparno.
- Jei turite knygos kopiją, saugokite ją, nes kitą gauti gali būti ne taip paprasta.

Pirmą kartą atvykus

Štai kas vyks, kai pirmą kartą atvyksite į kalėjimą:

- ✓ Atsidursite kalėjimo priėmimo skyriuje.
- ✓ Pasakykite darbuotojams, jei vartojate narkotikus ar alkoholį ir jums reikia atitinkamos pagalbos.
- ✓ Kalėjimo darbuotojai paaiškins, kokius drabužius turėsite dėvėti. Jei esate nuteistasis, jums galbūt teks vilkėti kalėjimo drabužius.
- ✓ Kalėjimo darbuotojas sudarys visų daiktų, kuriuos atsinešite, sąrašą. Kai ką galbūt bus leista pasilikti. Visi kiti jūsų daiktai bus laikomi saugioje vietoje. Viską atgausite išvykdami iš kalėjimo, išskyrus pavojingus daiktus ar daiktus, kuriuos laikyti draudžia įstatymai, pavyzdžiui, peilius ar narkotikus.
- ✓ Kalėjimo darbuotojas jus apieškos. Jei turite medicininių problemų, dėl kurių gali būti sunku jus apieškoti, galite prašyti, kad apžiūrėtų gydytojas.
- ✓ Jei turite sveikatos problemų, galite reikalauti gydytojo ar medicinos sesers. Pasisakykite gydytojui ar medicinos seseriai, jei vartojate kokius nors vaistus ar turite problemų dėl narkotikų ar alkoholio. Būtinai pasisakykite, jei jaučiatės labai prislėgti ar dėl ko nors susirūpinę.
- ✓ Galėsite paskambinti savo šeimos nariams. Taip pat jums bus paaiškinta, ką jie turi daryti, kad galėtų jus aplankyti.
- ✓ Jums bus suteiktas kalinio numeris.
- ✓ Būsime nuvesti į kameras, kurioje miegosite.
- ✓ Jei norite, galite nusiprausti duše ar vonioje.
- ✓ Susitiksime su kitais darbuotojais. Gali būti, kad susitiksime ir su darbuotoju, kuris bus jūsų asmeninis prižiūrėtojas.
- ✓ Darbuotojai galbūt paims jūsų pirštų atspaudus ir padarys jūsų nuotrauką.
- ✓ Darbuotojai jums daugiau papasakos apie gyvenimą kalėjime ir apie tai, kaip turite elgtis. Tai vadinama supažindinimu.

Daugiau informacijos

Vieta kur miegosite (kamera)

- Gali būti, kad kameroje gyvensite ne vienas. Tokiu atveju kalėjimo darbuotojai nuspręš, su kuo jums geriausia gyventi. Galite jiems pasisakyti, jei tai jums kelia kokių nors rūpesčių. Jeigu nerūkote, nebūsite verčiami gyventi su rūkančiu asmeniu. Pasisakykite darbuotojams, jei kas nors jums kelia nerimą ar jeigu jaučiatės nesaugiai.
- Kai kuriuose kalėjimuose yra speciali patalpa, kurioje kaliniai miega pirmą naktį, kad apsiprastų su buvimu kalėjime.

Ką daryti, jeigu...

Patekę į kalėjimą jaučiatės labai prislėgti ar susirūpinę

Jeigu taip jaučiatės, labai svarbu su kuo nors apie tai pasikalbėti.

Galite apie tai pasakyti:

- ✓ kalėjimo darbuotojams. Gali būti, kad jums bus paskirtas asmeninis prižiūrėtojas. Taip pat galite pasikalbėti su pareigūnu, prižiūrinčiu tą kalėjimo dalį (vadinamą sparnu arba bloku), kurioje kalite;
- ✓ gydytojui ar medicinos seseriai, kuri tikrino jūsų sveikatą;
- ✓ kapelionas;
- ✓ kitam kaliniui, kuris vadinamas klausytoju ar bičiuliu;
- ✓ samariečiams.

Esate susirūpinę dėl vaikų ar kitų žmonių, kuriuos prižiūrite

- Pasikalbėkite su kuriuo nors iš pirmiau minėtų asmenų.

Norite pasimatyti su advokatu, jeigu su juo dar nesimatėte po teismo

- Paprašykite priėmimo skyriuje dirbančio kalėjimo pareigūno surengti jums susitikimą su advokatu.

Nenuteistieji kaliniai

Kas yra nenuteistieji kaliniai?

- ✓ **Nenuteistieji** kaliniai yra asmenys, dar laukiantys teismo.
- ✓ Nenuteistieji kaliniai laikomi esą **nekalti**, nes jie dar nenuteisti už padarytą nusikaltimą.
- ✓ Nenuteistiesiems kaliniams leidžiami tam tikri dalykai, kurie neleidžiami nuteistiesiems. Pavyzdžiui, jiems paprastai leidžiama balsuoti ir vilkėti savo drabužius.
- ✓ Nenuteistieji kaliniai vis tiek turi laikytis tų pačių taisyklių, kurios taikomos ir kitiems kaliniams.

Jei esate nenuteistasis kalinys, galite tikėtis pagalbos ir paramos tokiais atvejais:

- prašydami paleisti iki teismo;
- norėdami išlaikyti savo būstą ir darbą;
- norėdami pasiruošti teismui;
- kad galėtumėte palaikyti santykius su šeima ir draugais;
- kad galėtumėte toliau dalyvauti savo įmonės veikloje ar jai vadovauti, jei tik tokia veikla teisėta;
- kai reikia pagalbos dėl kokių nors problemų, su kuriomis susiduriate.

Nenuteisto kalinio prašymas būti paleistam iki teismo

Paleidimas iki teismo reiškia, kad prašote būti paleisti iš kalėjimo iki teismo dienos.

Daugiau informacijos apie tai ieškokite **Kalėjimų nuostatuose 6100 ir 6101**.

Jų kopijos yra bibliotekoje.

Kaip pateikti prašymą būti paleistam iki teismo

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Jei pirmą kartą atsisakoma jus paleisti iki teismo, vėl galite to prašyti to paties teismo arba budinčio teisėjo. Tuomet galite pateikti prašymą tik nurodę naują priežastį, dėl kurios turėtumėte būti paleistas iki teismo.
- ✓ Prašydami būti paleisti iki teismo nurodykite visas įmanomas priežastis, dėl kurių teismas turėtų tai padaryti.
- ✓ Jei teismas prašymą būti paleistam iki teismo dienos atmes, prieš prašydami to pakartotinai, gerai apgalvokite, kodėl teismas tai turėtų padaryti. Jei nesate tikri, kodėl prašymas būti paleistam iki teismo buvo atmestas, pasitarkite su informaciją apie paleidimą iki teismo teikiančiu pareigūnu, teisinės paslaugas teikiančiu pareigūnu ar savo advokatu.
- ✓ Su informaciją apie paleidimą iki teismo teikiančiu pareigūnu pasikalbėti galite ir tuo atveju, jeigu jums reikia pagalbos prašant būti paleistam iki teismo. Būsto reikalus spręsti jums padės programa „Clearsprings“.
- ✓ Jeigu jums reikia pagalbos prašant teisinės paramos (pinigų teisinių konsultacijų ar atstovavimo išlaidoms padengti), pasikalbėkite su teisinės paslaugas teikiančiu pareigūnu.
- ✓ Kad teismas paleistų jus iki teismo dienos, turėsite nurodyti adresą, kuriuo ketinate apsistoti.
- ✓ Kad teismas paleistų jus iki teismo, turėsite nurodyti adresą, kuriuo ketinate apsistoti.

Gyvenamoji vieta

- Prašydami būti paleisti iki teismo dienos turėsite nurodyti teismui adresą, kuriuo ketinate apsistoti paleidimo iki teismo laikotarpiu. Tai gali būti jūsų paties, šeimos narių ar draugų namai (jūsų šeimos nariai ar draugai turės patvirtinti teismui neprieštaraujant, kad gyvensite pas juos).
- Jei neturite kur gyventi, prašykite pagalbos informaciją apie paleidimą iki teismo teikiančio pareigūno arba teisinės paslaugas teikiančio pareigūno. Galbūt jie padės jums kur nors susirasti būstą, pavyzdžiui, bendrabutyje.

Jeigu byla svarstoma magistratų teisme

Kaskart dalyvaudami savo bylos svarstyme magistratų teisme galite prašyti paleidimo iki teismo. Galite to prašyti ir savo advokato.

1. Prašydami paleidimo iki teismo, turite užpildyti tam tikrus blankus. Jums gali padėti advokatas arba teisinės paslaugas teikiantis pareigūnas.
2. Jeigu teismas atsisakys paleisti jus iki teismo, gausite laišką su paaiškinimu. Išsaugokite tą laišką, nes jo gali prireikti pakartotinai prašant paleidimo iki teismo.
3. Jei magistratų teismas galutinai nuspręs nepaleisti jūsų iki teismo, jums bus atsiųsta apie tai informuojanti pažyma.
4. Jei magistratų teismas atsiunčia pažymą, kurioje nurodyta, kad jie jau išnagrinėjo visus faktus, galite šią pažymą siųsti Karūnos teismui ir ten prašyti paleidimo iki teismo.
5. Jeigu tai padaryti atsisako ir Karūnos teismas, paleidimo iki teismo galite prašyti būdinčio civilinių bylų teismo teisėjo.

Jeigu byla svarstoma Karūnos teisme

1. Rašykite magistratų teismo tarnautojui, kuris siunčia jus į teismą Karūnos teisme. Galite prašyti, kad tai už jus padarytų advokatas.
2. Galite prašyti savo advokato kreiptis tiesiai į Karūnos teismą.
3. Jei nepakanka pinigų advokato išlaidoms apmokėti ir neturite teisinės paramos, galite kreiptis pagalbos į valstybės skiriamą advokatą. Teisines paslaugas teikiančio pareigūno pasiteiraukite, kaip tai padaryti. Daugiau informacijos apie valstybės advokatą ir kitus teisinius dalykus rasite **Kalėjimo nuostatuose 2600**. Jų kopiją galite gauti kalėjimo bibliotekoje.

Jei magistratų ar Karūnos teismas atmetė paleidimo iki teismo prašymą

Paleidimo už užstatą galite prašyti aukštojo teismo (High Court) **teisėjo (Judge in Chambers)**.

Toliau rašoma, kaip teisėjo prašyti paleidimo iki teismo.

1. Galite prašyti ir savo advokato tai padaryti už jus. Jei jūsų advokatas mokamas, turėsite jam už tai sumokėti.
2. Jei nepakanka pinigų sumokėti advokatui ar negalite gauti teisinės pagalbos, galite prašyti, kad paleidimo iki teismo prašymą pateiktų valstybės paskirtas advokatas (Official Solicitor). Reikės užpildyti tam tikrą blanką, kuriame nurodysite, kiek pinigų turite. Taip valstybės advokatas sužinos, kad trūksta pinigų už advokato paslaugas sumokėti pačiam.

Jeji nuosprendis jums turi būti paskelbtas Karūnos teisme

Galite paleidimo už užstatą prašyti Karūnos teismo. Jei Karūnos teismas atsisako paleisti jus iki teismo, prašymą galite pateikti aukštojo teismo teisėjui.

Kas atsitinka, kai esate paleidžiamas iki teismo?

Kai esate paleidžiamas už užstatą, turite laikytis tam tikrų taisyklių.

Pavyzdžiui:

- Jei nėra pateisinamų priežasčių, nurodytu laiku turite grįžti į teismą.
- Galbūt turėsite tam tikrų įpareigojimų, pavyzdžiui, gyventi tam tikru adresu, kiekvieną dieną lankytis policijoje ar segėti elektroninę etiketę.
- Galbūt turėsite rasti draugą ar šeimos narį, kuris sutiktų sumokėti, jeigu nepasirodymėte teisme. Tokie žmonės vadinami **laiduotojais**.

Jeji šių taisyklių nesilaikysite, jus gali suimti arba jums gali būti pateikti kaltinimai. Jeigu nepasirodysite teisme, jūsų šeimos nariams arba draugams, kurie yra jūsų laiduotojai, gali tekti sumokėti pinigų sumą, kurią jie įsipareigojo sumokėti, arba jie patys gali atsidurti kalėjime.

Laiduotojai

- Laiduotojai – tai draugai ar šeimos nariai, kurie sutinka sumokėti tam tikrą pinigų sumą, jeigu jūs paleidžiami iki teismo ir nepasirodote teisme nurodytu laiku.

Kaip jūsų šeimos nariai ar draugai gali tapti laiduotojais

Jeigu manote, kad magistratų teismas gali jus paleisti už užstatą:

Pasirūpinkite, kad šeimos nariai ar draugai, sutikę būti laiduotojais, kartu su jumis atvyktų į teismą. Jei gausite užstatą, o teismas nuspręs, kad tie žmonės gali būti jūsų laiduotojai, iš karto būsite paleisti.

Jei būsite paleisti už užstatą nebūdami teisme:

1. Jūsų draugai ar šeimos nariai turi pasirodyti teisme ar policijos nuovadoje, kur bus patikrinta, ar jie tikrai gali būti jūsų laiduotojai. Jie turės atsinešti tam tikrus dokumentus, kad įrodytų, jog prireikus gali sumokėti reikiamą pinigų sumą.
2. Jūsų draugai ar šeimos nariai turės pasirašyti dokumentą, kuriame nurodys, kad sutinka būti laiduotojai.
3. Jei teismas ar policija nuspręs, kad jūsų draugai ar šeimos nariai tinkami būti laiduotojais, išduos jiems atitinkamą pažymą.
4. Kad galėtumėte būti išleisti, jūsų draugai ar šeimos nariai turės pristatyti tą pažymą į kalėjimą. To reikia, kad kalėjimo darbuotojai žinotų, jog teismas ar policija nusprendė, kad tie asmenys tinka būti jūsų laiduotojais.

Vežimas iš kalėjimo paleidus iki teismo

- Jei būsite paleisti už užstatą, bet neturėsite pinigų iš teismo grįžti namo, pareigūnai, atvežę jus į teismą, pasirūpins, kad gautumėte kelionės dokumentą. Tai savotiškas bilietas, su kuriuo galėsite nemokamai pasiekti tą vietą, kurioje apsistosite paleidimo iki teismo laikotarpiu.
- Tokį kelionės dokumentą galite gauti ir iš pareigūnų, atvežusių jus į kalėjimą, arba, jei esate kalėjime ir teisme kalbėjote pasitelkdami vaizdo ryšį, – iš jame dirbančių pareigūnų.

Pasirengimas vykti į teismą

Turite pasikalbėti su teisinės paslaugas teikiančiu pareigūnu, kad jis padėtų pasirengti jūsų bylos svarstymui teisme ir susirasti advokatą.

1. Kaip susirasti liudytojų savo byloje

- Prašykite savo advokato, kad padėtų rasti liudytojų, kurie pateiktų parodymus svarstant jūsų bylą.
- Jeigu advokato neturite, pagalbos prašykite teisinės paslaugas teikiančio pareigūno.
- Teisinės paslaugas teikiantis pareigūnas negalės rasti jums liudytojų. Jis gali padėti parašyti laišką jūsų draugams ar šeimos nariams ir paprašyti jų rasti liudytojų.
- Galite parašyti į policiją ir prašyti jos darbuotojų, kad rastų jums liudytojų. Tačiau policija negali užtikrinti, kad šie žmonės atvyks į teismą.

2. Kompiuterio naudojimas teisiniams darbams atlikti

- Tam negalite naudoti asmeninio kompiuterio.
- Jei norite pasinaudoti kalėjimo kompiuteriu teisiniams darbams atlikti, kreipkitės į kalėjimo viršininką.
- Jei kalėjimo viršininkas manytų, kad jums tikrai to reikia teisingo teismo sumetimais, jis pasirūpins, kad galėtumėte pasinaudoti kalėjimo nešiojamuoju kompiuteriu.
- Jei kalėjimo viršininkas leis jums naudotis kalėjimo nešiojamuoju kompiuteriu, turėsite laikytis tam tikrų taisyklių.
- Daugiau informacijos apie tai ieškokite **Kalėjimų nuostatuose 2/2001**. Jų kopija yra kalėjimo bibliotekoje.

3. Jūsų daiktai

- Į teismą pasiimkite visus asmeninius daiktus, nes gali būti, kad jus išleis. Jeigu jus išleis, kalėjime dar liks jūsų daiktų, turėsite kreiptis į kalėjimą ir susitarti, kaip pasiimsite savo daiktus.

Dar šis tas apie nuteistus kalinius

Sveikata

- Jei nenorite, kalėjime **neprivalote** naudotis sveikatos priežiūros darbuotojų siūlomomis valstybinės sveikatos priežiūros sistemos paslaugomis.
- Galite reikalauti, kad jūsų sveikata rūpintųsi privatus gydytojas ar odontologas, bet už tai turėsite mokėti.
- Jei norite, pasikalbėkite su sveikatos priežiūros darbuotojais. Paprastai dėl leidimo sprendžia jie ir kalėjimo viršininkas.

Balsavimas

Net ir būdami kalėjime galite balsuoti, jei:

- esate nenuteisti;
- esate nuteisti, bet jums dar nepaskirta bausmė;
- esate civilinis kalinys, laikomas kalėjime už mokesčių nemokėjimą ar teismo nurodymų nevykdymą (tai vadinama teismo negerbimu).

Kad galėtumėte balsuoti, turite būti įtraukti į **rinkėjų sąrašus**.

Jei dar nesate įtraukti į rinkėjų sąrašus:

1. Turėsite užpildyti tam tikrą blanką ir išsiųsti jį ne kalėjime dirbančiam pareigūnui, atsakingam už rinkėjų sąrašų sudarymą. Adresai, kuriais reikia siųsti minėtus blankus, nurodyti **Kalėjimų nuostatuose 4650**. Jų kopija yra kalėjimo bibliotekoje.
2. Blanko ar išsamesnės informacijos apie balsavimą teiraukitės asmeninio prižiūrėtojo ar kito kalėjimo pareigūno.
3. Daugiau informacijos apie balsavimą pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4650**. Juose aiškinama ir apie balsavimą paštu (kai savo balsą siunčiate paštu) bei per tarpininką (kai jūsų vardu balsuoja kitas asmuo).

Darbas ir užmokestis

- Jei nenorite, kalėjime dirbti **neprivalote**.
- Jei dirbti norite, tačiau jums neatsiranda darbo, kiekvieną savaitę jums bus mokama nedidelė pinigų suma, kad galėtumėte nusipirkti reikiamų daiktų.
- Jeigu atsisakysite dirbti siūlomą darbą, pinigų iš kalėjimo galite ir negauti. Galimas dalykas, daugiau darbo jums nebepasiūlys.

Civiliniai kaliniai

Civiliniai kaliniai – tai žmonės, kurie siunčiami į kalėjimą, nes:

- nesumokėjo alimentų savo vaikams;
- nesumokėjo baudų ar skolų;
- nesumokėjo pinigų, kuriuos buvo pažadėję sumokėti kaip užstatą už savo pažįstamą asmenį, vėliau neatvykusį į teismą;
- nevykdė teismo nurodymų.

Su civiliniais kaliniais dažniausiai elgiamasi taip pat, kaip su nuteistaisiais kaliniais. Tačiau yra ir tam tikrų skirtumų. Pavyzdžiui, jei esate civilinis kalinys:

- Turite tas pačias teises į lankymą, laiškus ir telefono skambučius, kaip ir nuteistieji kaliniai. Daugiau informacijos rasite 40 puslapyje.
- Jei nenorite, neprivalote bendrauti su kitais kaliniais.
- Galite dėvėti savo nuosavus drabužius. Jei neturite pakankamai drabužių, galite paprašyti, kad jų duotų kalėjimo darbuotojai.
- Jei patekote į kalėjimą, nes negerbėte teismo arba nesumokėjote baudos, jums gali būti leista balsuoti. Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4650**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Kiti su civiliniais kaliniais susiję dalykai

Paleidimas iš kalėjimo anksčiau laiko

- Atsižvelgiant į priežastį, dėl kurios teismas jums paskyrė bausmę, jums gali būti neįmanoma išeiti iš kalėjimo anksčiau laiko. Galbūt jums netgi teks išbūti čia visą savo bausmės laiką. Kalėjimo darbuotojai išsiaiškina tai, kai nustatys jūsų paleidimo datą.
- Paprašykite savo asmeninio prižiūrėtojo, kito kalėjimo pareigūno ar po lygtinio paleidimo prižiūrėtojo pareigūno pagalbos, jei:
  - nežinote, ar negalite būti paleistas anksčiau;
  - manote, kad turėtumėte būti paleistas anksčiau, bet kalėjimo darbuotojai į tai neatsižvelgė nustatydami jūsų paleidimo datą.

Apeliacinis skundas dėl įkalinimo už teismo negerbimą

- Teismo negerbimas reiškia teismo įsakymų nevykdymą. Jei buvote įkalintas už teismo negerbimą, galite teikti apeliacinį skundą. Apeliacinio skundo teikimas reiškia bandymą pakeisti teismo nuosprendį.
- Visų pirma turėtumėte pasitarti su kalėjimo teisinės tarnybos pareigūnu ir išsiaiškinti, kaip tai padaryti.

Jei jūs įkalintas magistratų teismo sprendimu

- Per 21 dieną nuo nuosprendžio paskelbimo datos pateikite apeliacinį skundą Karūnos teismui arba prašykite, kad tai padarytų jūsų advokatas.

Jei jūs įkalintas Karūnos teismo arba apygardos teismo sprendimu

- Per 14 dienų nuo nuosprendžio paskelbimo datos pateikite apeliacinį skundą Civiliniam apeliaciniam teismui arba prašykite, kad tai padarytų jūsų advokatas. Adresas apeliaciniam skundui siųsti:

Civil Appeal Court
Royal Courts of Justice
Strand
London
WC2N 2LL

Sulaikytieji imigrantai

Sulaikytieji imigrantai Sulaikytieji imigrantai – tai žmonės, kurie nėra kilę iš Jungtinės Karalystės (Anglijos, Škotijos, Velso ir Šiaurės Airijos).

Paprastai tai yra žmonės, kurie įkalinti dėl imigracijos taisyklių pažeidimo arba dėl nusikaltimo įvykdymo ir kurie dabar laukia sprendimo dėl jų išsiuntimo atgal (deportavimo) į tą šalį, iš kurios jie atvyko.

Ką daryti su sulaikytisiais imigrantais, sprendžia Pasienio ir imigracijos agentūra.

Pasienio ir imigracijos agentūra. Tai yra grupė žmonių, kurie dirba vyriausybei. Jie yra atsakingi už atvykstančių į šalį dirbti, viešėti arba gyventi žmonių valdymą.

- ✓ Kol būsite kalėjime, Pasienio ir imigracijos agentūra palaikys su jumis ryšį. Kol būsite kalėjime, jie nagrinės jūsų bylą.
- ✓ Kalėjime turėsite laikytis tų pačių taisyklių, kaip ir nuteistieji kaliniai. **Daugiau informacijos rasite 7 puslapyje.**
- ✓ Turėtumėte pabandyti gauti advokato pagalbą. Jei dar neturite advokato, susisiekitė su tarnyba, vadinama Imigrantų patariamąja tarnyba. **Jų adresą rasite 20 puslapyje.** Turėtumėte gauti galimybę paskambinti, parašyti ar net išsiųsti fakso pranešimą savo advokatui. Be to, jis gali ateiti jūsų aplankyti.
- ✓ Jei reikia, paprašykite šių žmonių pagalbos:
  - savo asmeninio pareigūno, jei tokį turite;
  - už jūsų flygelį atsakingo kalėjimo pareigūno;
  - asmens, kuris kalėjime vadinamas rasinės lygybės pareigūnu;
  - asmens, kuris vadinamas užsieniečių kalinių koordinatoriumi, jei toks yra kalėjime.
- ✓ Jei reikia, jums gali būti pakviestas vertėjas (žmogus, kuris padės jums suprasti, kas sakoma anglų kalba).

Ryšio palaikymas su byla nagrinėjančiais darbuotojais

- Kol būsite kalėjime, ryšį su jumis palaikys žmonės iš Pasienio ir imigracijos tarnybos. Jie gali jau dirbti jūsų kalėjime arba atvykti jūsų aplankyti.
- Jei reikia, jūs taip pat galite su jais susisiekti.
- Taip pat galite paprašyti savo advokato, kalėjimo pareigūno arba viršininko, kad jie susisiektų su byla nagrinėjančiais imigracijos darbuotojais.

Prašymas paleisti iki teismo (tai reiškia prašymą paleisti jus iš kalėjimo, kol byla nagrinėjama)

- Galbūt galėsite prašyti būti paleidžiamas iš kalėjimo iki teismo.
- Norėdami būti paleisti iki teismo, turėsite užpildyti blanką **IS 91R**.
- Daugiau informacijos apie paleidimą iki teismo rasite blanke.
- Prašyti paleidimo iki teismo gali padėti:
  - Imigrantų patariamoji tarnyba (**smulkesnės informacijos apie ją rasite 20 puslapyje**);
  - kalėjime dirbantys arba jus lankantys imigracijos tarnybos darbuotojai;
  - jūsų advokatas arba kalėjimo darbuotojai. Jie gali susisiekti su byla nagrinėjančiais imigracijos tarnybos darbuotojais.

Žmonės, galintys jums padėti

1. Imigrantų patariamoji tarnyba

Šie žmonės gali nemokamai patarti ir padėti imigravusiems sulaikytiesiems.

Immigration Advisory Service
Head Office
3rd Floor
County House
190 Great Dover Street
London
SE1 4YB

Pagrindinis telefonas 0207 967 1200

Pagalbos linija 0207 967 1299 (darbo valandomis).

Faksas 0207 403 5875

2. Sulaikytųjų patariamoji tarnyba

Šie žmonės gali patarti ir padėti su imigrantų sulaikymu susijusiais klausimais. Jie gali padėti pasimatyti su advokatu, be to, jie dažnai lankosi kalėjimuose.

Detention Advice Service
Unit B3
62 Beechwood Road
London
E8 3DY

Telefonas 0207 254 6888

Faksas 020 7254 8555

3. Jungtinė Imigrantų gerovės tarnyba (*Joint Council for the Welfare of Immigrants = JCWI*)

Šie žmonės teikia nuteistiems imigrantams pagalbą, informacijos ir patarimų.

Joint Council for the Welfare of Immigrants
115 Old Street
London
EC1 9RT

Telefonas 020 7251 8706

Faksas 0207 251 8707

Jeį prašote politinio prieglobsčio (palikote savo šalį, nes ten jums gresia pavojus ir laukiate patvirtinimo, ar galėsite likti Jungtinėje Karalystėje), susisiekite su:

4. Teisiniu pabėgėlių centru (*Refugee Legal Centre = RLC*)

Refugee Legal Centre
Nelson House
153-157 Commercial Road
London
E1 2DA

Telefonas 0207 780 3200

Faksas 0207 780 3201

Taip pat galite skambinti šiais numeriais:

1. Nemokama telefono linija 0800 592 3333 arba 0207 780 3333

Galite ja skambinti pirmadienį, trečiadienį ir penktadienį nuo 10.30 iki 13.00 val. ir nuo 14.00 iki 16.30 val.

2. Jei jums reikia skubiai su kažkuo pasikalbėti atsitikus nelaimei, galite skambinti 07831 598057.

Šiuo numeriu galite skambinti visą savaitę ir savaitgaliais nuo 18.00 iki 8.00 val.

Apeliacijos teikimas dėl įkalinimo ar nuosprendžio

Naudingi žodžiai

Nuteisimas. Kai teismas nusprendžia, kad esate kaltas dėl nusikaltimo.

Nuosprendis. Tai, kas teismo įsakymu turi įvykti, nes esate nuteistas.

Apeliacinio skundo teikimas. Kai bandote pakeisti teismo priimtą sprendimą dėl nuteisimo arba nuosprendžio.

Galite bandyti pakeisti sprendimą dėl savo **nuteisimo** ir dėl jums skirto **nuosprendžio**. Tai vadinama apeliaciniu skundu. Jūsų advokatas galės patarti, ar galite teikti apeliacinį skundą ir dėl kokių priežasčių jį galėtumėte teikti.

Pagrindiniai dalykai

- Prieš nusprenddami teikti apeliaciją, gerai pagalvokite. Kartais, jei apeliacija nesėkminga, teismas gali nuspręsti, kad laikas, kurį kalėjime praleidote apeliacijai pateikti, turi būti pridėtas prie jūsų nuosprendžio.
- Prieš ką nors nusprenddami, būtinai pasitarkite su savo advokatu arba teisme atstovausiančiu advokatu (baristeriu).
- Apeliacinį skundą gali tekti pateikti greitai. Paprastai tai reikia padaryti per 28 dienas nuo nuteisimo arba nuosprendžio paskelbimo. Galbūt jums bus leista pateikti apeliacinį skundą vėliau. Pasitarkite su savo advokatu.
- Paprašykite, kad būtų leista pasikalbėti su kalėjimo teisinės tarnybos pareigūnu. Jis gali paaiškinti, kaip pateikti apeliaciją.
- Jei teiksite apeliacinį skundą, reikės pinigų už jį susimokėti. Galite teikti prašymą, kad gautumėte pinigų; tai vadinama Teisinių paslaugų finansavimu.

Kaip pateikti apeliacinį skundą

1. Pasikalbėkite su savo advokatu arba teisme atstovausiančiu advokatu (baristeriu). Jei neturėjote galimybės pasikalbėti su jais teisme, paklauskite kalėjimo viršininko, ar advokatas arba baristeris negalėtų jūsų aplankyti kalėjime.

Jūsų advokatas arba baristeris:

- pasakys jums, kokios, jo manymu, yra jūsų apeliacijos galimybės;
- užpildys blankus, jei nuspręsite teikti apeliaciją.

2. Paprašykite, kad leistų pasikalbėti su teisinės tarnybos pareigūnu. Jis galės paaiškinti, kaip pateikti apeliacinį skundą.

3. Teisinės tarnybos pareigūnas gali pasakyti, kuriuos blankus užpildyti ir kur juos reikia išsiųsti. Tai priklausys nuo to, ar buvote teistas Karūnos teisme, ar magistratų teisme.

4. Jei jūsų apeliacija galės būti svarstoma, pateikite prašymą dėl pinigų, skirtų sumokėti už apeliacinį skundą. Pinigai, kurių turite prašyti, vadinami **Teisinių paslaugų finansavimu**.

Teisinių paslaugų finansavimas (pinigai), kurie yra sumokami už jūsų teismą, leidžia jums tik gauti patarimą apie tai, kaip teikti apeliacinį skundą, o ne už jo teikimą.

Ką daryti, jeigu...

Norite pakeisti savo advokatą ar baristerį.

- Pasikalbėkite su esamu savo advokatu arba baristeriu ir pasakykite, kodėl norite jį pakeisti. Jie paklaus teisėjo, ar šis neprieštarauja.
- Be to, galite susimokėti ir pasirinkti advokatą arba teisinį patarėją savo nuožiūra.

Norite būti paleisti už užstatą, kol laukiate apeliacinio skundo svarstymo?

- Turite užpildyti **Blanką B** ir išsiųsti jį į Apeliacinį teismą.

Jei apeliacinis skundas atmetamas (tai reiškia, kad jis nesėkmingas):

- Galite paprašyti, kad jūsų bylą peržiūrėtų **Kriminalinių bylų peržiūros komisija**.
- Jie gali peržiūrėti bylas, kuriose, jų manymu, gali būti padaryta klaida. Jie gali gražinti bylą Apeliaciniam teismui.
- Turėsite pateikti jiems **naujos informacijos arba įrodymų**, kurie nebuvo aptarti teisme arba apeliacinio svarstymo metu.
- Galbūt galėsite gauti advokato pagalbą.
- Galbūt galėsite gauti Teisinių paslaugų finansavimą. Norėdami pateikti prašymą gauti šių pinigų, turėsite užpildyti blankus **CDS1** ir **CDS2**.
- Daugiau informacijos rasite **Kalėjimų nuostatuose 4400**, 3 skyriuje. Jų kopiją rasite kalėjimo bibliotekoje.

Sprendimas dėl įkalinimo trukmės

Pagrindiniai dalykai

- Teismas priima sprendimą dėl bausmės trukmės, tačiau jam reikia laiko detalėms išsiaiškinti.
- Kai atvyksite į kalėjimą, jums bus pranešta, kada baigsis bausmės laikas. Jei kalėjimas lauks informacijos apie jūsų bausmės trukmę, gali būti pasakyta, kad informacija yra **negalutinė**. Tai reiškia, kad ji gali keistis.
- Jei pažeisite kalėjimo taisykles, kalėjime gali tekti praleisti daugiau laiko. Tai nėra jūsų nuosprendžio dalis. **Daugiau informacijos rasite 83 puslapyje.**
- Pasikalbėkite su asmeniniu prižiūrėtoju ar kitu kalėjimo darbuotoju, jei jums reikia pagalbos suprasti savo įkalinimo nuosprendį.

Apie nuosprendį – čia nekalbama apie įkalinimą iki gyvos galvos arba neapibrėžtą nuosprendį kaliniams, kurie kelia grėsmę visuomenei.

Jūsų nuosprendis nustatomas atsižvelgiant į:

- nuosprendžio datą;
- nuosprendžio trukmę;
- nusikaltimo įvykdymo datą;
- jei nusikaltimas buvo įvykdytas iki 2005 m. balandžio 4 d., kalėjimo tarnyba atsižvelgs į visą kalėjime praleistą laiką kardomojo kalinimo metu;
- jei nusikaltimas įvykdytas po 2005 m. balandžio 4 d., teismas gali įsakyti kalėjimui neskaičiuoti laiko, kurį praleidote kalėjime kardomojo kalinimo metu.

Kiek laiko praleisite kalėjime?

Tai priklauso nuo nusikaltimo įvykdymo datos. Daugiau informacijos rasite **145 puslapio** pradžioje.

Suaugusiųjų laisvės atėmimo bausmės iki 12 mėnesių

- Jūsų paleidimas bus besąlyginis (AUR).
- Jūsų **neprižiūrės** nusikaltimą padariusių asmenų priežiūros pareigūnas.
- Jums bus suteikta informacija, vadinama įspėjimu. Įspėjime bus paaiškinta, ką jis reiškia, ir turėsite jį pasirašyti.

Nusikaltimai, įvykdyti iki 2005 m. balandžio 4 d.

Jeigu bausmės laikas yra trumpesnis nei 1 metai

- Būsite paleisti iš dalies atlikę bausmę be lygtinio paleidimo (nebent esate jaunesni nei 21 metų).

Jeigu bausmės laikas yra ilgesnis nei 1 metai ir trumpesnis nei 4 metai

- Būsite paleisti, kai atliksite **pusę** savo bausmės laiko.
- Kai tai įvyks, turėsite susitikti su lygtinio paleidimo pareigūnu, kuris prižiūrės, kad laikytumėtės lygtinio paleidimo taisyklių.
- Lygtinis paleidimas baigsis praėjus trimis ketvirčiams nuosprendžio laiko.

Jeigu bausmės laikas yra ilgesnis nei 4 metai

- Galite teikti prašymą paleisti lygtinai, kai būsite atlikę **pusę** savo bausmės laiko.
- Paleidus lygtinai, išlaisvinus jus prižiūrės lygtinio paleidimo tarnybos pareigūnas.
- Jei **nebūsite** paleisti lygtinai, pakartotinai galėsite prašyti lygtinio paleidimo kiekvienais metais, jei iki bausmės pabaigos bus likę ne mažiau nei 13 mėnesių.
- Jei taip ir **nebūsite** paleisti lygtinai, būsite paleisti prieš nuosprendžio pabaigą. Data, kada būsite paleisti iš kalėjimo, vadinama Nelygtinio paleidimo data. Turėsite susitikti su lygtinio paleidimo pareigūnu, kuris dirbs su jumis ir tikrins, kaip laikotės savo lygtinio paleidimo taisyklių.

Daugiau apie nusikaltimus, įvykdytus iki 2005 m. balandžio 4 d.

Ilgesnės bausmės

- Už tyčinį arba lytinį nusikaltimą gali būti paskirta ilgesnė bausmė.
- Jūsų išėjimo iš kalėjimo data priklausys nuo to, kiek ilgai teisėjas įsakys kalėti.
- Jei būsite paleisti lygtinai, jums taip pat gali tekti ilgiau laikytis lygtinio paleidimo reikalavimų.
- Jei **nebūsite** paleisti lygtinai, galėsite iš naujo teikti prašymą kiekvienais metais.
- Jei nepavyks, būsite paleisti prieš nuosprendžio pabaigą. Data, kada būsite paleisti iš kalėjimo, vadinama Nelygtinio paleidimo data. Turėsite susitikti su lygtinio paleidimo pareigūnu, kuris dirbs su jumis ir tikrins, kaip laikotės savo lygtinio paleidimo taisyklių.

Nusikaltimai, įvykdyti 2005 m. balandžio 4 d. ir vėliau

Jei jūsų bausmės laikas yra ilgesnis nei 1 metai, bet trumpesnis nei 4 metai

- Būsite paleisti, kai atliksite **pusę** savo bausmės laiko.
- Turėsite susitikti su lygtinio paleidimo pareigūnu, kuris dirbs su jumis ir tikrins, kaip laikotės lygtinio paleidimo taisyklių.

Ilgesnės bausmės

- Jei jums skirta ilgesnė bausmė, turėsite pateikti **prašymą**, kad būtumėte paleisti lygtinai. Tai galėsite daryti, kai būsite atlikę kalėjime dalį savo bausmės.
- Jei **nebūsite** paleisti lygtinai, galėsite iš naujo teikti prašymą kiekvienais metais.

Nusikaltimai, įvykdyti iki 1992 m. spalio 1 d.

- Galite teikti prašymą paleisti jus lygtinai, kai būsite išbuvę **trečdalį** savo bausmės laiko.
- Jei būsite paleisti lygtinai, iš kalėjimo išeisite pagal lygtinio paleidimo sąlygas, kurios galios du trečdalius likusio bausmės laiko.
- Jei **nebūsite** paleisti lygtinai, galėsite vėl teikti prašymą dėl lygtinio paleidimo kiekvienais metais, jei iki kalėjimo pabaigos bus likę ne mažiau nei 13 mėnesių. Jei taip ir nebūsite paleisti lygtinai, iš kalėjimo būsite paleisti, kai iškalėsite **2 trečdalius** bausmės laiko.
- Jei paleistas lygtinai vėl nusikalsite, jums gali tekti atlikti likusią savo bausmės dalį.

Daugiau informacijos apie lygtinį paleidimą rasite skaitydami nuo 141 puslapio.

Dalykai, kuriais reikia pasirūpinti už kalėjimo sienų

1. Vaikai arba kiti jūsų prižiūrimi žmonės

- Jei turite suderinti vaikų ar kitų savo prižiūrimų žmonių priežiūrą, iš karto praneškite tai kalėjimo darbuotojams.

Mokėjimai Vaikų paramos agentūrai

- Jei mokate alimentus už vaiko išlaikymą, turite pranešti Vaikų paramos agentūrai, kad esate kalėjime.
- Vaikų paramos agentūrai turite apie tai pranešti per 1 savaitę. Nepranešimas apie pasikeitimus per vieną savaitę yra kriminalinis nusikaltimas.
- Neturite mokėti alimentų vaikui, jei nedirbate ir negaunate pašalpų.

Galite ten parašyti šiuo adresu:

Child Support Agency
National Helpline
PO Box 55
Brierly Hill
DY5 1YL

Telefonas 08457 138 924

2. Pašalpos

Jeigu jau gaunate pašalpą

- Kuo greičiau pasikalbėkite su vietiniu įdarbinimo centru, kad viską išsiaiškintumėte. Taip pat galite paprašyti, kad tai padarytų kas nors iš šeimos narių.
- Jei esate kalėjime ilgiau nei 21 dieną, vienintelė pašalpa, kurią galite gauti, yra būsto pašalpa.
- Jei, jūsų manymu, įdarbinimo centras nėra sumokėjęs visos pašalpos, parašykite jiems ir paprašykite, kad jie atsiųstų pinigų į kalėjimą. Jiems reikės atsiųsti kalėjimo **viršininkui** išrašytą **banko pervedimo (giro)** kvitą. Tada pinigai bus jums asmeniškai išmokėti grynaisiais.
- Jei negalite gauti šių pinigų, galėsite pareikalauti jų, kai išeisite iš kalėjimo.

Jeigu dirbate

- Jūsų šeimai gali tekti prašyti pašalpų, kol atliksite bausmę ar būsite kardomajame kalėjime.
- Šeima turėtų kuo greičiau kreiptis į vietinį įdarbinimo centrą.

Būtinai kreipkitės į įdarbinimo centrą kuo anksčiau. To nepadarius, jums ar jūsų šeimai gali kilti sunkumų gauti pašalpą dabar ir po paleidimo.

3. Nuomos arba būsto paskolos įmokų mokėjimas

- Galbūt jūs arba jūsų šeima galite gauti **Būsto pašalpą**, kuri padėtų susimokėti nuomą arba būsto paskolą.
- Reikėtų šiuo klausimu pasitarti, nes tai priklausys nuo to, ar buvote nuteistas, ar esate kardomajame kalėjime.

Nuomos mokėjimas – ką daryti

Parašykite savo būsto šeimininkui arba nekilnojamojo turto agentui ir praneškite, kad esate kalėjime. Pasakykite jiems:

- kaip ilgai būsite kalėjime;
- ar kas nors prižiūrės jūsų namus.

Jeigu gyvenote su šeima ir jau gavote Būsto pašalpą:

- Parašykite Būsto pašalpa biurui ir praneškite, kad esate kalėjime.
- Jūsų šeima taip pat turėtų jiems parašyti ir paprašyti, kad, kol būsite kalėjime, jūsų pašalpa būtų pervedama jiems.

Jeigu jūsų šeima nori pradėti gauti Būsto pašalpą:

- ji turėtų kreiptis į Būsto pašalpos biurą ir pareikšti prašymą Būsto pašalpai gauti.

Jeigu gyvenote vienas:

- galite pretenduoti į Būsto pašalpą, kol esate kardomajame kalėjime ne ilgiau nei 52 savaites arba jei būsite kalėjime trumpiau nei 13 savaitių.
- Jei dar negaunate Būsto pašalpos, parašykite vietos savivaldybei ir paprašykite paraiškos blanko.

Jeigu negalite mokėti nuomos ir negalite gauti būsto pašalpos:

- galbūt norėsite gražinti namą savininkui arba nekilnojamojo turto agentui; tai gali būti geriau nei būti skolingam jiems daug pinigų ir įklimpti į skolas;
- jūsų namo savininkas gali sutikti rasti jums kitą vietą gyventi, kai išeisite iš kalėjimo.
- **Visų pirma paprašykite NACRO ir Gyventojų konsultavimo biuro patarimo.**
- Šių organizacijų atstovai gali aplankyti jus kalėjime. Jei ne, galite skambinti į NACRO telefonu 0800 0181 259.

Nekilnojamojo turto įkeitimas

Jūs arba jūsų šeima gali gauti pagalbą, mokėdama dalį įkeisto turto **palūkanų**, jei:

- gyvenote kartu su savo šeima ir jie liko gyventi name;
- **nesate** nuteistas arba laukiate nuosprendžio ir perkate namą pats.

Ką daryti

- ✓ Jūs arba jūsų šeimos nariai turėtų parašyti vietiniam [darbinimo centrui, jei jūs arba jie nori prašyti Būsto pašalpos.
- ✓ Būtinai praneškite hipotekos įmonei, bankui ar statybos organizacijai, kad esate kalėjime.
- ✓ Taip pat pasakykite jiems, kas, jūsų manymu, bus toliau. Pavyzdžiui, jei norite už savo įkeistą turtą mokėti tik palūkanų dalį arba jei manote, kad negalėsite mokėti.
- ✓ Galbūt kuriam laikui galėsite sustabdyti įmokas arba parduosite namą.

Kaip bus mokama Būsto pašalpa

Jei pirkote namą iki 1995 m. spalio 2 d.

- Nuo 1 iki 8 savaitės   Negausite **jokių** pinigų už išlaidas namui
- Nuo 9 iki 27 savaitės   Gausite pusę sumos
- Nuo 27 savaitės   Gausite visus pinigus

Jei pirkote namą po 1995 m. spalio 2 d.

- Nuo 1 iki 39 savaitės   Negausite jokių pinigų už išlaidas namui
- Nuo 39 savaitės   Gausite visus pinigus

4. Savivaldybės mokestis

Ką daryti

- ✓ Praneškite savo savivaldybei, kad esate kalėjime. Galbūt jums nereikės mokėti savivaldybės mokesčio arba jūsų šeimai jis bus mažesnis.
- ✓ Pirmą kartą patekę į kalėjimą, turėtumėte gauti informacinį lapelį apie savivaldybės mokestį. Kartu su lapeliu turėtų būti pateikiami ir keli blankai. Norėdami kreiptis į vietos savivaldybę, užpildykite tuos blankus.

5. Vandens, dujų, elektros, telefono ir kitų panašių paslaugų sąskaitos

Jūs **negalite** gauti jokios paramos, susijusios su šiomis sąskaitomis, kol esate kalėjime.

Ką daryti

- ✓ Galite parašyti minėtas paslaugas teikiančioms įmonėms ir pranešti, kad esate kalėjime. Paprašykite, kad darbuotojai padėtų parašyti laišką.
- ✓ Galite jų paklausti, ar negalėtumėte sumokėti sąskaitų, kai išeisite iš kalėjimo. Galite paprašyti, kad dujos, vanduo arba elektra jums būtų atjungti.

6. Valstybinis draudimas

Jei prieš patekdamas į kalėjimą mokėjote valstybinio draudimo įmokas:

- jums **nebus** mokamas valstybinis draudimas, kol būsite kalėjime;
- jei jums yra nuo 16 iki 18 metų, gausite mokesčių kreditus;
- taip pat galite gauti kreditus, jei jums yra nuo 60 iki 65 metų.

Jūsų mokamos valstybinio draudimo įmokos

Kol esate kalėjime

Negalite mokėti:

- 1 ir 2 klasės tipo valstybinio draudimo įmokų (jos mokamos dirbant).
- **Galbūt** galėsite mokėti jas, jei būdamas kalėjime dalyvausite specialiame projekte. Pavyzdžiui, jums bus mokama už visuomeninius darbus.

Galite mokėti:

- 3 klasės tipo valstybinio draudimo įmokas.
- Jei nustosite mokėti šio tipo valstybinio draudimo įmokas, tai gali turėti įtakos jūsų pensijos arba netekties pašalpoms. Tai priklausys nuo tokių dalykų kaip baudmės trukmė.

Norėdami sužinoti daugiau, susisieki su įdarbinimo centru arba rašykite adresu:

HM Revenue & Customs
National Insurance Contributions Office
Benton Park View
Newcastle on Tyne
NE98 1ZZ

Telefonas 0845 302 1479

7. Valstybinė pensija

Negausite valstybinės pensijos:

- jei buvote nuteistas;
- kol esate kardomajame kalėjime arba kol laukiate savo teismo.

Gausite pensiją:

- jei būsite nenuteistas ir paleistas. Gausite pinigus, kai būsite paleistas.

Jeigu turite partnerį:

- jūsų partneris ir toliau gaus pensiją, kai jūs būsite kalėjime, nebent jis gautų vadinamąją **išlaikytinio priemonę**;
- jei jis nėra tuo įsitikinęs, turėtų pasitikrinti Įdarbinimo centre.

Norėdami gauti daugiau informacijos, rašykite į Pensijų tarnybą adresu:

National Pension Centre
Tyneview Park
Whitley Road
Benton
Newcastle-upon-Tyne
NE98 1BA

Telefonas 0845 6060 265

8. Pajamų mokestis

- Esant kalėjime svarbu reguliariai tikrinti viską, kas gali būti susiję su mokesčiais.
- Tokios organizacijos, kaip antai Gyventojų konsultavimo biuras, gali atvykti į įkalinimo vietą ir padėti išsiaiškinti klausimus dėl mokesčių.

Ką daryti

- ✓ Jei reikia pagalbos, kreipkitės į savo mokesčių inspekcijos biurą. Jei galite, pasakykite jiems savo valstybinio draudimo numerį ir nuorodos numerį.
- ✓ Jei nežinote, kiek mokėti, pasiklauskite vietiniame mokesčių inspekcijos biure.
- ✓ Jums vis tiek teks pildyti mokesčių blankus, jei jie jums bus siunčiami arba jei turėsite kažkokių pajamų, apie kurias turėsite pranešti.
- ✓ Vietoj jūsų į mokesčių inspekciją gali kreiptis kas nors kitas. Tačiau turėsite parašyti patvirtinimą raštu, garantuojantį, kad leidžiate jiems tai daryti.
- ✓ Jei darbdavys išsaugos jūsų darbo vietą, kol atliksite bausmę kalėjime, paprašykite, kad jis tai patvirtintų raštu ir turėtumėte įrodymą.
- ✓ Jūs vis dar galėsite gauti **asmenines pašalpas**, kol būsite kalėjime. Jūsų asmeninė pašalpa – tai pajamos, kurias galite gauti kiekvienais metais nemokėdami už jas mokesčių.

Kreipkitės į savo mokesčių inspekcijos biurą, jei norite išsiaiškinti:

- ✓ ar galite pakeisti, kad vaiko mokesčių kredito pinigai būtų mokami jūsų žmonos ar partnerio vardu, jeigu jie dirba;
- ✓ ar galite susigrąžinti mokesčius už palūkanas, mokamas bankui ar statybos bendrovei. Norėdami tai daryti, turėsite užpildyti blanką.
- ✓ ar galėsite susigrąžinti pajamų mokestį, kurį sumokėjote nuo balandžio 5 dienos, jei turite darbą ir turite dokumentą P45;
- ✓ arba kad gautumėte patarimų, jei dirbate sau (esate savisamdis darbuotojas).

Žmonės, galintys padėti jums būnant kalėjime

- Apie bet kokias kalėjime kylančias problemas galite pasikalbėti su kalėjimo darbuotojais.
- Yra ir kitų žmonių, galinčių jums padėti.
- Kalėjimo darbuotojai turėtų pasakyti, kas dar gali jums padėti. Apie tai informacijos turi būti ir jūsų kalėjimo sparne.

Čia pateikiamas sąrašas kitų žmonių, galinčių jums padėti kalėjime. Kitame puslapyje rasite dar didesnę žmonių sąrašą.

Jeigu jaučiatės nusiminę ar susirūpinę arba norėtumėte kam nors pasipasakoti, galite pasikalbėti su:

- ✓ **kapelionu ar su kitu žmogumi, susijusiu su religija;**
- ✓ **samariečiais.** Pasakykite kalėjimo darbuotojams, jei norėtumėte pasikalbėti su samariečiais. Samariečiai – žmonės, su kuriais galite asmeniškai pasikalbėti, jei jaučiatės labai nuliūdę ar susirūpinę arba jei jaučiate, kad galite bandyti susižaloti ar nusizudyti. Samariečius galite pasikviesti ištisą parą. Galite su jais susitikti, privačiai pasikalbėti telefonu (turite paprašyti vietinio numerio) arba parašyti jiems adresu:
Chris
PO Box 9090
Stirling FK8 2SA
- ✓ **kitu kaliniu, kuris vadinamas klausytoju arba bičiuliu.** Klausytojai – tai kaliniai, išmokyti klausyti ir palaikyti jus, jei jaučiatės labai nusiminę ar susirūpinę. Jie **nepasakys** kalėjimo darbuotojams, kad esate liūdnas, nebent nerimautų, kad sužalosite save arba ką nors kitą. Kai kurie kalėjimai turi ir bičiulių. Bičiuliai – tai kaliniai, galintys jus išklausyti, jei norite su kuo nors pasikalbėti. Jei reikės, bičiuliai gali pasakyti kalėjimo darbuotojams tai, ką jiems pasakojote.
- ✓ **oficialiaisiais kalėjimo lankytojais.** Tai vietiniai žmonės, kurie gali lankyti kalinius, jei šie neturi daug lankytojų arba jei tiesiog nori pasikalbėti su kuo nors kitu iš už kalėjimo sienų. Pasikalbėkite su kalėjimo oficialaus lankymo ryšių tarnybos pareigūnu ir paprašykite, kad kuris nors iš tų žmonių jus aplankytų.

Kiti žmonės, kurie gali jums padėti

Jeigu kas nors jus skriaudžia ar smurtauja prieš jus

- ✓ Nedelsdami pasikalbėkite su **bet kuriuo** kalėjimo darbuotoju. Jie galės jums padėti.

Pagalba kitais dalykais

- ✓ **Kitos organizacijos** taip pat padeda kaliniams. Pavyzdžiui, Gyventojų konsultavimo biuras teikia piniginę ir teisinę pagalbą. Anoniminių alkoholikų ir narkomanų organizacijos padeda spręsti narkotikų ir alkoholio problemas. Paklauskite kalėjimo darbuotojų, kokios pagalbos galite gauti savo įkalinimo įstaigoje.
- ✓ **Naujojo tilto fondas (angl. „The New Bridge Foundation“)** Tai organizacija, kuri padeda kaliniams ateidama jų aplankyti kalėjime ir padėdama jiems pasirengti gyvenimui išėjus iš kalėjimo. Paprašykite kalėjimo darbuotojų, jei norėtumėte, kad savanoris ateitų į jūsų įkalinimo vietą. Taip pat galite kreiptis į Naujojo tilto fondą adresu:

The New Bridge Foundation
27a Medway Street
London
SW1P 2BD
Telefonas 0207 976 0779

Su kuo galima pasikalbėti apie problemas kalėjime

- ✓ **Nepriklausoma stebėtojų taryba.** Šie žmonės tikrina kalėjimus, siekdami užtikrinti, kad jie yra gerai ir tinkamai valdomi. Jie nedirba kalėjime. Tai vietiniai gyventojai, savanoriškai atliekantys šį darbą. Jei turite skundų dėl kalėjimo gyvenimo, galite paprašyti susitikimo su Nepriklausomos stebėjimo tarybos atstovu ar netgi su visa taryba, kai jie kitą kartą lankysis kalėjime. Norėdami tai padaryti, turėsite užpildyti specialų blanką. Blanką ir informacinį lapelį apie Nepriklausomą stebėjimo tarybą turėtumėte rasti savo kalėjimo sparne.

Santykių palaikymas su šeima ir draugais

Kalėjimas privalo padėti jums palaikyti santykius su šeima ir draugais.

Kalėjime galite:

- rašyti laiškus;
- skambinti telefonu;
- susitikti su lankytojais.

Prireikus paprašykite, kad kalėjimo pareigūnas padėtų su šiais dalykais.

Šeimos arba draugų vizitai

Pagrindiniai dalykai (daugiau rasite kitame puslapyje)

- ✓ Paprastai, prieš kam nors aplankant jus kalėjime, turėsite užpildyti blanką, vadinamą **Lankymo tvarka** (nebent būtumėte nuteistas arba civilinis kalinsys).
- ✓ Susitikimai vyksta kalėjimo salėje. Kalėjimo darbuotojai pasakys jums, kurioje salės vietoje turėsite atsisėsti.
- ✓ Kiekvieno kalėjimo viršininkas sprendžia dėl laiko ir dienų, kuriomis gali vykti susitikimai. Lankyti paprastai **negalima** švenčių dienomis (kaip antai Kalėdos ir Velykos).
- ✓ Kalėjimo darbuotojai gali nuspręsti, ar jus galės aplankyti vaikai. Tai priklauso nuo tokių dalykų, kaip įvykdytas nusikaltimas ir jūsų elgesys kalėjime. Kalėjimo darbuotojai praneš jums, jei tai įvyks.

- ✓ Vienu metu jus gali aplankyti ne daugiau nei 3 suaugusieji su vaikais. Visi turi ateiti vienu metu. Jų vardai turi būti įrašyti Lankymo tvarkos blanke.
- ✓ Vaikus paprastai turi lydėti suaugęs žmogus. Vaikai nuo 16 iki 18 metų kai kuriuose kalėjimuose gali lankyti kalinius ir vieni.
- ✓ Būtų gerai, jei žinotumėte, kas ruošiasi jus aplankyti. Jei tą pačią dieną ateis dar viena grupė žmonių, jiems gali būti nebeleista su jumis pasimatyti.
- ✓ Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4410**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Informacija nuteistiesiems ir civiliniams kaliniams

- ✓ Paprastai šeimai reikia paskambinti į kalėjimą ir susitarti dėl laiko, kada galės jus aplankyti. Jums **nereikia** pildyti Lankymo tvarkos blanko.
- ✓ Paprastai leidžiami 3 vizitai per savaitę. Kiekvienam vizitui skiriama po 1 valandą. Vienas iš vizitų gali būti savaitgalį.
- ✓ Kai kuriuose kalėjimuose leidžiami trumpesni vizitai, bet daugiau kartų.
- ✓ Galbūt galėsite gauti daugiau vizitų arba jie bus ilgesni. Tai priklauso nuo tokių dalykų, kaip jūsų elgesys ir kalėjimas, kuriame esate. **Žiūrėkite 64 p.**
- ✓ Kiekvieno vizito metu gali ateiti iki 3 suaugusiųjų su vaikais.
- ✓ Jei pas jus ruošiasi ateiti paaugliai, paklauskite dėl jų kalėjimo darbuotojų. Kai kurie kalėjimai skaičiuoja paauglius kaip suaugusiuosius.
- ✓ Galbūt galėsite aplankyti savo šeimos narį, kuris yra nuteistasis kalinys kitame kalėjime. Paprastai tai yra įmanoma, jei neketinate palikti kalėjimo anksčiau nei po mėnesio. Paprašykite kalėjimo darbuotojų, jei norite tai padaryti.

Visiems kitiems kaliniams

- ✓ Kas 4 savaites galite turėti mažiausiai 2 vizitus per savaitę. Vizito trukmė – 1 valanda.
- ✓ Priklausomai nuo jūsų elgesio kalėjime galbūt galėsite gauti daugiau vizitų. **Daugiau informacijos rasite 64 puslapyje.**

Kaip surengti vizitą

1. Užpildykite **Lankymo tvarkos** blanką. Kas dvi savaites gausite naują Lankymo tvarkos blanką.
2. Blanke surašykite visų žmonių, su kuriais pageidaujate pasimatyti, vardus. Įtraukite ir visų vaikų, su kuriais norėtumėte pasimatyti, vardus.
3. Nusiųskite Lankymo tvarkos blanką vienam iš žmonių, kuriuos norite pamatyti.
4. Pas jus atvykstantys žmonės turi atsivežti tą blanką.

Kita informacija apie lankymą

Šeimos nario lankymas kitame kalėjime

Galite aplankyti artimą savo šeimos narį, esantį kitame kalėjime. Galite prašyti to kartą per tris mėnesius. Norėdami susitikti, abu turėsite užpildyti Lankymo tvarkos blanką. Vizitui surengti gali prireikti šiek tiek laiko.

Jei esate perkeltas į kalėjimą, kuris yra toli nuo jūsų šeimos ar draugų

- Jūs taip pat galite sutaupyti vizitų. Galite sutaupyti bent 3 vizitus ir galbūt net iki 26 vizitų. Jie vadinami **sukauptaisiais vizitais**. Paklauskite kalėjimo darbuotojų, kaip galėtumėte tai padaryti. Galbūt teks palaukti, kol tai įvyks, nes kalėjimo darbuotojai labai užsiėmę.
- Taip pat galite paklausti viršininko, ar negalėtumėte būti perkelti **trumpam laikui** į kitą kalėjimą, kuris yra arčiau jūsų šeimos ar draugų. Tai padaryti galite išbuvę 6 mėnesius dabartiniame kalėjime.
- Turėsite laikytis naujo kalėjimo lankymo taisyklių.
- Galite vėl pradėti taupyti vizitus, kai grįšite į senąjį kalėjimą.

Pagalba lankytojams apmokant kelionės išlaidas

- Jus lankantys žmonės galbūt gali gauti pinigų, kurie padėtų jiems susimokėti už kelionės išlaidas, patirtas lankant jus. Kad gautų šią pagalbą, jie turi būti vyresni nei 18 metų, gauti pašalpas ir mažai uždirbti.
- Jus lankantiems žmonėms reikia užpildyti **blanką**, kurį jie turės pateikti norėdami gauti pinigų, vadinamų Remiama kalinių lankymo programa.
- Informacijos apie tai rasite **Kalėjimų nuostatuose 4405** ir salėje, į kurią atvyksta lankytojai.
- Blanką, kurį reikia užpildyti, galite gauti kalėjime, lankytojų centre ir salėje, kur atvyksta lankytojai, arba susisiekę su Remiamo kalinių lankymo skyriumi adresu:

Assisted Prison Visits Unit
PO Box 2152
Birmingham
B15 1SD

Telefonas 0845 300 1423 arba 0121 626 2000
(nuo pirmadienio iki penktadienio 10.15 – 11.45 ir 14.15 – 15.45)
Tekstinis telefonas: 0845 304 0800 (tuo pačiu laiku)

Laiškai

Pagrindiniai dalykai

- ✓ **Kalėjimų nuostatuose 4411** nurodyta, kas gali būti ir ko negali būti rašoma laiškuose. Paprašykite kalėjimo darbuotojų pagalbos, jei ne viską suprantate, kas rašoma kalėjimo nuostatuose, nes jūs turite žinoti taisykles.
- ✓ Kiekvieną savaitę galėsite išsiųsti vieną nemokamą laišką. Tai reiškia, kad jums nereikės mokėti už pašto ženklą. Jei esate nuteistasis kalinys, per savaitę galite išsiųsti 2 nemokamus laiškus.
- ✓ Ši tvarka nesikeis, net jei gausite nuobaudų.
- ✓ Norėdami išsiųsti daugiau laiškų, turėsite už juos sumokėti.
- ✓ Galėsite išsiųsti nemokamą laišką vietoj kieno nors vizito, jei tas asmuo dėl kokių nors priežasčių negalėtų jūsų aplankyti.
- ✓ Galbūt galėsite gauti papildomą nemokamą laišką, jei turėsite jį išsiųsti dėl tam tikro ypatingo ar skubaus reikalo. Pavyzdžiui, jei skubiai būsite perkeltas į kitą kalėjimą ir turite apie tai pranešti savo šeimai.
- ✓ Jums siunčiamų laiškų kiekis neribojamas.

Kiek privatūs yra jūsų laiškai?

- Visus siunčiamus ir gaunamus laiškus peržiūrės kalėjimo darbuotojai. Tai daroma siekiant patikrinti, kad su laiškais nesiunčiama nieko draudžiamo. Tai galioja visais atvejais, išskyrus laiškus iš advokatų, teismų ir kai kurių kitų konfidencialių organizacijų. Daugiau informacijos rasite 47 puslapyje.
- Kalėjimo darbuotojai **neskaito** daugumos laiškų. Tačiau retkarčiais jie perskaito kelis laiškus.

Daugiau apie laiškus

- Kalėjimo darbuotojai **gali** skaityti visus jūsų laiškus, jei:
  - esate A kategorijos kalinys;
  - jie mano, kad galite bėgti iš kalėjimo;
  - mano, kad galite kelti grėsmę vaikams (bus peržiūrima bent kartą per 6 mėn.);
  - esate kardomajame kalėjime arba esate nuteistas už priekabiavimą;
  - jums buvo skirtas apribojantis nuosprendis arba draudimas atlikti tam tikrus veiksmus (tai gali būti peržiūrima kas 6 mėn.);
  - jei dėl tam tikrų priežasčių kalėjimo darbuotojai mano, kad tai, kas yra jūsų laiškuose, gali kelti pavojų kalėjimui ar kitiems žmonėms.

Telefono skambučiai

Pagrindiniai dalykai (daugiau rasite kitame puslapyje)

- ✓ Kalėjimo darbuotojai duos blanką, kuriame sudarysite telefono numerių, kuriais norėtumėte skambinti, sąrašą. Pavyzdžiui, savo šeimos narių, draugų ir advokato.
- ✓ Tada kalėjimo darbuotojai patvirtins, ar sąrašas yra tinkamas. Kai kuriais atvejais galbūt galėsite paskambinti numeriu, kurio kalėjimo darbuotojas nebus patvirtinęs. Tai priklauso nuo jūsų saugumo kategorijos.
- ✓ Kalėjimo darbuotojai jums suteiks vadinamąjį **PIN** numerį. Šį numerį turite surinkti **kiekvieną kartą** prieš skambindami.
- ✓ Turėsite pasirašyti dokumentą, kad patvirtintumėte, jog sutinkate su telefono naudojimo taisyklėmis.

- ✓ Už skambučius mokėsite pirkdami **kreditus**. Čia pirmiausia sumokate pinigus. Kiekvieną kartą paskambinus skambučio kaina bus atimama.
- ✓ Kreditų galėsite įsigyti kalėjimo parduotuvėje, sumokėję savo asmeniniais arba užsidirbtais pinigais.
- ✓ Priklausomai nuo jūsų elgesio kalėjime galbūt bus leidžiama daugiau laiko kalbėti telefonu. **Daugiau informacijos rasite 64 puslapyje.**
- ✓ Jei jums reikėtų skubiai pasikalbėti su advokatu, galite paprašyti kito, privatesnio, telefono arba jei tam yra svarbi priežastis. Viršininkas nuspręs, ar suteikti jums tokią teisę.

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4440, 4 skyriuje**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Jeigu jūsų šeima ar draugai gyvena užsienyje

- Kaip ir skambinant įprastai, vieną kartą per mėnesį šeimai ar draugams, gyvenantiems užsienyje, leidžiama paskambinti **nemokamai**. Skambutis gali trukti 5 minutes. Šio nemokamo skambučio **negausite**, jei jūsų šeima ar draugai bus lankę jus praėjusį mėnesį.
- Užsienio valstybės piliečiai (žmonės, neturintys Jungtinės Karalystės paso) arba kaliniai, kurie turi šeimos narių užsienio šalyje, gali panaudoti daugiau savo asmeninių pinigų ir paskambinti šeimai ar draugams į tą šalį.

Kiek privatūs yra pokalbiai telefonu?

- Jei esate aukštos ar nepaprastos rizikos A kategorijos kalinys, kalėjimo darbuotojai gali klausytis **visų** jūsų skambučių.
- Priešingu atveju kalėjimo darbuotojai gali klausytis **kai kurių** jūsų skambučių.
- Kalėjimo darbuotojai gali girdėti abu telefonu kalbančius žmones. Jie taip pat gali įrašyti telefoninius pokalbius ir išsaugoti jų kopiją.
- Kalėjimo darbuotojai pasakys, jei tai gali vykti jūsų kalėjime.
- Kalėjimo darbuotojai gali nutraukti pokalbį, jei pasakysite ką nors, ko neturėtumėte sakyti.

- Darbuotojai neklausys pokalbių su advokatu arba tam tikromis privačiomis organizacijomis.

Santuoka arba civilinės partnerystės sudarymas

- Būdamas kalėjime, galite pateikti prašymą susituokti arba sudaryti civilinę partnerystę.
- Norėdami tai padaryti, užpildykite paraiškos formą arba parašykite viršininkui ir perduokite prašymą kalėjimo darbuotojams.
- Viršininkas nuspręs, ar santuoka arba civilinė ceremonija turėtų vykti kalėjime, ar artimiausiame metrikacijos biure.
- Jūs ir jūsų partneris turėsite viską suorganizuoti. Pavyzdžiui, turėsite susisiekti su reikiamais žmonėmis, užpildyti reikiamus blankus ir sumokėti visas išlaidas.
- Kapelionas gali padėti suorganizuoti tam tikrus dalykus.

Daugiau informacijos

- Daugiau informacijos apie santuoką rasite **Kalėjimų nuostatuose 4450**.
- Daugiau informacijos apie civilinę partnerystę rasite **Kalėjimų nuostatuose 4445**.

Jų kopijas galite gauti bibliotekoje.

Kaip susisiekti su savo advokatu ir kitais oficialiais asmenimis

Susirašinėjimas laiškais su advokatu, teismais ir kitomis oficialiomis organizacijomis

- Kalėjimo darbuotojai **neatplėš** ir neskaitys laiškų, kuriuos gausite iš advokato ar teismų dėl teisinių dalykų, nebent jie tam turėtų labai rimtą priežastį. Tai vadinama **39 taisyklės (Rule 39)** paštu.
- Ši taisyklė galioja ir tam tikrų kitų organizacijų laiškam, pavyzdžiui, kalėjimo ir kardomojo įkalinimo ombudsmeniui, jūsų MP ir samariečiams. Visų šių organizacijų sąrašą rasite **Kalėjimų nuostatuose 4411**. Jų kopija yra bibliotekoje.

Norint išsiųsti laišką advokatui, teismams ir kitoms oficialioms organizacijoms

Prieš atiduodami laišką kalėjimo darbuotojams, be vardo ir adreso, ant voko rašykite:

- ant vokų, kuriuose siunčiate laiškus savo advokatui ar teismams, rašykite „**Rule 39**“;
- siųsdami laiškus kitiems oficialiems žmonėms, rašykite **Confidential Access (Konfidencialus naudojimas)**.

Norint gauti laišką iš advokato, teismų ir kitų oficialių organizacijų

Laišką siunčiantis asmuo turi parašyti ant voko šiuos dalykus:

- jūsų vardą ir kalėjimo numerį;
- savo adresą ir telefono numerį;
- frazę „Rule 39“ arba „Confidential Access“.
- Jūsų advokatas ant voko turėtų pasirašyti. Tada turėtų jį įdėti į kitą voką ir adresuoti jį viršininkui. Taip pat advokatas gali parašyti trumpą raštelį ir išsiųsti jį kartu su laišku.

- **Rule 39** galite rašyti tik tuo atveju, jei laiškas susijęs su teisiniais reikalais.
- Laiške **neturi** būti nieko, ko jums **negalima** siųsti.
- Kalėjimo darbuotojai gali atplėšti laišką jūsų akivaizdoje, jei, jų manymu, kas nors yra negerai. Visų pirma jie turi paklausti kalėjimo viršininko arba direktoriaus, ar gali tai daryti.

Advokato ir kitų oficialių asmenų vizitai ir telefono skambučiai

- Kalėjime jus gali lankyti jūsų advokatas ir kiti oficialūs lankytojai (žmonės, susiję su teise).
- Kai jie jus lankys, šalia bus kalėjimo pareigūnas. Pareigūnas bus gana toli, kad negirdėtų, ką jūs kalbate.
- Kalėjimo darbuotojai **neklausys** jokių telefoninių pokalbių su advokatu ar kitais teisininkais.

Laikraščiai, televizija, radijas ar žurnalai

Galite rašyti laikraščiams, televizijai, radijui ar žurnalams, kol:

- nieko nerašote apie savo įvykdytą nusikaltimą ar bet kokį kito asmens įvykdytą nusikaltimą (nebent norite pranešti ką nors rimta apie nusikaltimą, nuosprendį, teisingumą, įkalinimą ar kalėjimo darbą);
- **nerašote** nieko apie jokią kalinį ar kalėjimo darbuotoją, jei yra aišku, kas tas asmuo yra. Pavyzdžiui, negalite rašyti to asmens vardo;
- laikotės visų laiškų rašymo taisyklių;
- jums **nemokama** už tai, ką darote (nebent esate nuteistasis kalinys).

Turite paklausti kalėjimo viršininko ar direktoriaus, ar galite atsiliepti į telefono skambučius ir susitikti su žurnalistais.

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4470**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Gyvenimas kalėjime

Kalinio numeris

Pirmą kartą atvykus į kalėjimą jums bus suteiktas kalinio numeris. Šis numeris išliks toks pat, net jei būsite perkelti į kitą kalėjimą. Šis numeris padeda kalėjimo darbuotojams sekti jus ir jūsų daiktus.

Kalėjimo įrašai

Kalėjimo įrašas yra **informacija**, kurią kalėjimas saugo apie jus popieriuje ir kompiuteryje.

Ji apima tokius dalykus:

- jūsų vardas ir gimimo data;
- kamera, kurioje jūs apgyvendintas;
- informacija apie tai, kada atvykote į teismą;
- visi nuosprendžiai, priimti jums būnant kalėjime;
- informacija apie jūsų sveikatą;
- informacija apie jūsų darbą ar mokslą.

Kalėjimo nuostatai (*Prison Service Orders = PSO*) ir Kalėjimo taisyklės (*Prison Service Instructions = PSI*)

Čia paaiškinti kalėjimo nuostatai (taisyklės) ir kaip viskas vyksta kalėjimuose.

Ką kalėjimo darbuotojai daro su informacija apie jus

- ✓ Kalėjimo darbuotojai saugo informacijos apie jus konfidencialumą, tačiau šią informaciją jiems gali reikėti parodyti kitiems žmonėms, pavyzdžiui, policijos ir teismų pareigūnams.
- ✓ Galite peržiūrėti kalėjimo turimą informaciją apie jus. Jei norėsite pamatyti **visą** informaciją, tai kainuos 10 svarų.
- ✓ Norėdami tai padaryti, turėsite užpildyti **Prašymo dėl subjekto prieigos blanką**. Paprašykite, kad jį duotų kalėjimo pareigūnas arba parašykite žinutę popieriuje.
- ✓ Nusiųskite blanką arba žinutę drausmės/suėmimo biurui arba personalo skyriui.
- ✓ Įstatymuose nustatyta, kad kalėjimas privalo saugoti tam tikrą informaciją apie jus. Pavyzdžiui, jie negali duoti jums informacijos, kuri naudojama nusikaltimui tirti.
- ✓ Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 9020**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.
- ✓ Norėdami daugiau sužinoti, kaip kalėjimai naudoja informaciją apie jus, rašykite adresu:

The information manager
H M Prison Service
Room 330
Bell House
John Islip Street
London
SW1P 4LH

Jūsų saugumo kategorija

Naudingi žodžiai

Atvirieji kalėjimai. Yra kalėjimų, kuriuose turite daugiau laisvės judėti ir užsiimti veikla nei kituose kalėjimuose. Galbūt net turėsite savo kamara su nuosavais raktais. Galite būti nusiųsti į atvirąjį kalėjimą, jei darbuotojai mano, kad jumis galima pasitikėti.

Uždarieji kalėjimai. Dauguma įkalintų žmonių laikomi uždaruosiuose kalėjimuose. Šie kalėjimai yra saugomi ir žmonės negali iš jų pabėgti.

Kokia jūsų saugumo kategorija?

- Saugumo kategorija parodo, kokio tipo kalinys esate.
- Kalėjimo darbuotojai įvertins, ar galite sužaloti kitus arba bandyti pabėgti iš kalėjimo, ir kaip pavojinga būtų, jei jums pavyktų pabėgti.
- Kalėjimo darbuotojai nuspręs, kuriai saugumo kategorijai jus priskirti ir tada jums apie tai praneš.
- Jei priklausysite aukšto saugumo kategorijai (pvz., A arba B), turėsite mažiau laisvės kalėjime nei kiti kaliniai. Kalėjimo darbuotojai labiau stengsis jus tikrinti ir sutrukdyti jums pabėgti.
- Nepilnamečių nusikaltėlių saugumo kategorijos yra kitokios nei suaugusių kalinių.

Čia pateikiamos suaugusiųjų saugumo kategorijos:

- 1. A kategorija.** Šiuo atveju kalėjimo darbuotojai mano, kad galite sužeisti ką nors už kalėjimo ribų ir (arba) galite bandyti bėgti, todėl bus daroma viskas, kas įmanoma, kad būtų neleista jums pabėgti.
- 2. B kategorija.** Kalėjimo darbuotojai mano, kad jums nereikėtų sudaryti galimybės pabėgti.
- 3. C kategorija.** Kalėjimo darbuotojai mano, kad nebėgsite, bet jums negalima pasitikėti atvirajame kalėjime.
- 4. D kategorija.** Kalėjimo darbuotojai mano, kad jums galima pasitikėti ir jūs galite būti atvirajame kalėjime.

Čia pateikiamos nepilnamečių nusikaltėlių saugumo kategorijos:

- 1. A kategorija.** Kalėjimo darbuotojai mano, kad galite ką nors sužaloti ir reikia daryti viską, kas įmanoma, kad jums būtų sutrukdyta pabėgti iš nepilnamečių nusikaltėlių įstaigos.
- 2. Ribotas statusas.** Kalėjimo personalas mano, kad turėtumėte būti laikomi saugioje nepilnamečių nusikaltėlių įstaigos dalyje.
- 3. Uždaros sąlygos.** Darbuotojai mano, kad keliate mažiau rizikos, bet vis tiek dar nesaugu jus laikyti atvirojoje nepilnamečių nusikaltėlių įstaigoje.
- 4. Atviros sąlygos.** Darbuotojai mano, kad jums galima pasitikėti ir todėl jūs galite būti atvirojoje nepilnamečių nusikaltėlių kalinimo įstaigoje.

Saugumo kategorijos patikra, siekiant įsitikinti, kad ji tinkama

Kalėjimo darbuotojai nuolat tikrins, ar esate priskirti tinkamai saugumo kategorijai. Jie pakeis saugumo kategoriją, jei manys, kad tapote saugesni arba pavojingesni.

- **Jei bausmės trukmė – nuo 1 iki 4 metų**

Kalėjimo darbuotojai peržiūrės saugumo kategoriją kas 6 mėnesius.

- **Jei bausmės trukmė – daugiau nei 4 metai.**

Kalėjimo darbuotojai tikrins saugumo kategoriją kas metus.

- **Jei esate A kategorijos kalinys**

Saugumo kategoriją tikrins kalėjimo direkcijoje dirbantys žmonės.

- **Jei esate D kategorijos kalinys**

Kalėjimo darbuotojams nelabai reikės tikrinti saugumo kategorijos.

Galite skųstis dėl savo saugumo kategorijos, jei manote, kad ji netinkama. **Daugiau informacijos rasite 110 puslapyje.**

Kur atliksite bausmę

- ✓ Bausmę pradėsite atlikti netoli teismo, kuriame buvo priimtas nuosprendis, esančiame vietiniame kalėjime arba nepilnamečių nusikaltėlių įstaigoje.
- ✓ Jei bausmė neilga, tame pačiame kalėjime galite išbūti visą jos laiką.
- ✓ Jei bausmė ilgesnė, netrukus būsite perkelti į kitą kalėjimą.
- ✓ Jūs **negalite** pasirinkti kalėjimo, į kurį būsite vežami. Tačiau galite paprašyti kalėjimo darbuotojų, kad jus perkeltų į kalėjimą, esantį arčiau draugų ar šeimos. **Galbūt** jie galės jums padėti.
- ✓ Gali tekti ilgai laukti, kol būsite perkeltas į kitą kalėjimą, nes yra daug kalinių, kurie norėtų pakeisti savo įkalinimo vietą.

Skirtingi kalėjimų tipai

1. Vietiniai kalėjimai

- Visų pirma būsite laikomi vietiniame kalėjime arba nepilnamečių nusikaltėlių įstaigoje, jei:
  - buvote pripažinti kaltu arba jums buvo paskelbtas nuosprendis teisme;
  - esate suimtas kardomojo kalinimo tikslui ir laukiate teismo.
- Čia jums bus suteikta saugumo kategorija.
- Jūs arba liksite čia, arba būsite perkelti į kitą kalėjimą ar nepilnamečių nusikaltėlių įstaigą. Tai priklausys nuo bausmės trukmės.
- Visi vietiniai kalėjimai yra uždarieji.

2. Auklėjamieji kalėjimai.

- Jus gali perkelti į auklėjamąjį kalėjimą iš karto po to, kai pateksite į vietinį kalėjimą.
- Auklėjamieji kalėjimai gali būti atvirieji arba uždarieji.
- Šiose įkalinimo įstaigose galite lankyti kursus, kurie padės jums daugiau nebenusikalsti, kai išeisite į laisvę. Kol pateksite į kursus, gali tekti kurį laiką palaukti.

3. Nepilnamečių nusikaltėlių įstaigos

- Tai vietos, skirtos jauniems, 15–21 metų amžiaus žmonėms, kurie įvykdė nusikaltimą.

Daugiau apie skirtingus kalėjimų tipus

4. Sustiprinto saugumo kalėjimai

- Jie skirti kaliniams, kuriems suteikta A arba B saugumo kategorija.
- Šiuo metu yra 8 sustiprinto saugumo kalėjimai. Jie yra šiose vietovėse: Belmarše, Franklande, Ful Satone, Long Lartine, Mančesteryje, Veikfilde, Vaitmure ir Vudhile.

5. Privačių bendrovių valdomi kalėjimai (kartais vadinami rangovų kalėjimais)

- Šiuos kalėjimus valdo privačios bendrovės.
- Kaliniai juose laikosi tų pačių taisyklių ir turi tas pačias teises, kaip ir kaliniai kituose kalėjimuose.
- Kai kurie darbuotojai skiriasi. Pavyzdžiui, privačius kalėjimus valdo ne viršininkas, o direktorius.
- Kalėjimo pareigūnai vadinami kalėjimo saugos pareigūnais.
- Šiuo metu yra 11 privačių kalėjimų. Jie yra šiose vietovėse: Altkurse, Ašfilde, Bronzfilde (moterų), Donkasteryje, Davgeite, Forest Banke, Laudam Greindže, Parke, Piterbore (vyrų ir moterų), Rai Hile ir Voldse.

Ką galite turėti ir ko negalite turėti kalėjime

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Kalėjime daug daiktų turėti negalite.
- ✓ Visus papildomus daiktus, kurių negalite laikyti, turėtumėte atiduoti lankytojams, kai jie ateis su jumis pasimatyti.
- ✓ Patartina išsiųsti arba atiduoti lankytojams bet kokius vertingus ar brangius turimus daiktus. Tai verta padaryti, nes kalėjimas negalės padėti, jei jūsų daiktai bus pamesti ar sulaužyti, nebent būtų įmanoma įrodyti, kad tai padarė kalėjimo darbuotojai.
- ✓ Viskas, ko negalite laikyti arba atiduoti lankytojams, bus sudėta į antspauduotus maišus ir laikoma saugioje vietoje kalėjime arba už jo ribų, kol būsite paleistas.
- ✓ Kalėjimo darbuotojai paprašys pasirašyti blanke (nuosavybės kortelėje), kai:
  - pateksite į kalėjimą ir patvirtinsite, kad matėte, ką kalėjimo darbuotojai sudėjo į maišus ir kad maišai buvo uždaryti jūsų akivaizdoje;
  - kai pateksite arba išvyksite į kitą kalėjimą, kad patvirtintumėte, kad su jūsų daiktais viskas gerai;
  - kai jus paleis iš kalėjimo, kad patvirtintumėte, kad jokie daiktai nedingo.
- ✓ Kai būsite paleisti iš kalėjimo, jums bus gražinti visi daiktai, išskyrus tuos, kuriuos draudžiama turėti arba kurie prieštarauja įstatymams.

Ką galite laikyti kameroje

- Kameroje galite laikyti tiek daiktų, kiek tilptų į **2 dėžes**.
- Taip pat galite turėti:
  - stereofoninį grotuvą arba bet kokį kitą muzikos grotuvą;
  - kokį nors didesnę daiktą, pavyzdžiui, gitarą;
  - bet kokius teisinius popierius, kuriuos jums leidžiama turėti.
- Kalėjimo darbuotojai dažnai atliks patikrinimus, kad įsitikintų, ar turite ne per daug daiktų ir ar neturite netinkamų daiktų.
- Galbūt jums teks įgyti teisę laikyti tam tikrus daiktus savo kameroje. **Daugiau informacijos rasite 64 puslapyje.**

Čia pateikiamas sąrašas daiktų, kuriuos **galbūt** bus leista laikyti kameroje. Kiekviename kalėjime šis sąrašas gali skirtis ir jis gali priklausyti nuo jūsų saugumo kategorijos.

Gali būti leista turėti šių daiktų:

- ✓ laikraščių, knygų ir žurnalų;
- ✓ muzikos grotuvą ir ausines;
- ✓ kompiuterį ir jo priedų, kaip antai diskelių;
- ✓ rūkymo reikmenų. **Nuteistieji** kaliniai gali turėti iki 62,5 gramų palaido tabako arba 80 cigarečių ar cigarų, arba ir tų, ir tų. **Nenuteistieji** kaliniai gali turėti iki 137,5 gramų palaido tabako arba 180 cigarečių. Rūkyti leidžiama tik savo kameroje.
- ✓ tam tikrų žaidimų, įskaitant elektroninius žaidimus;
- ✓ su pomėgiais susijusių dalykų, pavyzdžiui, priemonių, reikalingų menui arba rašymui.

Kiti dalykai, kuriuos galbūt galėsite laikyti kameroje

- ✓ 1 narvelis ir vienas mažas paukštis (tik jei kalėjime leidžiama laikyti paukščius narveliuose, nes nedaug kalėjimų tai leidžia).
- ✓ Laikrodis.
- ✓ Elektrinis skustuvas.
- ✓ Pagalbiniai reikmenys, jei turite negalią.
- ✓ Baterijos.
- ✓ Tualetų reikmenys (kaip antai: dantų šepetėlis, dantų pasta ir dezodorantas).
- ✓ Vestuvinis žiedas ar kitas paprastas žiedas.
- ✓ Medalionas arba atveriamas medalionas.
- ✓ Knygos ir kiti su jūsų tikėjimu susiję dalykai. Smilkalai.
- ✓ Nuotraukos ir paveikslai (jei jie įrėminti be stiklo).
- ✓ Sveikinimo atvirukai (pvz., gimtadienio atvirukai, jei jie be kamšalo).
- ✓ Kalendorius ir dienoraštis arba užrašų knygutė su kalendoriumi.
- ✓ Adresų knygutė.
- ✓ Vokai ir pašto ženklai.
- ✓ Vaistai (darbuotojai pasakys, ar galėsite juos laikyti kameroje).

Jei būsite keliamas į kitą kalėjimą ir turėsite kur nors pernaktoti

Galite pasiimti šiuos dalykus: muilą, pižamą, šukas, dantų šepetuką, dantų pasta, skustuva, skutimosi krema, šampūną, dezodorantą, radiją, knygą, rašiklį ir popieriaus. Jūsų pareiga – prižiūrėti savo daiktus ir pasirūpinti, kad jie būtų saugūs.

Pinigai

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Kol būsite kalėjime, jūsų draugai arba šeimos nariai gali siųsti jums pinigų.
- ✓ Tokie pinigai vadinami **asmeniniais pinigais**.
- ✓ Pinigai negali patekti tiesiai jums. Juos jums pasaugos kalėjimas.
- ✓ Galite leisti pinigus. Suma, kurią galėsite išleisti, priklausys nuo jūsų elgesio kalėjime.
- ✓ Pavyzdžiui, jei esate **nuteistasis** kalinys, galėsite išleisti 4,00, 15,50 arba 25,50 svarus per savaitę. Tai priklausys nuo jūsų elgesio.
- ✓ Jei esate **nenuteistasis** kalinys, galėsite išleisti 22, 47, 50 arba 51,00 svarą per savaitę, priklausomai nuo elgesio.
- ✓ Daugiau apie tai galite sužinoti skaitydami **64 puslapį**.
- ✓ Kalėjimo viršininkas kartais gali leisti turėti daugiau nuosavų pinigų, kuriuos galėsite išleisti. Pavyzdžiui, jei jums reikia pinigų teisiniams dalykams, arba esate užsienietis kalinys ir turite skambinti savo šeimai į kitą šalį.

Kaip draugai ar šeima gali atsiųsti jums pinigų į kalėjimą

- Jie turėtų bandyti siųsti čekius arba pašto perlaidas. Jie turėtų būti išrašyti **JD Kalėjimų tarnybai** ir siunčiami **kalėjimo viršininkui**.
- Jei jie norėtų atsiųsti grynųjų pinigų, turėtų kartu su laišku parašyti žinutę, kurioje būtų nurodoma, kiek pinigų yra voke.
- Ant voko jie turėtų parašyti:
  - savo vardą ir adresą;
  - jūsų vardą ir kalėjimo numerį.

Kalėjimo parduotuvė (dar vadinama bufetu)

- Kiekvieną savaitę parduotuvėje galite įsigyti tokių dalykų, kaip antai: tabako, baterijų, saldainių ir tualetų reikmenų (pvz., dantų šepetukų ir dezodoranto).
- Kiekvieno kalėjimo parduotuvėse parduodami skirtingi daiktai.
- Jei jums reikia ko nors ypatingo, pavyzdžiui, priemonių odai ar plaukams, paprašykite, galbūt jie galės jums tai užsakyti.
- Jums gali būti leista pirkti daiktų iš tam tikrų įmonių paštu (kai įmonės atsiunčia įsigytus daiktus paštu). Paprašykite kalėjimo darbuotojų informacijos apie tai.

Rūkymas

- Vienintelė vieta kalėjimo pastate, kurioje galite rūkyti, yra jūsų kamera. Rūkydami turėsite užsidaryti kameros duris.
- Jei nerūkote, jums **neriekės** gyventi vienoje kameroje su rūkančiu kaliniu.

Daugiau apie rūkymą

Draudžiama rūkyti:

- vietose, kurios skirtos žmonėms iki 18 metų amžiaus;
- kalėjimo automobiliuose;
- kameroje su daug lovų (miegamosiose);
- kameroje arba vietose, kuriose kalėjimo darbuotojai neleidžia rūkyti.

Paprašykite sveikatos priežiūros darbuotojų pagalbos, jei norėtumėte mesti rūkyti.

Maistas

- Kalėjimai turi atlikti patikrinimus, kad įsitikintų, jog jums teikiamas maistas yra pakankamai geras. Pavyzdžiui, kad jis yra sveikas, saugus valgyti ir kad jūs gaunate pakankamai maisto.
- Jei turite problemų dėl maisto, pakalbėkite su maitinimo darbuotojais (darbuotojais, kurie dirba virtuvėje).
- Prieš valgydami galėsite iš valgiaraščio pasirinkti maistą, kurį norėsite valgyti.

Valgiaraštyje turi būti:

- patiekalas su mėsa arba žuvimi;
- vegetarų, nevalgančių mėsos ir žuvies, maisto;
- vegetarų, nevalgančių mėsos ir pieno produktų, maisto;
- halalų maisto,
- košerinio maisto.
- Vietoj bulvių galite pasirinkti valgyti ryžius.
- Jei dėl savo sveikatos turite valgyti specialų maistą, sveikatos priežiūros darbuotojai jus apie tai informuos.
- Kalėjimas galbūt galės jums duoti specialaus maisto, susijusio su jūsų tikėjimu, kai bus religinė šventė ar įvykis.

Drabužiai

Nuteistieji kaliniai

- Turėsite dėvėti kalėjimo išduotus drabužius. Jiems priskiriami apatiniai drabužiai, kojinės ir palaidinės.
- Kalėjimo darbuotojai turi užtikrinti, kad tie rūbai būtų švarūs, gana geros būklės ir kad su jais jums būtų šilta ir sveika.
- Kalėjimo darbuotojai turi pasirūpinti, kad jums būtų dažnai duodami švarūs drabužiai.
- Kai kuriuose kalėjimuose už gerą elgesį leidžiama dėvėti savo drabužius.
Daugiau informacijos rasite 64 puslapyje.

Nenuteistieji kaliniai

- Galėsite dėvėti savo drabužius, jei jie bus tinkami dėvėti kalėjime, bus švarūs ir tvarkingi.
- Gali tekti dėvėti kalėjimo drabužius, jei:
  - esate A saugumo kategorijos kalinys;
  - kalėjimo viršininkas mano, kad galite bandyti pabėgti. Tokiu atveju jums gali tekti dėvėti drabužius, kurie leistų darbuotojams lengvai pastebėti, jei bandytumėte pabėgti;
  - vykstate į teismą. Tokiu atveju kalėjimo darbuotojai darys viską, kad kiti žmonės nepamatytų jūsų su šiais drabužiais.
- Jūsų šeima ir draugai gali atnešti jums drabužių ir paimiti nešvarius skalbti.
- Savo drabužius turite dėvėti, kai:
  - esate teisme;
  - esate nenuteisiamas ir paliekate kalėjimą.

- Jei neturite pakankamai savo drabužių, paprašykite darbuotojų, kad jums duotų kalėjimo drabužių.

Patalynė – paklodės ir antklodės lovai

- Patalynė turėtų būti:
  - švari ir gana geros būklės;
  - šilta.
- Čiužiniai ir patalynė turėtų būti vėdinami bent vieną valandą per savaitę.
- Kalėjime yra skalbykla (kur galite skalbti skalbinius). Kartą per savaitę galėsite joje išsiskalbti savo drabužius ir patalynę.

Vonia, dušas ir tualetas

- Jums bus suteikta galimybė bet kada naudotis tualetu ir kriaukle.
- Mažiausiai tris kartus per savaitę turėsite galimybę išsimaudyti karštoje vonioje arba duše.
- Kalėjimo darbuotojai galės jums duoti tualetų reikmenų (dantų pastos, dantų šepetėlį ir dezodoranto), jei neturėsite pakankamai pinigų, kad nusipirktumėte jų patys.

Laikas atvira ore

- Visi kaliniai kasdien turėtų praleisti po 30 minučių – 1 valandą lauke gryname ore. Laikas, kurį leidžiama būti lauke, kiekviename kalėjime skiriasi.
- Kartais to gali nebūti visai. Pavyzdžiui, jei prastas oras arba yra kitų priežasčių laikyti jus viduje.
- Lauke turėsite galimybių šiek tiek pasimankštinti, pavyzdžiui, pasivaikščioti. Kalėjimo darbuotojai pasakys, kaip kalėjime galite mankštintis.
- Dauguma kalėjimų turi tam skirtą laiką, kai galite užsiimti fiziniu lavinimusi (sportu) ir kitais dalykais, kuriuos darydami galite leisti laiką ne savo kameroje.

Skatinimo priemonės ir įgytos privilegijos (taip pat vadinama IEPs (*Incentives and earned privileges* = IEPs))

Tai papildomi dalykai, kuriuos galite gauti ar daryti, jei:

- laikotės taisyklių;
- gerai dalyvaujate darbe ar kitoje veikloje pagal savo bausmės planą;
- papildomi dalykai, kuriuos galite gauti ar daryti, kiekviename kalėjime skiriasi.

Pavyzdžiui, jei kalėjime laikotės taisyklių ir pats darote gerus dalykus, jums gali būti leista:

- išleisti daugiau savo pinigų;
- daugiau šeimos ir draugų vizitų;
- uždirbti daugiau pinigų;
- turėti kameroje televizorių;
- dėvėti savo drabužius;
- praleisti daugiau laiko už kameros ribų.

Jei nesilaikysite taisyklių, visa tai gali būti atimta.

Kaip tai veikia

Kalėjimo darbuotojai pasakys, kiek papildomų dalykų galite gauti ar daryti, – tai priklauso nuo elgesio. Yra **3** IEP lygiai.

Pagrindinis lygis. Jei jūs priskiriamas pagrindiniam lygiui, tai reiškia, kad galite turėti tam tikrų dalykų, kurie nustatyti įstatymo, pavyzdžiui, keli laiškai ir vizitai. Jums daugiau nieko nebus leidžiama.

Standartinis lygis. Tai reiškia, kad jums gali būti leista daugiau vizitų ir laiškų. Jums gali būti leista turėti savo kameroje televizorių ir išleisti daugiau pinigų.

Aukštesnis lygis. Tai reiškia, kad galite turėti dar daugiau papildomų dalykų. Pavyzdžiui, jums bus leista daugiau vizitų, turėti televizorių kameroje arba galėsite išleisti daugiau pinigų.

Sveikata

Pagrindiniai dalykai (daugiau informacijos rasite kitame puslapyje).

Fizinė sveikata

- ✓ Kaliniai gali gauti tokias pat sveikatos priežiūros paslaugas, kaip ir bet kuris kitas asmuo už kalėjimo ribų.
- ✓ Kalėjime bus vieta, skirta sveikatos priežiūrai. Kalėjime gali būti ir ligoninė.
- ✓ Kalėjime dirbs sveikatos priežiūros grupė. Tai žmonės, kurie rūpinsis jūsų sveikata, – gydytojai, slaugės ir dantų gydytojai.
- ✓ Turėtumėte galėti gauti daug informacijos apie sveikatos priežiūrą kalėjime.
- ✓ Visi sveikatos priežiūros darbuotojai yra išmokyti pagal tuos pačius aukštus standartus, kaip ir sveikatos priežiūros darbuotojai, dirbantys už kalėjimo ribų.
- ✓ Pasakykite sveikatos priežiūros darbuotojams, jei:
  - turite problemų su narkotikais ar alkoholiu;
  - esate užsikrėtęs ŽIV ar AIDS;
  - jums reikia vartoti vaistus.

Psichinė sveikata

Kalėjime daug žmonių turi psichinių problemų. Yra žmonių, galinčių jums padėti.

Pasakykite sveikatos priežiūros darbuotojams, jei:

- ✓ lankėtės pas psichiatrą ar bendruomenės psichiatrijos slaugę arba dėl psichinės ligos gulėjote ligoninėje;
- ✓ buvote gydomi vaistais psichinės sveikatos bendruomenėje;
- ✓ jaučiatės neramus ir liūdnas;
- ✓ jaučiatės prislėgtas ar nusiminęs;
- ✓ jaučiate nerimą ar baimę;
- ✓ prastai miegate arba jaučiatės labai pavargę;
- ✓ manote, kad žmonės apie jus kalba;
- ✓ girdite balsus galvoje;
- ✓ jaučiatės labai piktas;
- ✓ jaučiatės sumišęs ar užmaršus;
- ✓ nuolat galvojate apie tą patį;
- ✓ galvojate apie savęs sužalojimą.

Kalėjimo sveikatos priežiūros darbuotojai

Kalėjimuose dirba tokie sveikatos priežiūros darbuotojai:

- gydytojai;
- slaugės;
- dantų gydytojai;
- farmacininkai (žmonės, dirbantys vaistinėje ir galintys duoti gydytojo išrašytų vaistų);
- darbuotojai, galintys padėti spręsti narkotikų ir alkoholio problemas;
- darbuotojai, galintys padėti spręsti psichinės sveikatos problemas. Šie darbuotojai vadinami psichiatrais ir psichologais;
- darbuotojai, galintys padėti spręsti lytinės ir bendrosios sveikatos problemas.

Vizitas pas gydytoją ar slaugę

- Pasakykite savo kalėjimo sparno pareigūnui, kad jums reikia apsilankyti pas gydytoją ar slaugę. Slaugės ir farmacininkai galės išspręsti daugelį problemų ir jums nereikės susitikti su gydytoju. Jei jums vis tiek neramu, paprašykite, kad jums leistų apsilankyti pas gydytoją.
- Jei esate nepatenkinti tuo, ką gydytojas, slaugė ar kitas sveikatos priežiūros darbuotojas pasakė apie jūsų sveikatą, galite paprašyti susitikimo su kitu sveikatos priežiūros darbuotoju.
- Jei kalėjimo sveikatos priežiūros darbuotojai jūsų sveikatos problemas išspręsti negali, gali būti pasirinktas vienas iš šių dalykų:
  - kalėjimas gali pakviesti sveikatos priežiūros specialistą, kad jis atvyktų į kalėjimą ir jus apžiūrėtų;
  - jus gali perkelti į kitą kalėjimą, kad ten jums būtų suteiktos reikiamos sveikatos priežiūros paslaugos;
  - jus gali nuvežti į ligoninę už kalėjimo ribų. Tokiu atveju kalėjimas vis tiek bus atsakingas už jus.

Vizitas pas dantų gydytoją arba okulistą (akių ligų gydytoją)

- Pasakykite kalėjimo darbuotojams, jei norite apsilankyti pas dantų gydytoją arba okulistą.
- Bet koks jums suteiktas gydymas bus nemokamas, nebent jis būtų atliekamas ne dėl medicininių priežasčių.
- Jei reikės, galėsite gauti nemokamus akinius arba kitus dalykus.

Vaistai

- Jokių vaistų, kuriuos atsinešėte į kalėjimą, laikyti **negalite**.
- Jei vartojate vaistus, pasakykite apie tai priėmimo darbuotojams, gydytojui arba sveikatos priežiūros darbuotojui.
- Kalėjimo gydytojas išrašys bet kokių reikiamų vaistų. Šių vaistų galėsite įsigyti kalėjimo vaistinėje.
- Paskui šiuos vaistus galėsite laikyti savo kameroje. Kalėjimo darbuotojai nuspręs, ar galima tai daryti, ir jums praneš.

Sveikatos įrašai (sveikatos priežiūros darbuotojai dokumentuose ir kompiuteryje registruos informaciją apie sveikatos problemas ir suteiktą sveikatos priežiūrą)

- Patekus į kalėjimą paprastai pradedama nauja sveikatos byla. Paprastai kalėjimas **neturi** senų sveikatos įrašų iš už kalėjimo ribų.
- Kalėjimo gydytojai gali gauti informacijos iš senų sveikatos bylų, jei jiems to reikia. Tai jie gali padaryti tik gavę jūsų sutikimą.
- Jei norite, galite paprašyti parodyti jūsų sveikatos bylą. Paprastai galima pamatyti kalėjimo saugomą informaciją apie jūsų sveikatą. Tačiau gali būti tam tikros informacijos, kurios matyti negalima.
- Jei norite pamatyti savo sveikatos įrašus, pasakykite tai sveikatos priežiūros darbuotojui. Arba, norėdami pamatyti savo sveikatos įrašus, užpildykite blanką.
- Neturėtų užtrukti daugiau nei 40 dienų, kol kalėjimo darbuotojai suteiks prašytą informaciją. Jei sveikatos įrašai yra kitame kalėjime, jie bus persiųsti į jūsų kalėjimą.
- **Galite** pamatyti duomenis apie savo sveikatą, kuriuos gydytojai pateikia teismams arba Lygtinio paleidimo tarybai, nebent gydytojas pasakytų, kad jums negalima jų matyti.

Sveikatos problemos ir ligos

ŽIV ir AIDS

- AIDS sukelia virusas, vadinamas **ŽIV** (žmogaus imunodeficito virusas).
- Prieš susirgdami AIDS, žmonės užsikrečia ŽIV virusu.
- AIDS prasideda vėliau, kai žmogaus kūnas nebesugeba atsilaikyti prieš ligas.
- ŽIV viruso nešiotojai gali atrodyti ir jaustis gerai, bet jie vis tiek gali perduoti ŽIV virusą kitiems žmonėms.

Kaip galite užsikrėsti ŽIV/AIDS

- ŽIV galite užsikrėsti, jei ŽIV nešiotjo kraujas ar sperma pateks į jūsų organizmą.
- Pagrindiniai būdai, kuriais galite užsikrėsti ŽIV:
  - lytiniai santykiai be prezervatyvo;
  - dalijantis adatomis arba tam tikromis priemonėmis, skirtoms, pavyzdžiui, narkotikams, tatuiruotėms arba ausų ar kūno auskarams verti. Priemonėmis vadinamos adatos ir įranga, naudojama gatvės narkotikams švirkšti.

Negalite užsikrėsti virusu nuo ŽIV nešiotjo, darydami tokius kasdienius dalykus:

- kalbėdamiesi;
- spausdami ranką;
- prisiliedami prie jų eidami pro šalį;
- naudodamiesi tomis pačiomis lėkštėmis ir peiliais ar šakutėmis;
- naudodamiesi tais pačiais tualetais.

Gydymas ir vaistai

- ŽIV ir AIDS **nepagydomi**. Yra vaistų, kuriuos galite vartoti, kad suvaldytumėte ŽIV ir sirgdami AIDS.

Ką galite daryti

Kaip apsisaugoti nuo ŽIV/AIDS

- ✗ **Neturėkite** lytinių santykių be prezervatyvo.
- ✗ **Dėl jokių prižasčių nesidalykite** adatomis su kitais žmonėmis.

Jei nerimaujate dėl ŽIV/AIDS

- ✓ Galite asmeniškai pasikalbėti su bet kuriuo sveikatos priežiūros grupės darbuotoju.
- ✓ Taip pat galite pasikalbėti su kalėjimo grupės, vadinamos Užkrečiamųjų ligų valdymo grupe, konsultantu arba nariu.
- ✓ Kalėjime galite pasidaryti ŽIV tyrimą. Šio tyrimo rezultatai bus **slapti**.
- ✓ Paprašykite sveikatos priežiūros grupės darbuotojų, kad duotų prezervatyvų, apsaugos priemonių, skirtų oraliniam seksui, arba lubrikantų lytiniam santykiams, jei jums jų prireiktų. Sveikatos priežiūros darbuotojai turi duoti jums šių dalykų, jei mano, kad kitaip rizikuojate užsikrėsti ŽIV.
- ✓ Jei dėl kokių nors prižasčių dalijatės adatomis su kitais žmonėmis, pasikalbėkite apie tai su kuo nors iš sveikatos priežiūros grupės. Galbūt jie galės duoti ko nors, kuo galėtumėte nuvalyti adatas ir kitus dalykus (priemones).

Hepatitis B ir hepatitis C

- Tai virusai, kuriais galite užsikrėsti nuo kitų žmonių. Galite jais užsikrėsti per kitų žmonių kraują ar turėdami lytinių santykių su jais.
- Nuo hepatito B galima pasiskiepyti, tačiau nuo hepatito C vakcinosis nėra. Vakcina – tai priemonė, kuri visų pirma padeda neužsikrėsti virusu.
- Pasikalbėkite su sveikatos priežiūros darbuotoju, jei nerimaujate dėl hepatito B arba C arba jei norite gauti daugiau informacijos.

Lytiškai plintančios ligos ir infekcijos – ligos, kuriomis galite užsikrėsti lytinių santykių metu, taip pat vadinamos STD (liet. LPL) (*sexually transmitted diseases* = STD)

- Yra nemažai lytinių būdu perduodamų skirtingų ligų ir infekcijų. Pavyzdžiui, chlamidijos arba genitalijų herpesas.
- Daugumą jų galima gydyti ir išgydyti, jei nedelsdami kreipsitės į sveikatos priežiūros darbuotojus.
- Dauguma kalėjimų turi specialius sveikatos priežiūros darbuotojus, į kuriuos galite kreiptis, jei turite su lytiniais santykiais susijusių sveikatos problemų. Daugelis gydytojų ir kitų sveikatos priežiūros darbuotojų taip pat gali gydyti lytiškai plintančias ligas ir infekcijas.
- Pasikalbėkite su sveikatos priežiūros darbuotojais, jei nerimaujate, kad galėtote užsikrėsti kokia nors liga lytinių santykių metu. Su jais galite pasikalbėti konfidencialiai.

Problemos dėl narkotikų ir alkoholio

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Jei turite problemų dėl alkoholio ar narkotikų, pasikalbėkite su sveikatos priežiūros grupės darbuotoju, kad kuo greičiau sulauktumėte pagalbos.
- ✓ Jie gali užtikrinti, kad gausite tinkamą pagalbą.
- ✓ Galite sulaukti daug pagalbos siekdami nustoti vartoti narkotikus arba alkoholį kalėjime.
- ✓ Pasakykite savo asmeniniam prižiūrėtoji ar kitam kalėjimo darbuotojui, jei kiti kaliniai bando jus priversti vartoti narkotikus ar alkoholį arba atnešti jų į kalėjimą.

Patikrinimas, ar nevartojate narkotikų

Kalėjimo darbuotojai gali atlikti tyrimą, kad sužinotų, ar vartojate narkotikus. Norėdami tai padaryti, jie paims šlapimo mėginį ir ištirs jį, kad pažiūrėtų, ar šlapime nėra požymių, rodančių, kad vartojate narkotikus.

- Kalėjime jus gali tikrinti, ar nevartojate narkotikų, jeigu:
  - darbuotojai pasirinko jus patikrinti. Kalėjimo darbuotojai kiekvieną mėnesį pasirinks mažą kiekį kalinių atsitiktiniam patikrinimui atlikti;
  - kalėjimo darbuotojai manys, kad galėjote vartoti narkotikus;
  - praeityje vartojote daug narkotikų ir tyrimai rodė, kad būdami kalėjime vartojote A klasės narkotikus. Jei taip nutiks, galite būti tikrinami gana dažnai.

Daugiau apie tyrimą dėl narkotikų

- Darbuotojai norės įsitikinti, kad nevartojate narkotikų, prieš leisdami daryti tam tikrus dalykus. Pavyzdžiui, prieš išleisdami jus trumpam iš kalėjimo arba prieš leisdami jums imtis darbo, kuriam reikia, kad žmonės galėtų jums pasitikėti.
- Galite būti patikrintas prieš perkeliant jus į kitą kalėjimą arba pirmą kartą atvykę į kalėjimą.

Kaip atliekamas tyrimas dėl narkotikų?

1. Kalėjimo darbuotojai papasakos, kas bus daroma ir kodėl jums bus atliekamas tyrimas dėl narkotikų.
2. Kalėjimo darbuotojams turėsite duoti savo šlapimo mėginį tyrimui atlikti.
3. Galėsite tai atlikti privačiai, tačiau kalėjimo darbuotojai privalo turėti galimybę pažiūrėti, kad įsitikintų, ar nieko nedarote su savo šlapimo mėginiu.
4. Jūsų šlapimo mėginys bus laboratorijoje, kad būtų įsitikinta, jog jame nėra narkotikų likučių.
5. Kalėjimo darbuotojai pasistengs kuo greičiau pranešti tyrimo rezultata.
6. Kalėjimo darbuotojai praneš sveikatos priežiūros grupei, jei tyrimo rezultatai parodys, kad vartojote narkotikus. Tai daroma siekiant užtikrinti, kad nevartojate jokių vaistų, kurie galėtų turėti įtakos tyrimo rezultatams. Turėsite patvirtinti, jog neprieštaraujate, kad kalėjimo darbuotojai teiks informaciją sveikatos priežiūros grupei.
7. Jei tyrimas parodys, kad vartojote narkotikų, turėsite prisipažinti, ar esate kaltas ar nekaltas dėl narkotikų vartojimo. Kad apsvarstytumėte tai, jums teks eiti į nagrinėjimą (daugiau informacijos apie tai rasite toliau).

Jeį sakysite, kad esate nekaltas

- Jums bus atliktas dar vienas narkotikų tyrimas, kad būtų išsiaiškinta, ar pirmojo tyrimo rezultatai buvo teisingi, ar ne.
- Jei tyrimo rezultatai vis tiek bus tokie patys, galite nusiųsti mėginį laboratorijai už kalėjimo ribų ir atlikti tyrimą dar kartą.
- Kalėjimo darbuotojai pateiks tam tikrus dokumentus, jei tyrimo rezultatai parodys, kad vartojate narkotikus, arba jei norėsite sumokėti už papildomą tyrimą. Šie dokumentai vadinami:
  - Informacija kaliniams apie privalomą tyrimą dėl narkotikų;
  - Informacija advokatams ir kaliniams apie nepriklausomos privalomojo tyrimo dėl narkotikų analizės gavimą.

Jeį pripaįžinote esąs kaltas arba jei tyrimo rezultatai vis tiek rodo, kad vartojote narkotikus

1. Jei vartojote narkotikus, tai reiškia, kad paįeidėte **Kalėjimo taisyklę Nr. 51(9)** arba **Nepilnamečių nusikaltėlių taisyklę Nr. 55(10)**.
2. Paprastai tokiu atveju jums bus iškelti kaltinimai dėl nusiįengimo ir turėsite eiti į nagrinėjimą. Nagrinėjimas – tai procesas, kai jūs ir kalėjimo viršininkas arba teisėjas iš už kalėjimo ribų kalbasi su jumis apie nusiįengimą ir sprendžia, ar esate kaltas.
3. Jei bus pripaįžinta, kad esate kaltas, kalėjimas nuspręs, ką daryti. Galite būti nubaustas arba jums bus atimtos tam tikros privilegijos. Taip pat galite būti siunčiamas ieškoti pagalbos, kaip išspręsti savo problemą dėl narkotikų. Pavyzdžiui, jus gali nusiųsti į CARAT grupę (konsultavimas, įvertinimas, nukreipimas, patarimas ir priežiūra).

Prašymas, kad darbuotojai atliktų tyrimą dėl narkotikų (tai vadinama savanorišku tyrimu dėl narkotikų)

Jei norite, galite paprašyti, kad jums būtų atliktas tyrimas dėl narkotikų. Galbūt to pageidausite norėdami nustoti vartoti narkotikus. Kalėjimo darbuotojai padės jums kuo galėdami, jei pasakysite, kad norite liautis vartoję narkotikus.

Yra du dalykai, kuriuos galėtumėte daryti:

- 1.** Pasiprašyti į kalėjimo dalį, vadinamą **savanoriško tikrinimo dėl narkotikų skyriumi**. Tai saugi kalėjimo dalis, kurioje galite likti ir gauti pagalbą, kad atsikratytumėte įpročio vartoti narkotikus. Turėsite pasirašyti blanką, kuriame patvirtinsite, kad sutinkate su buvimo šioje kalėjimo dalyje taisyklėmis. Jums taip pat reikės atlikti kelis tyrimus dėl narkotikų.
- 2.** Pagalbos atsikratyti įpročio vartoti narkotikus galite gauti ir nesikeldami į kitą kalėjimo dalį. Galite paprašyti, kad jus priimtų į savanoriško tikrinimo dėl narkotikų programą. Turėsite pasirašyti anketa, kuria patvirtinsite, kad laikysitės tam tikrų su tuo susijusių taisyklių. Jums taip pat reikės atlikti kelis tyrimus dėl narkotikų.

- ✓ Jei norėsite liautis vartoję narkotikus, turėsite pasirašyti blanką, kuriame patvirtinsite, kad sutinkate su tam tikromis taisyklėmis.
- ✓ Blanke bus parašyta, kas nutiks, jei tyrimai parodys, kad vis dar vartojate narkotikus.
- ✓ Jei bus nustatyta, kad vartojate narkotikus, nubausti nebūsite. Kalėjimo darbuotojai gali imtis kitų veiksmų, pavyzdžiui, pašalinti jus iš tos kalėjimo dalies.

- Kai kuriuose kalėjimuose gausite papildomų privilegijų, jei sutiksite atlikti tyrimą dėl narkotikų ir tyrimo rezultatai parodys, kad narkotikų nevartojate. Pavyzdžiui, jums gali būti skirta daugiau lankymo valandų arba galėsite išleisti daugiau pinigų.

- Paklauskite apie tai kalėjimo darbuotojų. Turėsite pasirašyti blanką, kuriame patvirtinsite, kad sutinkate su tam tikromis taisyklėmis ir kad nevartosite narkotikų. Blanke bus parašyta, ką turėsite daryti ir kas nutiks, jei paaiškės, kad vartojate narkotikus.

Pagalba, kurią galite gauti problemoms dėl narkotikų ir alkoholių spręsti

Bet kuris kalinys gali gauti pagalbos, jei nori nustoti vartoti narkotikus ar alkoholį.

Pagalbos galite sulaukti iš:

- 1. Sveikatos priežiūros grupės.** Šios grupės darbuotojai gali labai padėti, kad atsikratytumėte įpročio vartoti narkotikus arba alkoholį.
- 2.** Galite gauti pagalbos būdami savo sparne arba pereidami į kitą kalėjimo dalį, vadinamą savanoriško tikrinimo dėl narkotikų skyriumi. **Daugiau informacijos rasite 76 puslapyje.**
- 3. CARAT tarnybos** (konsultavimas, įvertinimas, nukreipimas, patarimas ir priežiūra). Tai žmonės, kurie arba nedirba kalėjime, arba yra kalėjimo pareigūnai. Savo darbu jie siekia padėti kaliniams atsikratyti įpročio vartoti narkotikus. Galite pasimatyti su CARAT atstovu netrukus po to, kai pateksite į kalėjimą. Jie dirbs kartu su jumis, kad sudarytų planą, kuris padės liautis vartoti narkotikus.
- 4. Narkotikų reabilitacijos programų.** Su jumis dirbantis žmogus iš CARAT gali papasakoti apie šią ir kitokią pagalbą, kurią galite gauti. CARAT darbuotojas turės patvirtinti, kad pirmiausia jums būtų gerai gauti tokią pagalbą. Kad gautumėte tokią pagalbą, jums gali tekti persikelti į kitą kalėjimą.

Norint gauti tokią pagalbą, gali tekti tirtis dėl narkotikų. Jei paaiškės, kad vartojate narkotikus, tokia pagalba gali būti nutraukta.

- Nesijaudinkite dėl pokalbio su žmogumi, kuris padės spręsti problemą dėl narkotikų vartojimo. Jis pasakys, kokia informacija gali būti konfidenciali ir kokią informaciją turi pasakyti kitiems žmonėms.
- Jei nerimaujate dėl narkotikus vartojančio savo šeimos nario arba dėl to, kaip juos veikia jūsų problema dėl narkotikų, pasikalbėkite apie tai su CARAT atstovu. CARAT atstovas galbūt galės suteikti jums arba jūsų šeimai pagalbos arba informacijos.

Tikėjimas

- ✓ Kalėjime galėsite praktikuoti savo tikėjimą.
- ✓ Pirmą kartą patekę į kalėjimą galite pasakyti kalėjimo darbuotojams, koks yra jūsų tikėjimas. Tada jie padės jums gauti tai, ko reikia tikėjimui praktikuoti.
- ✓ Kalėjimas turi užtikrinti, kad atsirastų vieta, kurioje galėtumėte praktikuoti savo tikėjimą. Pavyzdžiui, melstis arba eiti į religinius susirinkimus.
- ✓ Kiekviename kalėjime bus grupė žmonių, kurie padės jums praktikuoti tikėjimą. Tai vadinama **kapelionų grupe**.
- ✓ Galite paprašyti leisti susitikti su kapelionu, net jei nesate tikintis. Kapelionai yra tam, kad išklaustų **bet kurį** kalinį, norintį su kuo nors pasikalbėti, pavyzdžiui, jei jis jaučia liūdesį ar nerimą.
- ✓ Kalėjimas atkreips dėmesį į datas ir laiką, skirtą maldoms, ir į religinių apeigų šventadienius ir iškilmes.
- ✓ Visada galite dalyvauti pagrindinėse tikėjimo apeigose. Pavyzdžiui, net jei esate izoliuotas, bėglių sąrašė arba ligoninėje, vis tiek galite dalyvauti. Prieš apeigas praneškite kapelionui, jei jose dar norėsite dalyvauti.
- ✓ Pasikalbėkite su vienu iš kapelionų ar su vadinamuoju **įvairovės pareigūnu**, jei kalėjime jūsų religiniai poreikiai nepatenkinami.
- ✓ Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4550**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Žmonės, padėsiantys praktikuoti tikėjimą

- Kapelionų grupę sudaro skirtingų tikėjimų žmonės, suburti tam, kad padėtų jums praktikuoti savo tikėjimą.
- Kiekviename kalėjime ši grupė skiriasi, bet paprastai joje bus šių religijų ir tikėjimų kapelionų:
  - anglikonų bažnyčios;
  - Romos katalikų, metodistų ir laisvosios bažnyčios;
  - musulmonų;
  - budistų;
  - žydų;
  - induizmo;
  - sikhų.

Prireikus į kalėjimą gali ateiti ir kitų religijų ir tikėjimų atstovai.

Rastafarianizmas kalėjimuose nėra pripažįstamas religija, tačiau kapelionai pasistengs jums padėti, jei išpažįstate rastafarianizmą. Galėsite valgyti vegetarų, nevalgančių mėsos ir žuvies, arba vegetarų, nevalgančių mėsos ir pieno produktų, maistą ir turėti kitų dalykų, kurių jums reikės, pavyzdžiui, knygų.

Užtikrinimas, kad kalėjimo darbuotojai žino apie jūsų tikėjimą

- Jei norite praktikuoti tikėjimą, turite tai pasakyti kalėjimo darbuotojams pirmą kartą atvykę į kalėjimą. Taip kalėjimo darbuotojai galės pasirūpinti, kad turėmėte tai, ko reikia tikėjimui praktikuoti.
- Kai pirmą kartą pateksite į kalėjimą, jūsų paprašys pasakyti savo tikėjimą. Kalėjimo darbuotojams galite pasakyti, koks jūsų tikėjimas, arba galite pasakyti, kad esate netikintis.

- Tai vadinama tikėjimo **registravimu**.

Daugiau apie tikėjimą

- Jei norėsite dalyvauti religinėse apeigose ar veikloje, eisite į tas apeigas, kurių tikėjimą esate registravęs.
- Netrukus po to, kai atvyksite į kalėjimą, jūsų ateis aplankyti kapelionas, kad įsitikintų, jog buvo tinkamai registruotas jūsų tikėjimas, ir sužinotų, ar neturite kokių nors religinių poreikių.

Jei norite pakeisti savo tikėjimą

- Galite pakeisti registruotą tikėjimą į kitą.
- Turėsite užpildyti blanką ir pasirašyti jame – taip patvirtinsite, kad norite pereiti į kitą tikėjimą.
- Kapelionų grupė padės rasti tinkamą naujo tikėjimo kapelioną.

Jei norite susitikti su kito tikėjimo kapelionu nekeisdami savo tikėjimo

Galite tai padaryti, jei:

- kalėjimo viršininkas ir kapelionai bus įsitikinę tuo, kad jūs tikrai norite daugiau sužinoti apie kitą tikėjimą arba jį praktikuoti;
- viršininkas ir kapelionai manys, kad tai darote iš gerų paskatų, o ne tam, kad sukeltumėte problemų.

Religinių apeigų ar kitų tikėjimo užsiėmimų lankymas

- Kalėjimas turi leisti mažiausiai vieną valandą per savaitę religinėms apeigoms.
- Kapelionų grupė pasakys jums apie religinių apeigų, susitikimų ar užsiėmimų datą ir laiką.
- Galite eiti į tos religijos, kurią registravote, pagrindines apeigas.
- Galite eiti į kitas grupes ar užsiėmimus, skirtus jūsų tikėjimui, jei yra likę pakankamai vietų.
- Į religines apeigas galite eiti netgi tuo atveju, jei pasakėte, kad esate netikintis.
- Galbūt jums bus galima eiti į kito tikėjimo susitikimus. Visų pirma pasikalbėkite apie tai su savo kapelionu.
- Kartais kiti dalykai, kuriais užsiimate kalėjime, kaip antai: kasdieniai pratimai ar vizitai, vyksta tuo pat metu, kaip ir svarbi su tikėjimu susijusi veikla. Galbūt esant tokiai situacijai kalėjimo darbuotojai galės jums padėti patekti į religinį renginį.

Ką kapelionas gali padaryti dėl jūsų

- Kapelionai galės padėti jums palaikyti ryšius su už kalėjimo sienų esančiu pasauliu. Pavyzdžiui, kalėjime jie galės surengti jums susitikimą su religiniu asmeniu iš jūsų vietinės bažnyčios, mečetės, sinagogos ar bendruomenės.
- Jie taip pat gali padėti jums palaikyti ryšius su šeima. Jie gali veikti kartu su jūsų šeima arba kitais asmenimis, pavyzdžiui, iš lygtinio paleidimo tarnybos.

- Jei esate iš kitos šalies (užsienietis kalinys), kapelionas galės padėti jums susisiekti su jūsų šeima, esančia toje šalyje.

Kita pagalba, pavyzdžiui, su tokiais dalykais kaip paleidimas lygtinai

- Galite paprašyti savo kapeliono, kad jis pasakytų ar parašytų ką nors apie jus ataskaitose, kurios rašomos, kol esate kalėjime.
- Kalėjimo darbuotojai rašys ataskaitas apie jus, kuriose pateiks informaciją apie tokius dalykus kaip jūsų elgesys ir tai, ką nuveikėte, pavyzdžiui, apie jūsų darbą ar išsilavinimą. Šios ataskaitos bus naudojamos priimant sprendimus dėl jūsų. Pavyzdžiui, žmonės iš Lygtinio paleidimo tarybos atkreips dėmesį į tas ataskaitas, kad nuspręstų, ar jus galima paleisti lygtinai, ar ne.

Kalėjimo taisyklės

Pagrindiniai dalykai

- Kalėjimo taisyklės galioja visiems kalėjimams, bet kalėjimo viršininkas gali nustatyti ir vietines taisykles.
- Kalėjimo taisyklių pažeidimas vadinamas **nusižengimu**.
- Dėl nusižengimo galite būti apkaltintas ir jums gali būti skirta bausmė.
- **Kalėjimo taisyklė Nr. 51** ir **Nepilnamečių nusikaltėlių įstaigų taisyklė Nr. 55** aprašo nusižengimus.
- Kalėjimo taisykles gali būti sudėtinga suprasti. Galbūt norėsite jas peržiūrėti knygoje, kuri vadinasi „Kalėjimo drausmės vadovas“. Taip pat yra Kalėjimų nuostatai 2000. Šios knygos kopija turėtų būti kiekviename flygelyje ir bibliotekoje.

Jei darysite ką nors iš tolesniuose puslapiuose aprašytų dalykų, tai reikš, kad pažeidėte Kalėjimo taisykles ir įvykdėte nusižengimą.

Elgesys, galintis įžeisti, kelti grėsmę ar sužaloti kitus asmenis

- Jei įžeidžiate arba suduodate kam nors, arba įsivieliate į muštynes.
- Jei įžeidžiate ką nors arba mušate dėl jų rasės (rasė – tai tokie dalykai, kaip antai: žmogaus odos spalva ir jo kilmė ar kultūra).
- Jei pasakote arba padarote ką nors, kas galėtų nuliūdinti, kelti grėsmę ar išgąsdinti kitą asmenį, ir jei tai darote dėl kieno nors rasės.
- Jei ką nors laikote uždare nuo kitų žmonių prieš jų valią. Pavyzdžiui, jei kur nors užrakinote.
- Jei jūsų elgesys gali kelti pavojų kitiems arba pakenkti jų sveikatai.

- Jei šiurkščiai elgiatės su kuo nors, kas dirba kalėjime arba nepilnamečių nusikaltėlių įstaigoje, arba su kuo nors, kas ten lankosi.

Trukdymas kalėjimo darbuotojams dirbti

- Jei trukdote kalėjime dirbantiems žmonėms patekti ten, kur jie turi nueiti. Pavyzdžiui, pastatote užtvaramą, kad sutrukdytumėte kam nors patekti į jūsų kamerą.
- Jei sutrukdote kalėjime dirbančiam žmogui atlikti savo darbą.

Pabėgimas iš kalėjimo

- Jei pabėgote iš kalėjimo arba kardomojo kalinimo vietos. Pavyzdžiui, jei pabėgote iš konvojaus.
- Jei negrįžtate po to, kai buvote trumpam paleisti iš kalėjimo. Tai vadinama slapstymusi.

Narkotikai ir alkoholis

- Jei jums buvo liepta išsitiirti savo šlapimą ir tyrimas parodė, kad vartojote draudžiamus vartoti narkotikus, net jei juos vartojote būdamas trumpam paleistas iš kalėjimo.
- Jei nusprendėte išgerti alkoholio ir buvote rastas girtas pavartojęs alkoholio.

Žala kalėjimui ar nepilnamečių nusikaltėlių įstaigai

- Jei sukėlėte gaisrą bet kurioje pastato dalyje ar ką nors jame padegėte.
- Jei pakenkėte ar sunaikinote bet kokią pastato dalį ar ką nors, kas nepriklauso jums.
- Jei iškabinote ką nors ant sienų arba parašėte ar nupiešėte ką nors, kas gali nuliūdinti, kelti grėsmę arba išgąsdinti ką nors.
- Jei ką nors iš čia išvardytų dalykų padarėte dėl kito asmens rasės.

Dalykai, kuriuos galite ir kurių negalite turėti

- Jei turite ką nors, ko neturėtumėte turėti, pavyzdžiui, mobilųjį telefoną, peilį arba narkotikų.
- Jei tam tikrų dalykų turite daugiau, nei leidžiama turėti.
- Jei priimate iš lankytojų tai, ko negalima turėti kalėjime, pavyzdžiui, narkotikų.
- Jei parduodate ar duodate tai, ko jums negalima turėti.
- Jei parduodate arba duodate tai, ką galima turėti tik jums.
- Jei iš kito asmens arba iš kalėjimo paimate arba pavagiate tai, kas jums nepriklauso.

Buvimas tokioje kalėjimo vietoje, kur jums nederėtų būti

- Jei išeinatė iš vietos, kurioje turėtumėte būti.
- Jei einatė į vietą, į kurią **neturėtumėte** eiti.

Nedarymas to, ką sako kalėjimo darbuotojai

- Jei jūsų buvo paprašyta atlikti darbą ir **neatliekate** jo tinkamai arba neatliekate jo visai.
- Jei **nesilaikote** įsakymo arba taisyklės, kurios turėtumėte laikytis.
- Jei pažeidžiate kalėjimo taisykles arba padedate tai padaryti kitam.

Taisyklių pažeidimas, kai esate trumpam paleistas iš kalėjimo

- Jei pažeisite taisykles, kai būsite trumpam paleistas iš kalėjimo. Tai aprašo **Kalėjimo taisyklė Nr. 9** arba **Nepilnamečių nusikaltėlių įstaigų taisyklė Nr. 5**.

Kalėjimo taisyklių laužymas

Kalėjimo taisyklių pažeidimas vadinamas **nusižengimu**.

Kas nutinka, jei įvykdote nusižengimą?

- 1.** Kalėjimo pareigūnas jums iš karto (arba per **48** valandas) praneš, jei manys, kad įvykdėte nusižengimą ir koks tas nusižengimas yra. Jis pateiks blanką, kuriame bus pranešama apie nusižengimą.
- 2.** Jūs turėsite eiti į svarstymą (dar vadinamą nagrinėjimu). Tai procesas, kai jūs ir kalėjimo darbuotojai kalbatės apie nusižengimą ir tai, kas, jūsų visų nuomone, nutiko. Svarstymui vadovaus kalėjimo viršininkas arba kas nors iš už kalėjimo ribų, vadinamas nepriklausomu arbitru.
- 3.** Svarstymo metu turėsite pasakyti, ar prisipažįstate dėl nusižengimo, ar ne.
- 4.** Viršininkas arba nepriklausomas arbitras nuspręs, ar esate kaltas, ar nekaltas dėl nusižengimo. Tai jie padarys išklausę jus ir kitus žmones, kurie žinos apie tai, kas nutiko.
- 5.** Jei būsite pripažintas kaltu, jums bus skirta bausmė. Bausmių sąrašas pateikimas **87** puslapyje. Jei būsite pripažintas nekaltu, daugiau nieko nevyks.

Bausmės

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Bausmės, kurias galite gauti, aptariamoms **Kalėjimo taisyklėse Nr. 55 ir 55A** ir **Nepilnamečių nusikaltėlių taisyklėse Nr. 60 ir 60A**.
- ✓ Bausmė, kurią gausite, priklauso nuo to, kiek rimtas yra nusižengimas.
- ✓ Kalėjimas gali įtraukti ir policiją, jei manys, kad nusižengimas rimtas.
- ✓ Jei įvykdote daugiau nei vieną nusižengimą, galite būti nubausti už kiekvieną iš jų. Bausmės gali būti vykdomos viena po kitos.
- ✓ Jums gali tekti praleisti daugiau laiko kalėjime, jei nusižengimas pakankamai sunkus.
- ✓ Jei jums bus skirta praleisti daugiau laiko kalėjime, papildomų dienų skaičius, skiriamas už kiekvieną nusižengimą, negali viršyti 42 dienų.
- ✓ Bet kokia bausmė, išskyrus įspėjimą, gali būti atidėta iki 6 mėnesių. Tai reiškia, kad bausmė gali prasidėti, jei per tą laiką įvykdysite dar vieną nusižengimą.
- ✓ Viršininkas gali skirti bet kokią bausmę, išskyrus papildomas dienas.
- ✓ Nepriklausomas arbitras (apygardos teisėjas) yra vienintelis asmuo, galintis skirti papildomą bausmės laiką ir visas kitas bausmes.

Čia pateikiamas nuobaudų sąrašas, kurias galite gauti už nusižengimo įvykdymą

- Galite gauti įspėjimą.
- Jums gali būti atimtos privilegijos (pavyzdžiui, televizoriaus turėjimas savo kameroje) laikotarpiui iki 42 dienų arba iki 21 dienos nepilnamečiui nusikaltėliui.
- Jūsų uždirbti pinigai, kurių vertė – ne daugiau kaip 84 dienų uždarbis, gali būti sustabdyti (arba ne daugiau kaip 42 dienų uždarbis nepilnamečiui nusikaltėliui). Gausite pinigų pašto ženklams nusipirkti ir telefono skambučiams, kad galėtumėte palaikyti ryšį su šeima.
- Galite būti užrakintas vienas kameroje, atskirai nuo kitų kalinių, laikotarpiui iki 35 dienų arba iki 16 dienų nepilnamečiams nusikaltėliams, vyresniems nei 18 metų. Tai vadinama izoliavimu kameroje. Visų pirma jus turės patikrinti gydytojas arba slaugė, kad įsitikintų, jog esate gana sveikas šiai bausmei atlikti.
- Jums gali būti neleista dirbti su kitais kaliniais laikotarpiui iki 21 dienų.
- Jei esate kardomajame suėmime, gali būti atimtos jūsų privilegijos.
- Galite būti 28 dienoms išvestas iš kalėjimo sparno arba gyvenamosios sekcijos (arba iki 21 dienos nepilnamečiui nusikaltėliui).

Šios bausmės galioja **tik nepilnamečiams nusikaltėliams**:

- Laikotarpiu iki 21 dienos gali būti neleidžiama dalyvauti užsiėmimuose.
- Jums gali tekti dirbti 2 valandas papildomo darbo per dieną iki 21 dienos.

Papildoma kalinimo trukmė

- Jei nusižengimas gana rimtas, jums gali būti skirtos 42 papildomos dienos kalėjime, kaip ir bet kuri kita bausmė.
- Papildomos įkalinimo dienos neįeina į bausmės laiką, bet turėsite praleisti daugiau laiko kalėjime.

- Papildomą kalėjimo terminą gali skirti tik nepriklausomi arbitrai (apylinkės teisėjai).

Daugiau apie papildomas įkalinimo dienas

- Jei esate kardomajame kalėjime, būsite laikomi papildomas dienas, tik jei būsite nuteisti ir jums bus paskirta bausmė.
- Jums nebus skiriamos papildomos dienos, jei esate nubaustas iki gyvos galvos arba esate įkalintas kaip visuomenei pavojingas nusikaltėlis, esate civilinis kalinys arba užsienietis kalinys, laikomas kalėjime, kol bus išspręsti imigracijos klausimai.

Kalėjimo nagrinėjimai, dar vadinami svarstymais

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Turėsite eiti į kalėjimo svarstymą kalbėtis apie savo nusižengimą.
- ✓ Svarstymui vadovaus kalėjimo viršininkas arba kas nors iš už kalėjimo ribų (vadinamasis nepriklausomas arbitras).
- ✓ Svarstymas paprastai vyks dieną po to, kai kalėjimo darbuotojai praneš jums apie nusižengimą, kurį, jų manymu, jūs įvykdėte.
- ✓ Turėsite mažiausiai dvi valandas pasirengti svarstymui.
- ✓ Galite būti laikomi atskirai nuo kitų kalinių, kol įvyks svarstymas.
- ✓ Turėsite galimybę pasakyti, kas, jūsų nuomone, įvyko.
- ✓ Į svarstymą taip pat galite pasikviesti liudininkų.
- ✓ Galbūt kai kurie kiti žmonės galės jums padėti, pavyzdžiui, jūsų advokatas arba asmuo, vadinamas Makenzio draugu (konsultantas teisės klausimais). **Daugiau informacijos rasite 94 puslapyje.**
- ✓ Pasikalbėkite su kalėjimo pareigūnu arba savo advokatu, jei nesuprantate, kas vyksta, arba turite klausimų.

Kas vyks iki svarstymo?

- Jūs būsite įtraukti į **įskaitą**. Tai reiškia, kad kalėjimo pareigūnas pasakys jums, kokį nusižengimą, jų nuomone, įvykdėte.
- Kalėjimo pareigūnas turėtų jums iš karto (arba per 48 valandas) pasakyti, kokį nusižengimą, jų nuomone, jūs įvykdėte.
- Svarstymas paprastai vyksta kitą dieną (nebent tai būtų sekmadienis arba valstybinė šventė).
- Turėsite mažiausiai dvi valandas pasirengti svarstymui.

Prieš svarstymą jums bus įteikti du blankai:

1. **Blankas 1127A.** Jame bus parašyta, kokį nusižengimą, pareigūno nuomone, įvykdėte. **Privalote** pasakyti, jei nesuprantate, kas parašyta šiame blanke.

2. **Blankas 1127C.** Jame bus parašyta, kas vyks svarstymo metu.

Šiame blanke galite:

- parašyti pareiškimą apie tai, kas, jūsų nuomone, įvyko. Darykite tai kitoje blanko pusėje. Jei reikia, paprašykite daugiau popieriaus;
- parašykite liudininkų, kuriuos norėtumėte pakviesti į svarstymą, asmenvardžius, jei žinote, kas jie yra šiuo metu. Jei pageidaujate, pasakyti, ką norite pakviesti liudininkais, galite svarstymo metu.

Daugiau apie svarstymus

- Gydytojas arba slaugė gali patikrinti jūsų sveikatą, kad įsitikintų, kad gana gerai jaučiatės ir galite eiti į svarstymą.
- Iki svarstymo galite būti laikomi atskirai nuo kitų kalinių.

Ką daryti iki svarstymo

- ✓ Pagalvokite apie tai, ką norėsite pasakyti svarstymo metu.
- ✓ Pagalvokite, ar niekas nematė, kas įvyko. Jie galėtų būti liudininkais svarstymo metu.
- ✓ Prieš svarstymą būtų naudinga pavartyti knygą, kuri vadinasi „Kalėjimo drausmės vadovas“. Ji dar vadinama **PSO 2000**. Jos kopija turėtų būti jūsų flygelyje ir kalėjimo bibliotekoje. Jei negalite patekti į biblioteką, paprašykite, kad parodytų kopiją.
- ✓ Galite paprašyti, kad svarstymas būtų atidėtas, jei iki jo nepavyko pavartyti „Kalėjimo drausmės vadovo“.
- ✓ Jei jums sunku skaityti ar rašyti arba nieko nesuprantate, paprašykite kalėjimo pareigūno arba savo advokato pagalbos.

Kas vyks svarstymo metu?

1. Viršininkas patikrins, ar:
  - gavote **1127A** ir **1127C** blankus;
  - suprantate, kodėl esate svarstomi ir kas vyks toliau;
  - turėjote pakankamai laiko pasirengti svarstymui, pavyzdžiui, pagalvoti apie tai, ką norite pasakyti;
  - norite kokios nors pagalbos, pavyzdžiui, teisinio patarimo arba vertėjo.
2. Kas nors perskaitys kaltinimus. Kaltinimas – tai nusižengimas, kurį, kalėjimo darbuotojų manymu, jūs įvykdėte.
3. Jūsų bus paprašyta pasakyti, ar esate **kaltas**, ar **nekaltas** dėl nusižengimo .

Jei prisipažįstate esąs kaltas

- Kalėjimo pareigūnas, kuris įtraukė jus į įskaitą, perskaitys pareiškimą apie tai, kas nutiko.
- Tada turėsite pasakyti, ką manote apie tai. Pavyzdžiui, galite užduoti klausimų.
- Pasakykite, jei **nesutinkate** su tuo, ką pasakė kalėjimo pareigūnas. Taip pat galite paprašyti pakviesti liudininkų, jei **nesutinkate** su tuo, ką sakė kalėjimo pareigūnas.
- Kalėjimo viršininkas turi atsižvelgti į viską, dėl ko jūs nesutinkate.
- Viršininkas gali nuspręsti, kad faktai sako tiesą ir kad daugiau nėra ko svarstyti. Jei taip, jis gali paklausti jūsų, ar nenorite **pasakyti ko nors, kad sumažintumėte bausmę**. Tai reiškia, kad reiktų pasakyti viršininkui ką nors, dėl ko, jūsų manymu, nusižengimas atrodytų ne toks rimtas.
- Tada kalėjimo darbuotojas garsiai perskaitys informaciją apie tai, kaip jūs elgėtės nuo tos dienos, kai atvykote į kalėjimą. Taip pat informuos apie bet kokius ankstesnius jūsų svarstymus.
- Tada galėsite pasakyti, ką manote apie pateiktą informaciją.
- Paskui viršininkas pasakys, kokia bus jūsų bausmė. Jums bus išduota blanko kopija, kurioje bus parašyta, kokia jūsų bausmė. Šis blankas vadinamas **blanku 256D**.
- Bet kuriuo metu, jei viršininkas manys, kad nusižengimas yra pakankamai rimtas, kad gautumėte papildomų įkalinimo dienų, jis paprašys nepriklausomo arbitro išnagrinėti jūsų bylą.
- Jums gali tekti laukti iki 28 dienų, kol pasimatysite su nepriklausomu arbitru.

Jeigu teigiate, kad esate nekaltas, arba nesate tikras, kaip turėtumėte prisipažinti

- Kalėjimo pareigūnas, kuris įtraukė jus į įskaitą, perskaitys pareiškimą apie tai, kas, jo manymu, nutiko.
- Galite pasakyti, ką apie tai galvojate, arba užduoti klausimų.
- Viršininkas užduos kalėjimo pareigūnui keletą klausimų. Jis taip pat gali paprašyti išklaudyti liudininkus.
- Klausimus liudininkams galėsite užduoti jūs ir viršininkas.
- Tada jūsų bus paprašyta pasakyti, ką manote apie kaltinimus (tai, ką, kalėjimo darbuotojų manymu, jūs padarėte) ir įrodymus, kuriuos jie pateikė.
- Jei norite, galite pakviesti liudininkų, kurie jus apgintų (nebent viršininkas manytų, kad tam yra labai rimta priežastis, dėl kurios negalite to daryti).
- Klausimus liudininkams galėsite užduoti jūs, kalėjimo pareigūnas ir viršininkas.
- Galėsite išsakyti pagrindines priežastis, dėl kurių, jūsų manymu, esate nekaltas.
- Tada viršininkas pasakys savo sprendimą. Tai vadinama verdiktu. Viršininkas, prieš pripažindamas jus kaltu, turi būti tvirtai įsitikinęs, kad nusižengimą įvykdėte jūs.
- Jei esate pripažįstamas kaltu, viršininkas pasakys, kokia bus jūsų bausmė. Tada viršininkas išduos jums blanko kopiją, kurioje bus parašyta, kokia jūsų bausmė. Šis blankas vadinamas **blanku 256D**.
- Bet kuriuo metu, jei viršininkas manytų, kad nusižengimas yra pakankamai rimtas, kad gautumėte papildomų įkalinimo dienų, jis paprašys nepriklausomo arbitro išnagrinėti jūsų bylą.

Kita pagalba, kurios galite sulaukti svarstymo metu

Svarstymo metu galite gauti tokio pobūdžio pagalbą:

- teisinį patarimą;
- teisinį atstovavimą (advokatas ateis į svarstymą ir atstovaus jums);
- draugą arba patarėją, kuris ateis kartu (toks asmuo vadinamas Makenzio draugu). Šis asmuo gali ateiti, rašyti pastabas už jus ir jums patarti, tačiau jis **negali** jums atstovauti ir gali kalbėti, tik jei sutinka kalėjimo viršininkas. Makenzio draugu gali būti toks asmuo, kaip kapelionas, kalėjimo pareigūnas arba kitas kalinys.

Jei svarstymui vadovauja kalėjimo viršininkas

Jūs **galite** gauti teisinį patarimą. Tai galite padaryti telefonu, laišku arba susitikę su savo advokatu.

Negalite gauti teisinio atstovavimo, nebent viršininkas jums leistų dėl tokių dalykų:

- nusižengimo ir bausmės, kurią galite gauti, rimtumo;
- galimų klausimų dėl įstatymų;
- jūsų supratimo apie tai, kas vyksta;
- dalykų, kurie gali sulėtinti bylos svarstymą arba sukelti kokių nors problemų, pavyzdžiui, jei turėjote problemų dėl pasirengimo gynybai, nes buvote laikomi atskirai nuo kitų kalinių.

Paprastai **negalite** turėti Makenzio draugo ar patarėjo tokio tipo svarstymuose.

Galėsite turėti Makenzio draugą arba patarėją, jei nesuprasite, kas vyksta, byla bus labai sudėtinga arba viršininkas manys, kad būtų sąžininga tai leisti.

Jei svarstymui vadovauja nepriklausomas arbitras (apylinkės teisėjas)

- Visada **galite** gauti teisinį atstovavimą (jums atstovauti ateis advokatas).
- Viršininkas arba teisinės tarnybos pareigūnas padės jums iškilus bet kokioms problemoms, galinčioms kilti dėl teisinio atstovavimo.

Prašymas peržiūrėti svarstymą arba bausmę

Jūs galite:

- ✓ prašyti peržiūrėti, jei manote, kad svarstymas buvo atliktas netinkamai, arba jei manote, kad bausmė buvo per griežta;
- ✓ viršininkas gali ko nors imtis, jei manys, kad svarstymas vyko netinkamai;
- ✓ prašyti, kad būtų atšauktos papildomos kalėjimo dienos.

Kas vyksta, jei svarstymas buvo atliktas netinkamai arba manote, kad jums skirta bausmė yra per griežta?

1. Jei viršininkas mano, kad svarstymas įvyko netinkamai

Jeigu svarstymui vadovavo kalėjimo viršininkas

- Viršininkas gali pakeisti svarstymo rezultatą. Pavyzdžiui, jis gali pakeisti faktą, kad esate pripažintas kaltu, ir pakeisti jums skirtą bausmę.

Jeigu svarstymui vadovavo nepriklausomas arbitras (apylinkės teisėjas)

Viršininkas gali:

- gražinti bylą svarstyti vyresniajam apylinkės teisėjui.

2. Jei manote, kad svarstymas vyko netinkamai arba kad jūsų bausmė per griežta

Jei svarstymui vadovavo kalėjimo viršininkas

- Paprašykite savo sparno kalėjimo pareigūno, kad duotų blanką ADJ1.
- Užpildykite blanką ir išsiuskite jį viršininkui per **6** savaitės nuo svarstymo.
- Asmuo, vadinamas teritorijos valdytoju, priims sprendimą dėl jūsų bylos.
- Jei teritorijos valdytojas manys, kad svarstymas buvo netinkamas, jis gali pakeisti bausmės pripažinimo faktą arba pakeisti bausmę.

Jei svarstymui vadovavo nepriklausomas arbitras

- Parašykite viršininkui ant **paprasto popieriaus lapo** ir paaiškinkite, kodėl norite, kad būtų peržiūrėti svarstymo rezultatai. Jums **nereikia** pildyti blanko ADJ1. Viršininkui turite parašyti per 14 dienų nuo svarstymo.
- Jūsų laiškas bus išsiųstas peržiūrėti teisėjui, kuris vadinamas vyresniuoju apylinkės teisėju. Teisėjas yra iš Vestminsterio magistratų teismo.
- Vyresnysis apylinkės teisėjas gali nuspręsti pakeisti jūsų bausmę, tačiau jis **negali** pakeisti fakto, kad jūs pripažintas kaltu.

Jei ir paskui esate nepatenkintas

- Galite paprašyti, kad bylą peržiūrėtų asmuo, vadinamas **Kalėjimų ir lygtinio paleidimo ombudsmenu**. Šis žmogus nedirba kalėjimui. Jo darbas – peržiūrėti kalinių skundus dėl gyvenimo kalėjime.
- Galite parašyti ombudsmenui ir paprašyti, kad jis peržiūrėtų bylą. Galite to prašyti ir savo advokato.
- Ombudsmenas visų pirma pasistengs išsiaiškinti jūsų ir viršininko situaciją.

Daugiau apie ombudsmeną

- Jei tai nepadės, ombudsmenas parašys pranešimą apie tai, kas, jo manymu, turėtų vykti.
- Jūs neturėsite galimybės pasiekti, kad byla būtų dar kartą svarstoma, tačiau ombudsmenas gali pasiūlyti kalėjimui pakeisti jūsų pripažinimo kaltu faktą arba jums skirtą bausmę.

Rašykite ombudsmenui šiuo adresu:

Prisons and Probation Ombudsman
Ashley House
2 Monck Street
LONDON
SW1P 2BQ

Teisinė priežiūra

- Galite prašyti, kad byla peržiūrėtų teisėjas. Tai gali būti neleistina, todėl geriausia skųstis pirmiau išvardytais būdais.
- Jei norite, kad teisėjas peržiūrėtų jūsų bylą, parašykite advokatui ir paprašykite to.

Papildomų kalinimo dienų atšaukimas

- Galite prašyti, kad būtų atšaukta dalis jums skirtų papildomų įkalinimo dienų.
- Paprastai galite prašyti atšaukti ne daugiau kaip **pusę** skirtų dienų.
- Galite prašyti atšaukti papildomas kalinimo dienas praėjus **6 mėnesiams** nuo paskutinio karto, kai buvote pripažintas kaltu dėl nusikaltimo, arba praėjus 6 mėnesiams nuo paskutinio karto, kai prašėte atšaukti papildomas įkalinimo dienas.
- Jei esate nepilnametis nusikaltėlis, prašyti galite po **4 mėnesių**.

Kaip prašyti, kad būtų atšauktos papildomos įkalinimo dienos

- Pasikalbėkite su vienu iš savo sparno darbuotojų. Darbuotojas patikrins, ar jums galėtų būti atšauktos papildomos įkalinimo dienos.
- Tada busite paprašyti parašyti ką nors, kas pagrįstą, kodėl, jūsų manymu, jums turėtų būti atšauktos papildomos įkalinimo dienos.
- Vienas iš jūsų sparno darbuotojų parašys ataskaitą apie jus ir nusiųs ją viršininkui. Su ataskaita bus išsiųsta ir informacija apie visus jūsų įvykdytus nusižengimus.
- Jums tikriausiai nebus atšauktos visos papildomos įkalinimo dienos. Vėliau galėsite pakartotinai prašyti ir dar sumažinti jų skaičių.

Izoliavimas, jūsų kameros apieška ir kiti dalykai, kuriuos kalėjimo darbuotojai gali daryti, kad palaikytų kalėjimo saugumą

- ✓ Yra ir kitų dalykų, kurių kalėjimo darbuotojai gali imtis, kad palaikytų kalėjimo kontrolę.
- ✓ Šie dalykai **negali** būti panaudoti kaip bausmės. Jie gali būti naudojami, kai būtina užtikrinti, kad nebūtų sužaloti žmonės, ir būtų palaikomas kalėjimo saugumas.
- ✓ Tokie dalykai naudojami labai retai.

Izoliavimas (daugiau informacijos rasite **Kalėjimų nuostatuose 45**)

Kas yra izoliavimas?

- Izoliavimas – laikymas atskirai nuo kitų kalinių.
- Ar turėtumėte būti izoliuotas, sprendžia kalėjimo viršininkas.
- Galite būti laikomas kitoje kalėjimo dalyje, kuri vadinama izoliatoriumi. Būsime laikomi atokiai nuo kitų kalinių. Galbūt būsime laikomi kartu su kitais izoliuotais kaliniais.
- Jums gali būti neleidžiama dirbti ir gali tekti likti savo kameroje ilgiau nei kitiems kaliniams.

Kodėl jus turėtų perkelti į izoliatorių?

- Jei jūs arba kalėjimo darbuotojai mano, kad jums gresia pavojus. Pavyzdžiui, galite pageidauti būti laikomas atokiai nuo kitų kalinių, jei manote, kad jie jus sužalos dėl jūsų įvykdyto nusižengimo pobūdžio. Pavyzdžiui, įvykdėte lytinį nusižengimą. Jūsų teisininkas arba policija gali patarti šiuo klausimu.
- Jei elgiatės taip, kad, kalėjimo darbuotojų manymu, galite kelti pavojų kitiems žmonėms arba sukelti problemų kitiems asmenims, esantiems kalėjime.

Kiek ilgai būsime izoliuoti?

- Kalėjimo viršininkas iš pradžių gali skirti iki 3 dienų izoliacijos.
- Paskui galite būti izoliuotas iki 1 mėnesio laikotarpiui. Vėliau – iki 1 mėnesio kiekvieną kartą.
- Kaliniai, jaunesni nei 21 metų, gali būti izoliuoti ne daugiau nei 14 dienų.
- Po pirmų 3 dienų viršininkas turi bent kas 14 dienų patikrinti, ar jūs vis dar turėtumėte likti izoliuotas.

Dalykai, apie kuriuos reikia pagalvoti, jei norite būti izoliuoti

- ✓ Ėjimas į izoliatorių yra labai rimtas poelgis. Gerai pagalvokite, prieš prašydamas būti izoliuotas.
- ✓ Į izoliatorių galite patekti tik tuo atveju, jei sutinka kalėjimo viršininkas.
- ✓ Jei eisite į izoliatorių, kiti kaliniai gali pradėti galvoti apie jus tam tikrus dalykus, kurie apsunkins grįžimą į sparną.

Pagalba, kurios galite sulaukti būdami izoliuoti

Jei būdami izoliuoti dėl ko nors nerimaujate, pasikalbėkite su kalėjimo pareigūnu arba viršininku.

Izoliatoriaus skyrių **kiekvieną dieną** lanko šie asmenys:

- kalėjimo pareigūnas;
- viršininkas;
- gydytojas arba slaugė.

Izoliatoriaus skyrių (bet ne kiekvieną dieną) taip pat lanko šie asmenys:

- kapelionas;
- kas nors iš Nepriklausomos stebėjimo tarybos (žmonės, kurie tikrina kalėjimus, norėdami įsitikinti, kad jie yra gerai ir tinkamai valdomi).

Speciali patalpa ir mechaniniai suvaržymai

Šie dalykai nėra dažnai naudojami, tačiau kalėjimo darbuotojai gali juos panaudoti, jei jūs:

- smurtaujate;
- galite sužaloti arba pakenkti sau, kitiems žmonėms arba kalėjimui.

Speciali patalpa – tai kalėjimo kamera, kurioje darbuotojai jus gali užrakinti, jei smurtaujate. Kameroje gali nebūti jokių baldų. Būsime užrakinti toje kameroje, kol nusiraminsite.

Mechaniniai suvaržymai – tai daiktai, kurie gali būti uždėti jums ant kūno, kad neleistų sužaloti savęs ir kitų. **Kūno diržas** yra tokio pobūdžio mechaninis suvaržymas, kuris gali būti panaudotas. Tai diržas, apjuosiamas aplink liemenį su prie jo prisegtais antrankiais.

- Būsime surakinti kūno diržu, jei uždarymas specialioje kameroje nepadėjo.
- Kūno diržu galite būti surakintas, tik jei jums daugiau nei 17 metų.
- Kalėjimo darbuotojai kas keturias valandas tikrins, kaip laikotės.
- Kas nors iš Nepriklausomos stebėjimo tarybos (žmonės, kurie tikrina kalėjimus, norėdami įsitikinti, kad jie yra gerai ir tinkamai valdomi) aplankys jus per 1 dieną. Šis žmogus taip pat bus ten, kur įmanoma, kai kalėjimo darbuotojai tikrins, kaip laikotės.

Pagrindiniai dalykai

- ✓ Kalėjimo viršininkas turi duoti sutikimą, kad kalėjimo darbuotojai galėtų jus užrakinti specialioje kameroje arba surakinti kūno diržu.
- ✓ Kalėjimo darbuotojai sveikatos priežiūros grupei turi pranešti, kas nutiko.
- ✓ Gydytojas arba slaugė kuo greičiau jus patikrins.
- ✓ Kas nors iš Nepriklausomos stebėjimo tarybos (žmonės, kurie tikrina kalėjimus, norėdami įsitikinti, kad jie yra gerai ir tinkamai valdomi) turėtų aplankyti jus per 1 dieną.
- ✓ Nepriklausoma stebėjimo taryba taip pat patikrins, kad įsitikintų, ar kalėjimo darbuotojai pasielgė tinkamai, nusprendę užrakinti jus specialioje kameroje arba surakinti kūno diržu.
- ✓ Darbuotojai dažnai jus tikrins, kad pažiūrėtų, kaip laikotės. Kai tik jūsų elgesys nebekels pavojaus, kalėjimo darbuotojai išleis jus iš specialios kameros ir (arba) nuims kūno diržą.

Maištas kalėjime

Jei dalyvausite rimtuose kalėjimo neramumuose, galite būti apkaltinti **maištu kalėjime**.

Maištas kalėjime – tai procesas, kai jūs ir kiti kaliniai imatės veiksmų, kad užimtumėte kalėjimą ir iš kalėjimo viršininko ir kitų darbuotojų perimtumėte vadovavimą kalėjimui.

Galite būti apkaltinti maištu kalėjime, jei:

- darbuotojai arba kaliniai yra sužeisti;
- pakenkta kalėjimui;
- viršininkas netenka valdžios dalyje ar visame kalėjime.

Jei būsite apkaltinti maištu kalėjime, galite:

- gauti bausmę kalėti iki 10 metų;
- gauti piniginę baudą;
- arba abu šiuos dalykus.

Jei kiti kaliniai pradeda kelti maištą kalėjime

- **neprijunkite** prie jų;
- palikite vietą, kur vyksta maištas;
- jei to nepadarysite, kalėjimo darbuotojai gali pamanyti, kad dalyvavote maište ir apkaltins jus maišto kalėjime kėlimu.

Kameros ir daiktų apieška

- Kalėjimo pareigūnai gali bet kada apieškoti jūsų kamerą ir daiktus, kad palaikytų kalėjimo saugumą.
- Nėra jokios taisyklės, kuri nurodytų, kaip dažnai tai gali vykti. Tai priklauso nuo kalėjimo, kuriame esate, ir kiek patikimas, kalėjimo darbuotojų nuomone, jūs esate.

Kas vyks, kai bus apieškoma kamera arba daiktai?

- Prieš apieškant kamerą pirmiausia savo kameroje būsite apieškotas jūs.
- Kalėjimo darbuotojams turėsite atiduoti viską, ko negalima turėti.
- Kol kamera bus apieškoma, būsite nuvesti į kitą kalėjimo vietą.
- Kalėjimo darbuotojai iš kameros gali paimti tam tikrus daiktus, kad juos ištirtų. Siekiant kruopščiau ištirti daiktus gali būti naudojami rentgeno spinduliai.
- Darbuotojai gali patikrinti jūsų teisinius dokumentus, tačiau jų neskaitys.

Krata

Yra du kratos būdai, kuriais kalėjimo darbuotojai gali jus apieškoti

1. Dalinė asmens apieška

Atlikdami tokią apiešką, kalėjimo darbuotojai gali:

- paprašyti nusiauti batus ir ištuštinti kišenes;
- patikrinti burną, nosį (šnerves), ausis ir plaukus.

- ✓ Dalinę apiešką kalėjimo darbuotojai gali atlikti bet kuriuo metu.
- ✓ Bet kuris kalėjimo darbuotojas, įskaitant moteris, gali atlikti dalinę apiešką. Pasakykite kalėjimo darbuotojams, jei, jūsų nuomone, moteris negali atlikti jūsų dalinės apieškos, pavyzdžiui, dėl religinių priežasčių.
- ✓ Dalinė apieška gali būti atliekama prieš ir po jūsų perėjimo iš vienos kalėjimo dalies į kitą.

2. Viso kūno apieška

Atlikdami tokią apiešką, darbuotojai gali:

- apieškoti drabužius;
- apieškoti kūną. Darbuotojai gali paprašyti jus pasilenkti arba pritūpti, kad galėtų patikrinti, ar nieko nepaslėpta jūsų analinėje arba genitalijų srityje. Tai darydami jie neturėtų liesti jūsų kūno.
- Jūs visada turėsite šiek tiek drabužių apieškos metu. Kalėjimo darbuotojai iš karto patikrins pusę drabužių ir galėsite juos apsirengti prieš tikrinant likusius.

Daugiau apie viso kūno apiešką

- ✓ Bet kuris kalėjimo pareigūnas, vyresnysis pareigūnas, atsakingasis pareigūnas ar kalėjimo viršininkas gali atlikti viso kūno apiešką.
- ✓ Apiešką visada atliks vyriškos lyties darbuotojas.
- ✓ Viso kūno apieška gali būti atliekama bet kuriuo metu. Pavyzdžiui:
  - kiekvieną kartą, kai išeinate ir ateinate į kalėjimą;
  - iškart prieš kameros kratą;
  - kai patenkate į izoliatorių;
  - po draugų, šeimos ar advokato vizito;
  - po kiekvieno vizito, jei esate aukštos A saugumo kategorijos kalinys.
- ✓ Kalėjimo darbuotojai, prieš atlikdami viso kūno apiešką, turėtų paaiškinti, kas tiksliai vyks.
- ✓ Viso kūno apieška turi būti atliekama tinkamai ir saugiai.
- ✓ Vykstant apieškai turėtų dalyvauti tik apiešką atliekantys kalėjimo darbuotojai.

Kaip kalėjime su jumis turėtų būti elgiamasi

Kalėjime su jumis turėtų būti elgiamasi tinkamai. Jei su jumis elgiamasi netinkamai, visada galite pabandyti ką nors dėl to padaryti.

Kitame puslapyje rasite informacijos apie kai kuriuos įstatymus, skirtus tam, kad būtumėte saugūs, ir dalykus, kuriuos kalėjimas turėtų daryti, kad užtikrintų, jog su jumis elgiamasi tinkamai.

Žmogaus teisių aktas (1998 m.)

- Šis įstatymas yra apie žmogaus teises. Kiekvienas asmuo turi tokias žmogaus teises, kaip teisę gyventi arba būti sąžiningai teisiamas.
- Jei manote, kad jūsų žmogaus teisės buvo pažeistos, galite kreiptis dėl savo atvejo į teismą.
- Norėdami daugiau sužinoti apie Žmogaus teisių aktą, informacijos ieškokite lapelyje **Žmogaus teisių akto vadovas** ir informacinėje pakuotėje **Žmogaus teisių aktas**. Abu juos rasite bibliotekoje.

Smurtas arba prievarta

- Kiekvienas kalinys turi teisę jaustis saugiai.
- Jei jas nors prieš jus smurtauja arba jums grasina, nedelsdami praneškite kalėjimo darbuotojams. Galite tai pasakyti bet kuriam kalėjimo darbuotojui, pavyzdžiui, kalėjimo pareigūnams, kapelionui ir mokymo darbuotojams.
- Smurtavimas ir prievarta yra tokie dalykai, kai žmonės muša arba grasina jums (pavyzdžiui, sakydami, kad jus sužeis arba ką nors padarys).
- Darbuotojai padės, jei taip nutiks.

Rasių lygybė, skirtingų rasių žmonės

- Žmogaus rasė susijusi su daug dalykų, pavyzdžiui, kilme ir kultūra bei odos spalva.
- Pagal įstatymus kalėjimai turi užtikrinti, kad su visomis skirtingomis rasėmis būtų elgiamasi tinkamai ir teisingai. Kalėjimo viršininkas ir vyresnybė yra atsakingi, kad tai būtų įgyvendinama.
- **Kalėjimų nuostatai 2800** nurodo, ką kalėjimas turi daryti, kad užtikrintų, jog su jame esančiais skirtingų rasių žmonėmis būtų elgiamasi tinkamai ir teisingai. Minėtų nuostatų kopija yra kalėjimo bibliotekoje.
- Be to, galite perskaityti kalėjimo plano apie tai, kaip užtikrinti, kad su visų rasių žmonėmis būtų elgiamasi tinkamai ir teisingai, kopiją. Jis vadinasi **Rasinės lygybės veiksmų planu**.

Kaip su jumis turėtų būti elgiamasi

Kalėjimas turėtų užtikrinti:

- kad su jumis elgiamasi tinkamai ir sąžiningai;
- kad galite daryti su savo tikėjimu ir kultūra susijusius dalykus, pavyzdžiui, dėvėti su savo tikėjimu susijusius drabužius, laikyti religines knygas ir dalyvauti religiniuose renginiuose;
- kad galite valgyti su savo tikėjimu ir kultūra susijusį maistą;
- kad galite gauti informacijos, pavyzdžiui, prireikus – šią knygą kitomis kalbomis, arba galite sulaukti pagalbos iš vertėjo.

Ką daryti, jei su jumis blogai elgiamasi dėl jūsų rasės arba jei matote, kad taip nutiko kam nors kitam

- ✓ Pasikalbėkite su vienu iš darbuotojų arba užpildykite blanką **COMP1** arba **Pranešimo apie rasistinį incidentą blanką**.
- ✓ Jei nemanote, kad sugebėsite tai padaryti, galite paprašyti kalėjimo viršininko, vietos vadovo arba Nepriklausomos stebėtojų tarybos pirmininko asmeniškiau pažvelgti į tai, kas įvyko.
- ✓ Norėdami tai padaryti, užpildykite **COMP2 konfidencialaus naudojimo skundo blanką**. Galite įdėti blanką į užklijuotą voka, kuris bus laikomas konfidencialiai.
- ✓ Jei ir tada esate nepatenkintas, galite kreiptis į Kalėjimų ir lygtinio paleidimo ombudsmeną.
- ✓ Be to, galite susisiekti su Lygybės ir žmogaus teisių komisija. Jie teikia patarimus ir pagalbą kaliniams, manančiais, kad su jais netinkamai elgiamasi dėl rasės. Su šia komisija galite susisiekti adresu:

The Equality & Human Rights Commission
3 More London Riverside
Tooley Street
London SE1 2RG

Telefonas 0203 117 0235

Kas gali padėti tai padaryti?

Pagalbos galite sulaukti iš:

- ✓ bet kurio kalėjimo darbuotojo;
- ✓ darbuotojo, kuris vadinamas rasinės lygybės pareigūnu;
- ✓ darbuotojų grupės, vadinamos Rasinės lygybės veiksmų grupe;
- ✓ kalinių atstovais. Tai kaliniai, kurie eina į susitikimus, susijusius su teise, ir atstovauja kitų kalinių nuomonei;
- ✓ kitų darbuotojų, kurie vadinami prievartos stabdymo koordinatoriais arba saugesnių kalėjimų koordinatoriais;
- ✓ Nepriklausomos stebėjimo tarybos nario (žmonės, kurie tikrina kalėjimus, norėdami įsitikinti, jog jie yra gerai ir tinkamai valdomi).

Jei esate **užsienietis kalinys** (tai reiškia, kad **neturite** Jungtinės Karalystės paso)

Pagalbos galite sulaukti iš:

- ✓ darbuotojo, kuris vadinamas rasinės lygybės pareigūnu;
- ✓ darbuotojo, kuris vadinamas užsieniečių tautinių ryšių pareigūnu;
- ✓ savo ambasados. Galite parašyti į savo šalies ambasadą ir paprašyti pagalbos arba galite paprašyti, kad tai padarytų rasinės lygybės pareigūnas arba užsieniečių tautinių ryšių pareigūnas;
- ✓ tam tikri adresai, kuriais galite rašyti, yra kalėjimo bibliotekoje. Galite paprašyti **Londono diplomatinų tarnybų sąrašo** arba pažiūrėti **Kalėjimų nuostatuose 4630**;
- ✓ be to, galite gauti informacijos, tokios, kaip pateikiama šioje knygoje, kitomis kalbomis.

Neįgalieji kaliniai

Neįgaliųjų diskriminavimo įstatymas skirtas neįgaliesiems asmenims apsaugoti nuo netinkamo elgesio su jais.

Kalėjime privaloma laikytis šio įstatymo. Turi būti daroma viskas, kad:

- galėtumėte dalyvauti kalėjimo gyvenime;
- su jumis būtų elgiamasi tinkamai ir sąžiningai.

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 2855**. Jų kopiją rasite bibliotekoje.

Kas gali padėti, jei esate neįgalusis?

- ✓ Asmeninis pareigūnas arba sparno pareigūnas. Pasikalbėkite su jais apie viską, ko jums reikia dėl negalios, pavyzdžiui, jei duodamą informaciją jums reikia pateikti kitu būdu.
- ✓ Darbuotojo, kuris vadinamas ryšių su neįgaliaisiais pareigūnu.
- ✓ Su sveikatos priežiūros darbuotoju.
- ✓ Be to, galite parašyti kalėjimo viršininkui (tikriausiai tam reikalui reikės užpildyti blanką **COMP1**).
- ✓ Taip pat galite susisiekti su Lygybės ir žmogaus teisių komisija. Jie teikia patarimus ir pagalbą kaliniams, manančiais, kad su jais netinkamai elgiamasi dėl negalios. Su šia komisija galite susisiekti adresu:

The Equality and Human Rights Commission
3 More London
Riverside
Tooley Street
London SE1 2RG

Telefonas 0203 117 0235

Kaip pateikti skundą ar prašymą

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 2510**. Jų kopiją galite gauti bibliotekoje.

Prašymo pateikimas (ko nors prašymas)

- Bet kada galite ko nors paprašyti kalėjimo pareigūno.
- Norėdami paprašyti tam tikrų dalykų, turėsite užpildyti blanką. Jei kalėjimo darbuotojai nuspręs, kad ko nors negalite gauti, turėtų jus informuoti apie tokio sprendimo priežastis.

Kaip pateikti skundą

- Galite pateikti skundą, jei manote, kad su jumis kalėjime elgiamasi netinkamai.
- Savo skundą turite pateikti per **tris** mėnesius nuo problemos atsiradimo.

Norėdami pateikti skundą, galite:

- visų pirma pasiskųsti kalėjimo darbuotojams;
- pateikti skundą asmenims iš **už** kalėjimo **ribų** (kaip jūsų MP).
- Visų pirma pasistenkite išspręsti problemą su kalėjimo darbuotojais. Asmenys iš už kalėjimo ribų paprastai tikisi, kad jau būsite bandę problemą spręsti su kalėjimo darbuotojais.

1. Skundo pateikimas dėl tam tikrų dalykų

- Nagrinėjimas (svarstymas).
- Suteikta saugumo kategorija.
- Sprendimai dėl to, ar galite būti paleisti iš kalėjimo anksčiau dėl tokių dalykų, kaip mirtina liga, arba dėl to, kad galimybė, jog įvykdysite dar vieną nusikaltimą, yra labai maža. Tai vadinama **paleidimu dėl asmeninių priežasčių**.

- Tokio tipo skundai vadinami **tarnybiniais klausimais**. Juos spręsti gali tik vietovės valdytojas arba kitas darbuotojas iš už kalėjimo ribų.
- Tarnybinių klausimų sąrašas pateikiamas **Kalėjimų nuostatų 2510 H priede**. Rasite jį bibliotekoje.
- Prašymą arba skundą dėl šių dalykų galite pateikti tik raštu vietovės valdytojui.
- Vietovės valdytojas per 6 savaites nuo laiško gavimo dienos raštu praneš, ką nusprendė.
- Jei vis dar esate nepatenkinti, galite skųstis Kalėjimų ir lygtinio paleidimo ombudsmeniui arba savo advokatui. **Daugiau informacijos rasite 115 puslapyje**.

2. Skundai dėl kitų dalykų

Kaip pateikti skundą

1. Pasikalbėkite apie problemą su vienu iš darbuotojų. Jei turite asmeninį pareigūną, pasikalbėkite su juo. Tai gali padėti išspręsti problemą.
2. Jei tai nepadeda, paprašykite, kad jums leistų pasikalbėti su komendantu arba sparno vadovu.

Daugiau apie skundo teikimą

3. Jei tai nepadeda, parašykite pateikite skundą raštu. Norėdami tai padaryti, turėsite užpildyti blanką **COMP 1**. Užpildytą skundą turėtumėte įdėti į **skundų dėžutę**. Savo anketos tiesiogiai darbuotojui neduokite.
4. Anketa jums bus atsiųsta su atsakymu, ką kalėjimo darbuotojai sako dėl jūsų skundo. Atsakymą turėtumėte gauti per 3 darbo dienas.
5. Jei esate **nepatenkintas** kalėjimo darbuotojų atsakymu, galite užpildyti blanką **Comp 1A** ir paprašyti, kad jūsų skundas būtų peržiūrėtas dar kartą.

Konfidencialus skundo pateikimas

- Norėdami skundą pateikti konfidencialiai, užpildykite **Konfidencialaus naudojimo skundo blanką COMP2**. Parašykite blanke, kodėl nusprendėte skųstis taip konfidencialiai.
- Blanką galite išsiųsti užklijuotame voke kalėjimo viršininkui, Nepriklausomos stebėjimo tarybos pirmininkui arba vietovės valdytojui.
- Tai daryti turėtumėte tik tuo atveju, jei jūsų skundas labai rimtas arba apie jį kalbėtis su kalėjimo darbuotojais labai sudėtinga.
- Asmuo, kuriam išsiųsime blanką, nuspręsk, kaip geriausia pasielgti su jūsų skundu. Galbūt jiems reikės pasikalbėti su kitais žmonėmis, įskaitant ir tą asmenį, dėl kurio pateikėte skundą.

Skundų dėl darbuotojų teikimas

- Jei manote, kad kalėjimo darbuotojai pažeidė kalėjimo taisykles ir netinkamai su jumis elgėsi, galite pasiskųsti kalėjimo viršininkui arba vietovės valdytojui. Privačiuose kalėjimuose skundus, kurie susiję su kalėjimo apsaugos pareigūnais, turėtumėte pateikti kontrolieriui.
- Užpildykite blanką **COMP1** (galbūt jausitės geriau, jei užpildysite blanką **COMP2**). Blanke smulkiai aprašykite, ką, jūsų nuomone, darbuotojai padarė ne taip. Pavyzdžiui, pasakykite, kas nutiko, kur nutiko ir kada, ir ar kas nors kitas dar matė, kaip tai nutiko.
- Jūsų skundą peržiūrės vyresnieji darbuotojai. Jie pasikalbės su jumis, su asmeniu, dėl kurio skundžiamasi, ir su bet kokiais liudininkais, kurie matė, kas įvyko.

Jei bus išsiaiškinta, kad esate teišus, kalėjimo viršininkas:

- imsis veiksnių dėl darbuotojo, dėl kurio pateikėte skundą;
- prireikus iškvies policiją;
- parašys ir praneš, kas buvo nuspręsta. Paprastai tai užtrunka apie 2 savaites. Vietovės vadovas parašys jums, jei pateiksite skundą konfidencialiai.

Nuomonės dėl skundo pasikeitimas

- Jei persigalvotoje, bet kuriuo metu galite atšaukti savo skundą.
- Pasakykite tai vienam iš darbuotojų. Jie paprašys užpildyti blanką, kad praneštumėte, jog norite atšaukti skundą.

Kiti žmonės, su kuriais galite pasikalbėti kalėjime

- Po to, kai savo skundą būsite pabandę išspręsti su darbuotojais, apie jį galite pasikalbėti ir su **Nepriklausoma stebėjimo taryba**. Ši taryba tikrina kalėjimus, siekdama užtikrinti, kad jie yra gerai ir tinkamai valdomi.
- Nepriklausomos stebėjimo tarybos darbuotojai yra savanoriai iš vietos bendruomenės. Apie Nepriklausomą stebėjimo tarybą sukurtas informacinis lapelis. Jį rasite savo sparne.
- Jums reikės užpildyti anketą ir paprašyti Nepriklausomos stebėjimo tarybos, kad peržiūrėtų jūsų skundą. Anketą rasite savo kalėjimo sparne.

Nepriklausoma stebėjimo taryba **gali**:

- paprašyti kalėjimo viršininko, kad paaiškintų skundo sprendimą;
- patarti viršininkui, kaip būtų galima pasielgti kitaip;
- atkreipti dėmesį į informaciją, į kurią buvo neatsižvelgta.

Minėta taryba **negali**:

- pakeisti kalėjimo priimto sprendimo.

Asmenys iš už kalėjimo ribų, kuriems galite siųsti savo skundą po to, kai pabandėte išspręsti jį su kalėjimo darbuotojais

1. Kalėjimų ir lygtinio paleidimo ombudsmenas

- Galite parašyti Kalėjimų ir lygtinio paleidimo ombudsmenui, jei jau bandėte išspręsti skundą su kalėjimo darbuotojais ir vis dar esate nepatenkintas.
- Ombudsmenas kalėjimui nedirba. Jo darbas – peržiūrėti kalinių skundus dėl gyvenimo kalėjime.
- Ombudsmenas gali peržiūrėti tik tuos skundus, kuriuos atsiuntėte **jūs**.
- Turite parašyti ombudsmenui per **1 mėnesį** po to, kai iš kalėjimo darbuotojų gausite atsakymą į skundą.
- Rašydami ombudsmenui, papasakokite jam kuo daugiau. Paprastai ombudsmenai neateis pakalbėti su jumis patys, taigi savo laiške turite papasakoti viską, ką galite.
- Ombudsmenui paprastai reikia **12** ar mažiau savaičių skundai peržiūrėti. Gausite atsakymą raštu, informuojantį, kad buvo priimtas sprendimas.
- Jei ombudsmenas manys, kad su jumis buvo elgiamasi netinkamai, jis gali paprašyti kalėjimo viršininko pakeisti savo sprendimą arba rekomenduoti permainas Kalėjimų tarnybos vadovui.

Rašykite ombudsmenui šiuo adresu:

Prisons and Probation Ombudsman
Ashley House
2 Monck Street
London
SW1P 2BQ

Sukurtas informacinis lapelis, kuriame rasite informacijos apie ombudsmeną ir apie tai, kaip galite skųstis. Informacinį lapelį rasite bibliotekoje.

2. Skundai dėl sveikatos

- Jei jūsų skundas susijęs su sveikata, visų pirma turėtumėte pasikalbėti su kalėjimo sveikatos priežiūros darbuotojais.
- Jei tai nepadės, galite parašyti Pirminės priežiūros centrui ir pasakyti jiems savo skundą. Pirminės priežiūros centrai atsakingi už sveikatos priežiūros paslaugas, pavyzdžiui, už vietinius gydytojus, odontologus ir okulistus.
- Jei vis dar esate nepatenkinti, galite paprašyti, kad skundą peržiūrėtų Sveikatos priežiūros komisija. Šios grupės veikla skirta užtikrinti, kad sveikatos priežiūros paslaugos būtų teikiamos tinkamai. Parašykite jiems apie savo skundą adresu:

Healthcare Commission
FREEPOST NAT 18958
Complaints Investigation Team
Manchester
M1 9XZ

- Jei esate nepatenkinti Sveikatos priežiūros komisijos priimtu sprendimu, galite paprašyti, kad skundą peržiūrėtų Parlamentinio ir sveikatos apsaugos ombudsmenas. Rašykite ombudsmenui šiuo adresu:

The Parliamentary and Health Service Ombudsman
Millbank Tower
Millbank
London
SW1P 4QP

- Jei jums reikia pagalbos rašant skundą dėl sveikatos, paprašykite, kad padėtų Nepriklausoma konsultacinė skundų tarnyba (*Independent Complaints Advisory Service* = ICAS).
- Jų kontaktinę informaciją galite gauti iš kalėjimo darbuotojų, kalėjimo bibliotekoje arba paskambinę „NHS Direct“ numeriu 0845 4647.

3. Jūsų MP (parlamento deputatas)

- Galite parašyti savo gyvenamojo rajono parlamento deputatui.
- Ant laiško būtinai parašykite jam savo namų adresą.
- Galite paprašyti, kad parlamento narys perduotų skundą Parlamento ir sveikatos apsaugos ombudsmenui, kad šis irgi jį išnagrinėtų.

4. Jūsų advokatas

Jūsų advokatas gali jums padėti spręsti bet kokius su teise susijusius klausimus.

5. Policijos viršininkas

Galite parašyti vietinei policijai, jei manote, kad buvo įvykdytas nusikaltimas. Paprašykite ryšių su policija palaikymo pareigūno, dirbančio kalėjime, kad duotų jums adresą, kuriuo galėtumėte išsiųsti laišką.

6. Galite siųsti peticiją Karalienei, parlamentui arba savo šalies Europos Parlamento nariui

Daugiau informacijos pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 2510**. Juose yra blankas, kurį galite nukopijuoti rašydami peticiją.

7. Kompensacijų nusikaltimo aukoms institucija

Jei buvote sužeistas, nes kas nors įvykdė smurtinį nusikaltimą jums, galite parašyti šiai organizacijai. Organizacija skiria žmonėms kompensacijų (pinigų) už jų patirtus sužalojimus dėl smurtinių nusikaltimų ar tam tikrų kitų priežasčių. Galite ten parašyti šiuo adresu:

CICA
Tay House
300 Bath Street
Glasgow
G2 4LN

Nusikaltėlių elgesio korekcija, bausmės planavimas ir pasiruošimas išeiti iš kalėjimo

Nusikaltėlių elgesio korekcija

Čia aprašyta, kaip bus tvarkomas laikas, kurį praleisite būdami kalėjime arba prižiūrimi bendruomenėje.

Nusikaltėlių elgesio korekcija atliekama stengiantis sumažinti tikimybę, kad jūs ir vėl nusikalsite ateityje.

Ji palaipsniui atliekama su visais nusikaltėliais.

Jūsų įvertinimas ir bausmės planavimas

Kalėjimų ir lygtinės pataisos tarnybos naudoja Kalinių vertinimo sistemą. Sutrumpintai ji vadinama **OASys** (*Offender Assessment System* = OASys).

Ji padeda išsiaiškinti, kodėl nusikalstate ir ko reikia, kad taip nebesielgtumėte.

Taip pat ši sistema naudojama siekiant išsiaiškinti, ar galite sužaloti save ir kitus žmones, ir siekiant padėti jums liautis taip elgtis.

Kiekvienam, kuriam teks kalėti 12 ir daugiau mėnesių, bus sudaromas planas naudojantis OASys sistema.

Jūs dalyvausite vertinant ir jums bus parodyta viskas, kas apie jus parašyta.

Vertinimas naudojamas veiksmų planui sudaryti. Šis veiksmų planas vadinamas **bausmės planu**.

Pavyzdžiui, bausmės plane gali būti numatyta, ką turėsite daryti, kad pakeistumėte savo elgesį, arba kaip susidorosite su narkotikų arba alkoholio problemomis.

Bausmės planas turės įtakos daugumai sprendimų ir pokyčių bausmės metu ir išėjus iš kalėjimo.

Nusikaltusių asmenų kuratorius ir kiti darbuotojai

Nusikaltusių asmenų kuratorius yra asmuo, kuris dirba lygtinės pataisos tarnyboje. Šie asmenys dirba visuomenėje ir paprastai užsiima su jumis visą laiką, kol esate kalėjime arba esate prižiūrimi visuomenėje.

Jie padės pakeisti savo gyvenimą taip, kad jūs tikriausiai nebeusikalsite dar kartą.

Būdami kalėjime taip pat galite turėti nusikaltusių asmenų kuratorių ir asmeninį pareigūną.

Jie padės jums laikytis bausmės plano.

Nusikaltusių asmenų prižiūrėtojas ir (arba) asmeninis pareigūnas dirbs kartu su nusikaltusių asmenų kuratoriumi. Kai kur nusikaltusių asmenų prižiūrėtojas ir asmeninis pareigūnas yra tas pats asmuo.

Jei turite klausimų apie OASys arba nusikaltėlių elgesio korekciją, pasikalbėkite su kuriuo nors kalėjimo darbuotoju.

Tarpinstituciniai visuomenės apsaugos planai (*Multi-Agency Public Protection Arrangements = MAPPA*)

Juos naudoja policija, lygtinės pataisos ir kalėjimo tarnybos kartu su kitais profesionalais smurtiniams ir seksualiniams nusikaltėliams valdyti. Jie naudojami siekiant apsaugoti visuomenę nuo galimos žalos.

Būsite informuoti, jei jie bus taikomi ir jums.

Jei jums bus skirtas MAPPA vertinimas, jis bus naudojamas rizikos valdymo planui sudaryti. Šis vertinimas taip pat padės darbuotojams nuspręsti, ar keliate riziką kitiems žmonėms, pavyzdžiui, vaikams.

Bausmės planas

Plane bus nustatyti tam tikri tikslai.

Tai bus dalykai, kuriuos norite daryti ar pakeisti.

Pavyzdžiui, galite turėti su mokslu susijusių tikslų, kaip antai:

- ✓ raštingumas – skaitymas ir rašymas;
- ✓ mokėjimas skaičiuoti – matematika ir pinigų valdymas;
- ✓ naujų įgūdžių mokymasis, kad turėtumėte geresnes galimybes gauti darbą išėję iš kalėjimo;
- ✓ egzaminų laikymas ir kvalifikacijos įgijimas.

Į planą gali būti įtrauktas ir dalyvavimas grupėse arba kursuose, kurie turėtų priversti susimąstyti apie tai, kodėl nusikalstate, ir padėti pakeisti savo elgesį.

Keli pavyzdžiai

Galite dalyvauti tam tikruose kursuose, kurie galėtų padėti apmąstyti tam tikras situacijas ir kontroliuoti savo reakciją į jas. Pavyzdžiui:

- Kursai, kurių pavadinimas – „Sustiprinti mąstymo įgūdžiai ir kognityvių įgūdžių skatinimas“. „Kognityvus“ reiškia susijęs su mąstymo būdu.
- Kursai, kurie gali padėti valdyti savo jausmus, vadinami „Pykčio valdymas ir mokymasis tvardyti“ (*Controlling Anger and Learning to Manage It* = CALM).
- Seksualinių nusikaltėlių elgesio programos (dažnai vadinamos SOTPs (*Sex Offender Treatment Programmes* = SOTPs)).

Daugiau apie programas

Yra programų, skirtų tam, kad padėtų jums, jei turite problemų dėl smurtavimo.

Pavyzdžiui:

- Sveikų santykių programa, jei skriaudėte savo partnerį.
- Kognityvi pasikeitimo programa, jei esate smurtautojas.
- Programa „Chromis“ skirta asmenims, kurie smurtauja ir turi tam tikrų problemų, kurių negalima išspręsti su kitomis grupėmis.
- Programos, skirtos padėti jums grįžti į visuomenę po kalėjimo.

Mokslas

Kiekviename kalėjime yra biblioteka ir mokslo skyrius.

Biblioteka galite naudotis taip pat, kaip ir viešosiomis bibliotekomis už kalėjimo ribų.

- Galite skolintis ir užsakyti knygų.
- Kartą per savaitę turėtų būti suteikta galimybė bent 20 minučių praleisti bibliotekoje.
- Dauguma bibliotekų turi knygų kitomis kalbomis.
- Daugiau informacijos pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 6710**.

Mokymasis

Prieš pradėdami eiti į kursus, dalyvausite pokalbyje, kurio metu bus patikrinta, kokios pagalbos jums gali prireikti skaitant ir rašant. Tai padės pasirinkti tinkamus kursus.

Gausite tvarkaraštį ir individualų mokymosi planą, dėl kurio susitarsite su mokymo darbuotojais.

Daugiau apie mokymąsi

Galite mokytis įvairių dalykų. Pavyzdžiui:

- skaityti ir rašyti;
- matematikos;
- anglų kalbos kitomis kalbomis kalbantiems asmenims;
- meno;
- verslo studijų.

Visi šie kursai turėtų jums suteikti kvalifikaciją, kuri pripažįstama už kalėjimo sienų, pavyzdžiui, GCSEs arba NVQs. Taip galėsite toliau mokytis ir išėję iš kalėjimo, jei tik norėsite.

Galbūt galėsite gauti pagalbą dėl nuotolinio mokymosi kursų, kuriuos siūlo, pavyzdžiui, Atvirasis Universitetas (*Open University* = OU).

Kaliniai, kuriems **daugiau nei 21** metai, turėtų gauti galimybę sportuoti arba dalyvauti PE sesijose mažiausiai po vieną valandą per savaitę.

Darbas ir praktinis mokymasis

Praktinis mokymasis

Kalėjimo tarnyba bendradarbiauja su Mokymosi ir įgūdžių taryba. Susisiekite su mokslo pareigūnu, jei norite daugiau sužinoti apie tai, ką Mokymosi ir įgūdžių taryba gali pasiūlyti, kol esate kalėjime ir kai iš jo išėsite.

Praktinis mokymasis padės įgyti įgūdžių, kurie vėliau padės gauti darbą. Tai vadinama **profesiniu mokymu**.

Profesinis mokymas dažnai susiejamas su mokymo kursais. Taip galite lankyti praktinio mokymosi kursus ir įgyti kvalifikaciją.

Pavyzdžiui, galite eiti į praktinius dažymo ir dekoravimo kursus. Tuo pat metu galite dalyvauti matematikos ir skaitymo kursuose, kad įgytumėte GCSEs arba Valstybinę profesinę kvalifikaciją (*National Vocational Qualification* = NVQ)

Kiekvienas kalėjimas turi **Švietimo ir praktinio mokymosi katalogą**, kuriame rasite, kokie mokymo kursai vedami kalėjime.

Darbas

Darbas turėtų būti vienas iš pagrindinių dalykų, kuriuo būdami kalėjime užsiimsite dienos metu. Darbas turėtų padėti įgyti įgūdžių ir kvalifikaciją, kad galėtumėte gauti darbą išėję iš kalėjimo.

Greitai po to, kai pateksite į kalėjimą, būsite įvertinti, siekiant išsiaiškinti, koks darbo tipas jums labiausia tinka.

Darbas kalėjime paprastai vyksta pramoninių cechų ir (arba) žemės ūkio (ūkininkavimo) ir sodininkystės padaliniuose. Jūs gaminsite produktus ir teksite paslaugas, kurios bus reikalingos kalėjime, taip pat jos bus parduodamos visuomenei.

Darbas šiuose padaliniuose turėtų suteikti tokių amatų įgūdžių ir patirties, kaip antai:

- tekstilės pramonė;
- inžinerija;
- medžio dirbiniai;
- spausdinimas;
- duomenų įvedimas;
- liejiniai iš plastiko;
- kompiuterinis dizainas;
- dirvos priežiūra.

Už darbą kalėjime bus mokama. Taip pat bus mokama, jei norėsite dirbti, tačiau kalėjime nebus jums tinkamo darbo. Ši išmoka paprastai sudarys pusę tos sumos, kurią gaunate dirbdami.

Visuomeninis darbas

Darbas vietinei bendruomenei netoli kalėjimo vadinamas **atidirbimu**. Tai galimybė įgyti pasitikėjimo savo jėgomis prieš išeinant iš kalėjimo. Taip pat tai padės daugiau suprasti apie atsakomybę savo bendruomenei ir žmonėms, kurie gyvena ir dirba su jumis. Atidirbimas apims darbus:

- aplinkosaugos projektuose;
- su pagyvenusiais žmonėmis;
- su neįgaliais žmonėmis;
- sporto renginiuose.

Darbo klubai

Kai kuriuose kalėjimuose yra darbo klubai, skirti padėti susirasti darbą, kai išeisite iš kalėjimo. Darbo klubai padės pasirengti pokalbiams ir išmokys ieškoti darbo.

Paklauskite kalėjimo darbuotojų, ar jūsų kalėjime yra darbo klubas.

Daugelyje kalėjimų yra darbuotojai, kurie mokėsi teikti patarimus ir pagalbą dėl įdarbinimo.

Savanoriškas darbas

Galite pasisiūlyti kalėjime dirbti savanoriu klausytoju.

Be to, galite gauti specialias pareigas, kaip antai kalbėjimas kitų kalinių vardu susirinkimuose arba pagalba koplytėlėje ar bibliotekoje.

Pasiruošimas išeiti iš kalėjimo

Prieš išvykdami iš kalėjimo, turite žinoti:

- ✓ kur gyvensite;
- ✓ kaip susitvarkyti pašalpas;
- ✓ kokių pašalpų galite prašyti, kad gautumėte pagalbos ieškodami vietos apsigyventi;
- ✓ ar reikia išsiųsti mokesčių deklaracijas, jei dirbote prieš patekdami į kalėjimą;
- ✓ ar jūsų drabužiai, kuriuos dėvėjote ateidami į kalėjimą, jums vis dar tinka;
- ✓ ar turite apsilankyti lygtinės pataisos tarnyboje ir ar jums keliamos lygtinio paleidimo sąlygos.

Nuosavybė

Kai išeisite iš kalėjimo, visa asmeninė nuosavybė, kaip antai drabužiai, kuriuos vilkėjote ateidami, bus jums gražinta. Daugumoje kalėjimų galėsite pasimatuoti drabužius likus kelioms dienoms iki išvykimo. Jei drabužiai jums nebetiks arba bus skirti ne tam metų laikui, galėsite paprašyti savo draugų ar šeimos, kad jie drabužių atneštų.

Jei tai neįmanoma, Kalėjimo tarnyba turi duoti jums **laisvės drabužių**. Tai drabužiai, su kuriais galėsite išeiti iš kalėjimo, kurie jums tiks ir bus skirti dėvėti tuo metų laiku.

Apie drabužius paklauskite likus kelioms dienoms iki paleidimo.

Kelionės pažymėjimas

Kad galėtumėte grįžti į namus ar į kitu adresu Jungtinėje Karalystėje, gausite kelionės pažymėjimą. Turėdami šį pažymėjimą, galėsite keliauti traukiniu, autobusu arba tarp miestiniu autobusu.

Paleidimo iš kalėjimo pašalpa

Ši pašalpa leis išgyventi, kol gausite pašalpą mažas pajamas gaunantiems asmenims arba bedarbio pašalpą. Tai nedidelė pinigų suma – apie 46 svarus sterlingų.

Negausite paleidimo iš kalėjimo pašalpos, jei:

- esate jaunesnis nei 18 metų;
- kalėjote 14 ar mažiau dienų;
- esate kalėjime dėl baudos nemokėjimo;
- esate civilinis kalinys;
- jums paskirtas kardomasis kalinimas arba laukiate deportacijos;
- keliaujate tiesiai į ligoninę;
- gyvensite ne Jungtinėje Karalystėje;
- neatitinkate sąlygų pašalpai mažas pajamas gaunantiems žmonėms gauti;
- buvote gražintas praėjus mažiau nei 14 dienų.

Kalėjimo viršininkas taip pat gali išmokėti dar vieną nedidelę pašalpą būsto tiekėjui (nuomininkui), kad padėtų jums susirasti gyvenamąją vietą.

Ši pašalpa priklauso nuo kalėjimo viršininko; be to, kalėjimas patikrins, ar vieta, kuriai norite gauti pinigų, yra tinkama.

Būstas

Yra tam tikros organizacijos, galinčios padėti rasti būstą, jei išėję iš kalėjimo neturite kur gyventi. Dauguma gyvenamųjų vietų bus bendrabučiuose arba bendruosiuose namuose. Jei turite nusikaltusių asmenų kuratorių, jis taip pat aptars šį klausimą su jumis.

Paprašykite pagalbos šiuo reikalu kalėjimo įsiliejimo į visuomenę skyriaus.

Kai kurie kalėjimai gali naudotis NACRO Lengvai prieinamų paslaugų informacijos duomenų baze. Paklauskite, ar jūsų kalėjimas tai gali. Tai yra kompiuteryje saugoma informacija.

Daugiau apie būstą

NACRO yra labdaros organizacija, kuri dirba su iš kalėjimo išėjusiais asmenimis.

Galite susisiekti su jais telefonu 0800 0181 259.

„Shelter“ („Pastogė“) yra labdaros organizacija, kuri padeda benamiams.

Galite susisiekti su organizacija „Shelter“ telefonu 0808 800 4444.

Pinigai ir pašalpos

Pašalpų turite prašyti kreipdamiesi į **Darbo centrus (angl. *Jobcentre Plus*)**.

Galite paprašyti Darbo centro ir Pašalpų skyriaus patarėjų, dirbančių kalėjime, kad padėtų pateikti prašymą dėl pašalpų **prieš** jums išeinant iš kalėjimo.

Jei jums nepavyks pasimatyti su patarėju prieš išeinant iš kalėjimo, kuo greičiau paskambinkite ir nueikite į savo Darbo centrą po to, kai išeisite iš kalėjimo.

- Pasakykite jiems, kad turite pasimatyti su patarėju pagal **Naujos pradžios programą**. Tai programa, skirta buvusiems kaliniams.
- Turite tai susitvarkyti per **7 dienas** nuo išėjimo į laisvę. Taip galėsite pretenduoti į pašalpas nuo tos dienos, kai buvote paleisti iš kalėjimo.

Eidami į susitikimą Darbo centre, **pasiimkite**:

- kokį nors asmens tapatybės dokumentą, pavyzdžiui, pasą, vairuotojo pažymėjimą arba gimimo liudijimą;
- valstybinio draudimo numerį;
- oficialų raštą iš kalėjimo.

Jei nesiruošiate grįžti į savo gimtąją vietą arba jei šiuos dokumentus turi jūsų draugai ar šeimos nariai, pasirūpinkite, kaip galėtumėte juos gauti. Būtinai tai padarykite **prieš** išeidami iš kalėjimo.

Pajamų mokestis

Jei neturite **P45** blanko iš savo paskutinės darbovietės, prieš išeidami iš kalėjimo gausite Valstybinių mokesčių departamento blanką **P80-1**.

Turėsite jį užpildyti ir išsiųsti tam mokesčių inspekcijos skyriui, kuris tvarkė jūsų paskutinio darbo duomenis.

Jį turite užpildyti, kad gautumėte bedarbio pašalpą ir mažas pajamas gaunančių asmenų pašalpą.

Jei ruošiatės būti savisamdis darbuotojas, susisiekitė su vietine mokesčių inspekcija.

Pašalpos ir paskolos

Jei gausite mažas pajamas gaunančių asmenų pašalpą arba pajamomis paremtą bedarbio pašalpą, galbūt galėsite gauti ir **socialinę pašalpą**.

Ši pašalpa skirta padėti jums, jei neturite drabužių arba baldų. Skiriant šią pašalpą bus atsižvelgta, kiek ilgai buvote kalėjime. Taip pat bus atsižvelgta į tai, ar jūsų drabužiai nebuvo pavogti, prarasti ar sugadinti, arba į tai, ar nepriaugote ar nenumetėte daug svorio ir turėti drabužiai jums visiškai nebetinka.

Šios pašalpos gražinti nereikės.

Kitos pašalpos

Jei negalite gauti socialinės pašalpos, galbūt pavyks gauti **krizės paskolą**. Ją turėsite gražinti. Įmokos bus išskaičiuojamos iš gaunamų pašalpų tol, kol paskola bus gražinta.

Sveikata

Prieš išeidami iš kalėjimo, galite paprašyti susitikimo su gydytoju arba slauge, jei nerimaujate dėl savo sveikatos ar vaistų.

Narkotikų vartojimas visada yra pavojingas. Jei kalėjime vartojote nelegalius narkotikus, prisiminkite, kad tikriausiai jie buvo silpnesni nei narkotikai laisvėje. Labiau rizikuojate perdozuoti narkotikų vartodami juos už kalėjimo ribų.

Jei esate gydomi dėl problemų su narkotikais, jums bus rekomenduota visuomeninė narkomanijos gydymo tarnyba, kuri toliau tęs gydymą.

Paleidimo į laisvę laikas

Paleidimo dieną tikriausiai paliksite kalėjimą iki 8.45 val. ryto.

Jei paleidimo į laisvę diena – šeštadienis arba sekmadienis, būsite paleisti prieš tai einantį penktadienį.

Jei paleidimo data – nedarbo diena, jus paleis paskutinę darbo dieną prieš nedarbo dieną. Paprastai tai būna penktadienis.

Jei esate paleidžiamas lygtinai ir paleidimo data – savaitgalis, būsite paleisti pirmadienį. Jei tai bus nedarbo diena, išeisite kitą dieną po nedarbo dienos. Paprastai tai būna antradienis.

Lygtinio paleidimo sąlygos ir priežiūra

Jeigu jums buvo skirta ilgesnė nei 1 metų bausmė, būsite paleisti lygtinio paleidimo sąlygomis. Nepilnamečiams nusikaltėliams reikia ieškoti informacijos **159 puslapyje**, nes bus taikomos lygtinio paleidimo sąlygos, jei jiems bus mažiau nei 21 metai. Turėsite daryti tai, kas nustatyta lygtinio paleidimo sąlygose, pavyzdžiui, neišvykti iš tam tikros vietos ir matytis su nusikaltusių asmenų kuratoriumi.

Suėmimas prie vartų

Jeigu jus gali suimti iš karto po paleidimo į laisvę, kalėjimo viršininkas tai pasakys prieš jus išeinant, nebent policija būtų perspėjusi, kad jūs to neturėtumėte žinoti. Jei kalėjimo viršininkas informuos jus, kad būsite suimti, galite įspėti savo draugus, šeimą ir advokatą.

Nusikaltusių asmenų reabilitacijos įstatymas

Tai įstatymas apie kriminalinį teistumą, kuris gali netekti galios (būti panaikintas) jūsų byloje po tam tikro laikotarpio.

Šis laikotarpis vadinamas **reabilitacijos laikotarpiu**.

- Reabilitacijos laikotarpis yra nustatytos trukmės laikas nuo pripažinimo kaltu dienos.
- Jo trukmė priklauso nuo skirtos bausmės, bet ne nuo nusikaltimo ar įkalinimo laiko.
- Kai teistumas panaikinamas, neturite jo minėti kreipdamiesi dėl darbo, gaudami draudimą ar dalyvaudami kriminaliniame ar civiliniame teismo procese.
- Jei teistumas netenka galios, jis toks ir lieka, net jei vėliau esate nuteisiamas už kitus nusikaltimus.

Daugiau nei 2,5 metų bausmės teistumas niekada nepanaikinamas.

Šiose lentelėse nurodyta, koks reabilitacijos laikotarpis tikriausiai bus skirtas už skirtingos trukmės bausmes, tai yra už tas bausmes, už kurias sodinama į kalėjimą.

Bausmė	Reabilitacijos terminas 18 metų ir daugiau	Reabilitacijos terminas Jaunesniems nei 18 metų
Daugiau nei 2,5 metų	Teistumo panaikinti negalima	Teistumo panaikinti negalima
Nuo 6 mėnesių iki 2,5 metų	10 metai	5 metai
6 mėnesiai ar mažiau	7 metai	3,5 metų
Baudos, lygtinė pataisa, visuomeniniai darbai, kompensacija, kombinacija ir komendanto tvarka	5 metai	2,5 metų
Visiškas išteisinimas	6 mėnesiai	6 mėnesiai

Kai kurioms bausmėms reabilitacijos laikotarpis gali skirtis

Bausmė	Reabilitacijos terminas 18 metų ir daugiau	Reabilitacijos terminas Jaunesniems nei 18 metų
Lygtinė pataisa, priežiūra, globos įsakymas, sąlyginis išteisinimas arba įpareigojimas atvykti į teismą	1 metai arba kol baigsis įsakymo galiojimas, priklausomai nuo to, kas ilgiau trunka	1 metai arba kol baigsis įsakymo galiojimas, priklausomai nuo to, kas ilgiau trunka
Priežiūros centro orderis, ligoninės orderiai (su arba be apribojimų orderio)	5 metai arba 2 metai nuo orderio galiojimo pabaigos (priklausomai nuo to, kas ilgiau trunka)	1 metai nuo orderio galiojimo pabaigos

Kada turite deklaruoti panaikintą teistumą

Jums **teks** pasakyti apie panaikintą teistumą, jei dirbsite tam tikrus darbus:

- teisininko;
- gydytojo
- dantų gydytojo;
- buhalterio;
- slaugės;
- vaistininko.

Turite deklaruoti panaikintą teistumą, jei prašotės priimami į darbą arba norite būti savanoriu bet kokiame darbe, susijusiame su vaikais arba jaunimu iki 18 metų.

Turite pasakyti apie panaikintą teistumą, jei norite eiti tokias pareigas:

- šaunamųjų ginklų prekiautojo;
- kazino operatoriaus;
- draudimo bendrovių ir koncernų direktoriaus ir vadovo;
- slaugos namų valdytojo;
- tam tikras valstybės tarnybos pareigas;
- apsaugos rangovo.

Turite pasakyti apie panaikintą teistumą, jei prašote leidimų:

- šaunamiesiems ginklams;
- šratiniams šautuvams;
- sprogmenims.

Jei kreipiatės dėl darbo ir prašymo blanku klausiama apie bet kokį **neišnaudotą** teistumą, turėtumėte juos deklaruoti.

Jei to nepadarysite ir tiesa išaiškės, galite būti atleisti iš darbo už tai, kad darbdaviui nepranešėte apie teistumą.

Jei ruošiatės keliauti į užsienį, turėtumėte pasidomėti, kokios taisyklės galioja toje šalyje dėl teistumo deklaravimo. Tai galite sužinoti tos šalies ambasadoje.

Kriminalinės bylos

Bet kokie nusikaltimai – ar teistumas už juos būtų panaikintas, ar ne – išlieka jūsų kriminalinėje byloje. Šios bylos saugomos Policijos nacionaliniame kompiuteryje.

Jos gali būti pašalintos, jei ilgus metus nepateksite į policijos akiratį.

Kai kurios bylos niekada nebus pašalintos, net jeigu ilgus metus nepateksite į policijos akiratį. Tai priklauso nuo įvykdyto nusikaltimo.

Laikinasis išleidimas iš kalėjimo

Laikinasis išleidimas iš kalėjimo reiškia, kad galėsite trumpam laikui išeiti iš kalėjimo.

Pavyzdžiui, gali būti leista laikinai išeiti iš kalėjimo:

- ✓ nes vienas iš jūsų tėvų arba partneris rimtai serga;
- ✓ kad tai padėtų jums grįžti į visuomenę, kai baigsis bausmės laikas.

Laikinasis išleidimas iš kalėjimo vadinamas ROTL (*Release on temporary licence = ROTL*).

- ✗ Ne kiekvienas gali gauti ROTL.

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 6300**.

Ne kiekvienas gali gauti ROTL. Kaliniai, kurie **negali** būti laikinai išleidžiami, yra:

- A kategorijos kaliniai arba įrašytieji į pabėgėlių sąrašus;
- nuteistieji arba nuteisti, tačiau be paskelbto nuosprendžio kaliniai;
- nagrinėjami ekstradicijos procese – jų reikalauja kita šalis, nes ten buvo įvykdytas nusikaltimas;
- nuteisti, tačiau jiems skirtas kardomasis kalinimas dėl kitų kaltinimų arba jie laukia, kol bus paskirta bausmė dėl kitų nusikaltimų;
- B kategorijos kaliniai negali gauti įsiliejimo į visuomenę dienos arba paleidimo per naktį, bet jiems gali būti leista išvykti, jei miršta artimas jų šeimos narys;
- jei atliekate bausmę ir gaunate dar vieną papildomą bausmę už tai, kad nesumokėjote už konfiskacijos orderį, galite prašyti ROTL tik už pastarąjį laikotarpį, bet ne už pradinę bausmę;
- kaliniai, nubausti iki gyvos galvos, paprastai gali būti laikinai išleisti, jei jie kalį atvirosiuose arba pusiau atvirose kalėjimuose;
- kaliniai, atliekantys bausmę iki gyvos galvos uždaromis sąlygomis, galės būti laikinai išleisti, tik jei galės gyventi atvirosiuose arba pusiau atvirose kalėjimuose, bet negalės būti ten perkelti dėl medicininių priežasčių.

Jei kalėjimo viršininkas mano, kad jus saugu paleisti iš kalėjimo, yra 4 pagrindiniai lygtinio paleidimo tipai

Specialios paskirties lygtinis paleidimas

Jis išduodamas kelioms valandoms ir skiriamas:

- mirštantiesiems giminaičiams, kurie yra šeimos nariai, aplankyti;
- nuvykti į šeimos nario laidotuves;
- vestuvėms arba religinėms apeigoms;
- medicininiam gydymui – tiek, kiek laiko reikia gulėti ligoninėje arba gydytis;
- vykti į teismą, tribunolą arba tardymą.

Įsiliejimo į visuomenę išleidimas dieną

Tai skirta:

- dalyvauti visuomeninių darbų projektuose ar kitoje veikloje, kur tenka išeiti iš už kalėjimo ribų; tai yra dalis baudmės ruošiantis paleidimui;
- ryšiams su šeima palaikyti;
- mokymo arba lavinimo kursams, kuriuose įgyjama gyvenimo ir darbo įgūdžių.

Įsiliejimo į visuomenę išleidimas naktį

Skirtas tiems patiems dalykams, kaip ir išleidimas dieną, tačiau taip pat skirtas praleisti laiką toje vietoje, kurioje gyvenate, kai būsite paleisti iš kalėjimo.

Įsiliejimo į visuomenę išleidimas vaiko priežiūrai

Tai skirta tam tikriems kaliniams, kurie yra vieninteliai tėvai arba globotojai vaikui, kuriam yra mažiau nei 16 metų. Šis leidimas gali būti išduotas kartą kas du mėnesius – iš viso 6 kartus per metus.

Kardomojo sulaikymo pabaigos programa (dar vadinama ECL) (*End of custody licence scheme = ECL*)

Tai laikina programa, kuri buvo pradėta įgyvendinti 2007 metais.

- ✓ Ji skirta visiems kaliniams, kuriems tinka ir kurių bausmės laikas yra nuo 4 savaičių iki 4 metų.
- ✓ Kardomojo sulaikymo pabaigos programa reiškia, kad jus gali paleisti likus 18 dienų iki automatinio paleidimo dienos.
- ✗ Kai kuriems asmenims ECL negali būti skiriama.

Daugiau informacijos apie tai pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 42/2007**. Jus rasite kalėjimo bibliotekoje.

Jei būsite paleisti pagal ECL programą, turėsite laikytis nuosprendžio taisyklių. Pažeidę lygtinio paleidimo sąlygas (taisykles), būsite grąžinti į kalėjimą.

Galėsite gauti tam tikros pagalbos su pinigais, jei būsite paleisti pagal šią programą. Pašalpų prašyti negalite, kol ateis tikroji paleidimo data.

Pavyzdžiui, jei pagal programą buvote paleisti kovo 1 d., bet jūsų bausmės laikas turėjo trukti iki kovo 18 d., negalite prašyti pašalpų iki kovo 18 d.

Kaliniai, kurie **negali** būti paleidžiami pagal ECL:

- registruoti seksualiniai nusikaltėliai;
- kaliniai, atliekantys bausmę už rimtus smurtinius nusikaltimus;
- kaliniai, anksčiau pabėgę iš kardomojo kalinimo;
- kaliniai, kurie anksčiau buvo pažeidę kurią nors laikinojo paleidimo sąlygą.

Daugiau apie kalinius, kurie negali būti paleidžiami pagal ECL:

- kaliniai, kurie nėra susiradę, kur galėtų gyventi;
- kaliniai, kurie atlikę bausmę bus deportuoti;
- kaliniai, kurie turi būti išduoti kitai valstybei;
- kaliniai, kuriems skirtas kardomasis kalinimas dėl daugiau kaltinimų arba jie laukia bausmės už kokį nors kitą nusikaltimą;
- kaliniai, kurie buvo sugrąžinti į kalėjimą iš namų arešto arba dėl kitų lygtinio paleidimo sąlygų;
- kaliniai, dalyvaujantys gydymo programoje, kurios turėtų laikytis ir išėję į laisvę, nebent nusikaltusių asmenų kuratorius galėtų tai organizuoti kitu tinkamu metu.

Išleidimas ir priežiūra

Su išleidimu ir priežiūra yra daug susijusių santrumpų:

- SED – bausmės pabaigos data (*Sentence Expiry Date* = SED)
- LED – lygtinio paleidimo pabaigos data (*Licence Expiry Date* = LED)
- SLED – bausmės ir lygtinio paleidimo pabaigos data (*Sentence and Licence Expiry Date* = SLED)
- ACR – automatinis lygtinis paleidimas (*Automatic Conditional Release* = ACR)
- ADA – papildomos pridėtos dienos (*Additional Days Added* = ADA)
- AP – universalus leidimas (*All Purpose Licence* = AP)
- HDC – namų areštas (*Home detention curfew* = HDC)
- ARD – automatinio paleidimo data (*Automatic Release Date* = ARD)
- NPD – nelygtinio paleidimo data (*Non-Parole Date* = NPD)
- CRD – sąlyginė paleidimo data (*Conditional Release Date* – CRD)

Data, kada būsite paleisti (nesvarbu, su priežiūra ar be jos ir kiek ilgai truks ta priežiūra), priklauso nuo bausmės trukmės ir nuo to, kada buvote nuteistas.

Tai gana sudėtinga.

Jei jums kyla kokių nors klausimų, teiraukitės kalėjimo darbuotojų arba nusikaltusių asmenų kuratoriaus.

Namų areštas (*Home detention curfew* = HDC)

Kaliniai, atliekantys bausmes, kurių trukmė yra nuo 3 mėnesių iki 4 metų, namų arešto sąlygomis gali būti paleisti anksčiau. Tai dar vadinama žymėjimu.

Tai reiškia, kad turėsite elektroninę kortelę, kuri bus naudojama jums kontroliuoti.

Turėsite laikytis taisyklių, nurodančių, kur galite eiti ir kada turite grįžti namo.

Daugiau apie HDC

Jei būsite paleistas namų arešto sąlygomis, išėjęs iš kalėjimo **privalėsite** turėti gyvenamąją vietą. Jei neturite kur eiti, galite paklausti, ar **būsto ir paramos tarnyba „Clearsprings“** negalėtų suteikti gyvenamosios vietos.

Jie gali rasti būstą mažuose nameliuose ar butuose. Juose gali tekti dalytis būstu su kitais 4 asmenimis. Turėsite gaminti, valyti ir mokėti nuomą.

„Clearsprings“ būstai skiriami tik tol, kol atliekate namų areštą.

Kalėjime turite išbūti ketvirtį savo bausmės laiko arba 30 dienų (priklausomai nuo to, kas ilgiau).

HFC galite būti ne ilgiau nei 135 dienas (4 su puse mėnesio).

Darbuotojai pažiūrės, ar HDC jums tinka. Tai priklausys nuo to, ar išėjęs iš kalėjimo būsite nepavojingas kitiems asmenims.

Negalite pasirinkti, kad jūsų **neišleistų** į HDC.

Jei jums neskiria HDC, galite pateikti skundą. Tam naudokitės skundų procedūra.

Jei dėl kokių nors nuo jūsų nepriklausančių priežasčių pažeisite namų arešto sąlygas, pavyzdžiui, negalėsite gyventi sutartu adresu, galite prašyti, kad jus vėl išleistų į HDC.

Jei būsite gražintas į kalėjimą už HDC pažeidimą, ateityje į HDC jūsų gali nebeišleisti. Tai priklausys nuo to, ar jums galios 1991 m. arba 2003 m. Baudžiamosios teisės aktas. Jei nesate dėl to įsitikinęs, pasikalbėkite su vienu iš darbuotojų.

Daugiau apie HDC

Jei būsite gražinti į kalėjimą, galėsite pateikti apeliacinį skundą.

Kai kuriems kaliniams **niekada** nebus leistas HDC. Pavyzdžiui:

- kaliniams, turintiems pasirašyti seksualinių nusikaltimų registre;
- smurtiniams ir seksualiniams nusikaltėliams, kurie šiuo metu atlieka pailgintą bausmę;
- kaliniams, kurie negrįžo po laikino lygtinio paleidimo;
- kaliniams, kurie kalėjime yra pagal ligoninės orderį, ligoninės nurodymą arba perkėlimo nurodymą;
- kaliniams, kurie atlieka bausmę už tai, kad nesilaikė komendanto valandos tvarkos;
- kai kuriems kaliniams, kurie gražinami į kalėjimą už tai, kad nesilaikė HDC komendanto valandos sąlygų;
- kaliniams, kurie gali būti pašalinti iš Jungtinės Karalystės;
- tam tikriems kaliniams, kurie bet kuriuo metu buvo sugražinti į kalėjimą už nusikaltimo įvykdymą prieš pasibaigiant jų bausmės „rizikos“ laikotarpiui;
- kaliniai, kuriems šiuo bausmės atlikimo metu yra likę mažiau nei 14 dienų iki pusės bausmės atlikimo;
- kaliniams, kurie nesumokėjo baudos arba nevykdė teismo paliepimų (teismo negerbimas).

Daugiau informacijos pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 6700**.

Atlestinė pataisa

Čia pateikiama atskira informacija apie atlestinę pataisą kaliniams, kurie atlieka ilgesnes bausmes – pavyzdžiui, bausmes iki gyvos galvos arba neapibrėžtos trukmės bausmes visuomenei pavojingiems nusikaltėliams. Klausimus dėl šios informacijos pateikite nusikaltusių asmenų kuratoriui arba kalėjimo darbuotojams.

- ✓ Atlestinė pataisa – paleidimas iš kalėjimo anksčiau ir perdavimas lygtinio paleidimo tarnybos priežiūrai prieš pasibaigiant bausmės laikui.
- ✓ Galite teikti paraišką (prašyti) dėl atlestinės pataisos likus 6 mėnesiams iki anksčiausios datos, kada galėtumėte būti paleistas.
- ✓ Dauguma sprendimų dėl atlestinės pataisos priima nepriklausoma asmenų grupė, vadinama Atlestinės pataisos taryba.
- ✓ Atlestinės pataisos taisyklės kaliniams, kurie yra Jungtinės Karalystės piliečiai, ir kalintiems užsienio valstybių piliečiams yra skirtingos.
- ✓ Jei norite gauti daugiau informacijos apie atlestinę pataisą, teiraukitės kalėjimo atlestinės pataisos tarnautojo.

Atlestinė pataisa kaliniams, kurie yra Jungtinės Karalystės piliečiai

Atlestinė pataisa yra būdas, kuriuo galite būti paleisti iš kalėjimo pagal tam tikras lygtinio paleidimo sąlygas. **Daugiau informacijos rasite 136 puslapyje.**

Daugumai kalinių atlestinės pataisos sąlygas nustato grupė asmenų, vadinama **Atlestinės pataisos taryba**. Ši taryba nėra kalėjimo tarnybos ar Teisingumo ministerijos dalis. Ji visiškai nepriklausoma.

Sprendama, ar jus galima išleisti lygtinai, taryba atsižvelgs į:

- ✓ kalėjimo darbuotojų ataskaitas;
- ✓ probacijos darbuotojų ataskaitas;
- ✓ pradinio nusikaltimo detales (kodėl patekote į kalėjimą);
- ✓ jūsų elgesį kalėjime;
- ✓ ar jus palaiko šeima ir draugai ir ar turite kur gyventi;

Daugiau apie lygtinio paleidimo sąlygas Jungtinės Karalystės piliečiams

Galite teikti paraišką (prašyti) dėl atlestinės pataisos likus 6 mėnesiams iki pusės baismės atlikimo laiko. Data, kada jus galima paleisti lygtinai, vadinama teisės į atleistinę pataisą data (*Parole Eligibility Date* = PED).

Jei nenorite, neprivalote prašytis paleidžiamas lygtinai.

Likus **4 mėnesiams** iki PED, būsite paklausti, ar nenorėtumėte pamatyti visų ataskaitų, kurios bus siunčiamos Atlestinės pataisos tarybai. Šios ataskaitos vadinamos **Atlestinės pataisos dosjė**.

Galite pasinaudoti šiomis ataskaitomis kaip pagalba rašydami apie tai, kodėl norite būti paleistas lygtinai ir ką darysite, jei būsite paleistas.

Likus **2 mėnesiams** iki PED, keli asmenys iš Atlestinės pataisos tarybos susitiks, kad peržiūrėtų jūsų bylą. Ši maža grupė vadinama **Kolegija**.

Prieš apsispręsdami jie gali norėti su jumis pasikalbėti.

Jums bus pranešta apie šio susitikimo datą ir laiką. Susitiksime su 1 Kolegijos nariu.

Visa tai turi būti organizuota tokiu būdu, kad gautumėte tarybos kolegijos sprendimą prieš savo teisės į Atleistinę pataisą datą.

Atlestinės pataisos taryba apsvarstys riziką visuomenei ir naudą, kurią gausite iš atlestinės pataisos.

Kas	Kada
Prašymas dėl atlestinės pataisos	Likus 6 mėnesiams iki teisės į atleistinę pataisą datos
Teisės į atleistinę pataisą data (PED)	Anksčiausia data, kada galite būti paleisti atlestinės pataisos sąlygomis
Pamatysite savo Atlestinės pataisos dosjė ir parašysite, kodėl norite atlestinės pataisos	4 mėnesiai iki PED
Susitinka Atlestinės pataisos tarybos kolegija	2 mėnesiai iki PED
Susitikimas su kolegijos atstovu	Kuriuo nors metu per šiuos 2 mėnesius
Gausite Atlestinės pataisos tarybos sprendimą	Prieš PED pabaigą, kad galėtumėte pasirengti atleistinei pataisai

Sužinojimas apie atleistinę pataisą

Atleistinės pataisos taryba praneš jums ir kalėjimui iš karto po to, kai tik priims sprendimą dėl išleidimo lygtinai.

Šiuo atveju yra dvi išimtys:

1. Jei jūsų bausmės trukmė yra 15 metų arba daugiau.
2. Jei buvote nuteisti iki 1992 m. spalio 1 d.

Šiuo atveju Atleistinės pataisos taryba turės pranešti savo nuomonę valstybės sekretoriui. Tada sprendimą dėl atleistinės pataisos priims valstybės sekretorius.

Jeigu atleistinė pataisa jums atsakoma (nesuteikiama)

Priežastys, dėl kurių Atleistinės pataisos taryba nesutiko paleisti jūsų lygtinai, bus išdėstytos raštu ir atsiųstos į kalėjimą. Galėsite pamatyti jų kopiją.

Negalite teikti apeliacijos dėl šio sprendimo tik dėl to, kad su juo nesutinkate.

Galite skųstis dėl būdo, kuriuo jūsų prašymas buvo svarstomas, jei manote, kad tai buvo daroma netinkamai.

Daugiau informacijos apie skundus pateikiama **110 puslapyje**.

Pavyzdžiui, galite skųstis, jei manote, kad:

- Atleistinės pataisos tarybai nebuvo išsiųsta visa informacija, galinti palaikyti jūsų prašymą dėl lygtinio paleidimo;
- nebuvo tinkamai laikomasi Atleistinės pataisos prašymo procedūrų (to, kaip viskas turi vykti).

Jeigu manote, kad buvo priimtas netinkamas sprendimas, turėtumėte pasitarti su savo advokatu.

Daugiau apie nesuteiktą teisę į atleistinę pataisą

Jei nebuvote išleistas lygtinai, galite prašyti, kad jūsų byla būtų peržiūrima kas metus. Tai priklausys nuo to, kiek bausmės laiko liko iki nelygtinio paleidimo datos (*Non-Parole Date* = NPD).

Jums taip pat gali būti suteikta galimybė peržiūrėti bylą anksčiau arba specialiai. Tai reiškia, kad jūsų prašymas dėl atleistinės pataisos bus peržiūrėtas dar greičiau.

- Ankstesnis arba ypatingasis bylos peržiūrėjimas vyksta nelabai dažnai.
- Dažniausiai tai naudojama siekiant patikrinti, kaip jums sekasi įdarbinimo, narkotikų rehabilitacijos kursuose ir panašiai.
- Jūsų bylą taip pat gali specialiai peržiūrėti, jei anksčiau nebuvo pakankamai laiko peržiūrėti jūsų prašymą dėl atleistinės pataisos prieš bausmės pabaigą.

Atleistinė pataisa ir užsieniečiai kaliniai

Yra du dideli skirtumai, susiję su atleistine pataisa įkalintiems užsienio šalių piliečiams.

- Jei turite teisę į atleistinę pataisą, jums ji bus automatiškai svarstoma. Neturėsite teisės rinktis.
- Sprendimus dėl atleistinės pataisos priims kalėjimo viršininkas, o jei būsite nuteisti už seksualinį arba smurtinį nusikaltimą, jūsų išleidimą lygtinai spręs Teisingumo ministerija.

Jei esate užsienio šalies pilietybę turintis kalinys, galite būti gražintas į savo šalį pagal išankstinio perkėlimo schemą. **Daugiau informacijos rasite 151 puslapyje.**

Nepilnamečių nusikaltėlių institucijos priežiūra (žr. 162 puslapį)

Jei jums liko kalėti mažiau nei 12 mėnesių, po paleidimo būsite mažiausiai tris mėnesius stebimi, nežiūrint to, kokia buvo bausmės trukmė.

- Turėsite reguliariai prisistatyti lygtinės pataisos nusikaltusių asmenų kuratoriui.
- Priežiūra pasibaigs praėjus trimis mėnesiams arba kai jums sukaks 22 metai, žiūrint, kas bus pirmiau.
- Jei pažeisite savo priežiūros sąlygas, jums gali būti skirta bauda arba priteista dar 30 dienų kalėjime.

Suaugusiųjų laisvės atėmimo bausmės iki 12 mėnesių

Jūsų paleidimas bus besąlyginis (AUR).

Jūsų **neprižiūrės** nusikaltimą padariusių asmenų priežiūros pareigūnas.

Jums bus suteikta informacija, vadinama įspėjimu. Įspėjime bus paaiškinta, ką jis reiškia, ir turėsite jį pasirašyti.

- **Jei įvykdėte nusikaltimą iki 2005 m. balandžio 4 d. skaitykite skyrių, kuris prasideda 146 p.**
- **Jei įvykdėte savo nusikaltimą 2005 m. balandžio 4 d. arba vėliau, skaitykite skyrių, kuris prasideda 148 p.**

➤ Nusikaltimai, įvykdyti iki 2005 m. balandžio 4 d.

Pagrindiniai dalykai

Bausmės trukmė	Išlaisvinimo tipas
Nuo 12 mėnesių iki 4 metų	Automatinis lygtinis paleidimas (<i>Automatic Conditional Release</i> = ARC)
4 metų ir daugiau	Bausmės pabaiga arba atleistinė pataisa
Ilgesnė bausmė	Bausmės pabaiga arba atleistinė pataisa, tačiau ilgiau reikės laikytis lygtinio paleidimo sąlygų.

Daugiau nei 12 mėnesių, bet mažiau nei 4 metai (iki 2005 m. balandžio 4 d.)

- Lygtinio paleidimo sąlygos galios tol, kol būsite beveik baigę savo bausmę – atlikę 3 ketvirčius savo bausmės termino.
- Kai kurie kaliniai, kurie nuteisti už seksualinius nusikaltimus, yra prižiūrimi iki jų bausmės pabaigos.
- Bus pridedamos bet kokios svarstymo metu skirtos papildomos dienos (*additional days added* = ADAs). **Daugiau informacijos rasite 89 puslapyje.**
- Data, kada baigsis lygtinio paleidimo sąlygų galiojimas, vadinama lygtinio paleidimo pabaigos data.
- Jei nesilaikysite lygtinio paleidimo sąlygų, jus gali gražinti į kalėjimą.
- Teismas gali gražinti jus atgal į kalėjimą, jei iki lygtinio paleidimo pabaigos įvykdysite kitą nusikaltimą.

Prieš pat jus išleidžiant, jums bus išduotas Automatinio lygtinio paleidimo pažymėjimas.

Jame bus paaiškintos lygtinio paleidimo sąlygos ir nurodytas jus prižiūrinčio pareigūno asmenvardis ir adresas.

Sąlygos bus tokios:

- reguliariai prisistatyti nusikaltusių asmenų kuratoriui;
- gyventi patvirtintu adresu;
- priimti nusikaltusių asmenų kuratorių, kai jis nori apsilankyti;
- nesivelti į bėdą.

Jei pažeisite lygtinio paleidimo pažymėjime nurodytas sąlygas, jus gali vėl gražinti į kalėjimą.

Jei nusikaltimas, už kurį buvote nuteisti kalėti, buvo įvykdytas **iki 1999 m. sausio 1 d.** ir jūs pažeisite lygtinio paleidimo sąlygas, tai bus sprendžiama teismuose.

Jei nusikaltimas, už kurį buvote įkalinti, buvo įvykdytas **po 1999 m. sausio 1 d.** ir jūs pažeisite lygtinio paleidimo sąlygas, lygtinės pataisos tarnyba turės kreiptis į Teisingumo ministeriją su reikalavimu gražinti jus į kalėjimą.

4 metai ir daugiau (prieš 2005 m. balandžio 4 d.)

- Kai būsite paleisti iš kalėjimo lygtinai arba atėjus nelygtinio paleidimo datai, lygtinis paleidimas ir priežiūra truks tol, kol būsite beveik baigę savo bausmę – tai yra tris ketvirčius viso termino.
- Kai kuriems seksualiniams nusikaltėliams lygtinio paleidimo pažymėjimas ir priežiūra galios iki pat bausmės pabaigos.
- Priklausysite rizikos grupei, kol sueis Bausmės pabaigos data.

Pailginta bausmė (nusikaltimai, įvykdyti iki 2005 m. balandžio 4 d.)

Pailgintą bausmę sudaro 2 dalys:

- laikas kalėjime;
- lygtinio paleidimo laikas.

Pavyzdžiui:

jei bausmės trukmė yra 4 metai, ją sudaro 2 metai kalėjime ir 2 metai lygtinės bausmės.

Pusę 2 metų termino, t. y. 1 metus, būsite laikomi kalėjime. Tada 6 mėnesius būsite paleistas lygtinai (tai įprastas laikas tokiai buvimo kalėjime trukmei) ir dar 2 metus tęsis lygtinė bausmė. Bausmė baigsis suėjus 4 metams.

Jei bausmės trukmė yra 4 metai arba daugiau, dėl paleidimo anksčiau spęs Atleistinės pataisos taryba; tai gali vykti bet kuriuo metu, kai būsite išbuvę pusę savo bausmės laiko.

Jei pažeisite lygtinio paleidimo sąlygas, nusikaltusių asmenų kuratorius gali prašyti, kad būtumėte grąžintas į kalėjimą.

➤ Nusikaltimai, įvykdyti 2005 m. balandžio 4 d. ir vėliau

Standartinė bausmė nuo 12 mėnesių iki 4 metų (nusikaltimams, įvykdytiems 2005 m. balandžio 4 d. ir vėliau)

Būsite paleisti ir jums bus išduotas Universalus lygtinio paleidimo pažymėjimas. Turėsite laikytis lygtinio paleidimo sąlygų ir būsite prižiūrimi tol, kol baigsis bausmė (SLED).

Prieš pat paleidimą iš kalėjimo jums bus išduotas Universalus lygtinio paleidimo pažymėjimas. Jame bus paaiškintos lygtinio paleidimo pažymėjimo sąlygos ir nurodytas jus prižiūrinčio pareigūno asmenvardis ir adresas.

Standartinių bausmių nuo 12 mėnesių iki 4 metų sąlygos bus tokios:

- reguliariai prisistatyti nusikaltusių asmenų kuratoriui;
- gyventi patvirtintu adresu;
- priimti nusikaltusių asmenų kuratorių, kai jis nori apsilankyti;
- nesivelti į bėdą.

Jei pažeisite lygtinio paleidimo sąlygas, jums gali būti skirta bauda arba būsite gražinti į kalėjimą.

Pailgintos bausmės (nusikaltimams, kurie buvo įvykdyti 2005 m. balandžio 4 d. ir vėliau)

Pailgintą bausmę sudaro 2 dalys:

- laikas kalėjime;
- lygtinio paleidimo laikas.

Pavyzdžiui, bausmės trukmė yra 8 metai, ją sudaro 3 metų kalėjime ir 5 metai lygtinės bausmės. Kai atliksite pusę bausmės kalėjime (1,5 metų), Atleistinės pataisos taryba nuspręs, ar jus galima paleisti.

Jei nebūsite paleisti, liksite kalėjime iki teismo paskirto laiko kalėjime pabaigos.

Kai būsite paleisti iš kalėjimo, visą likusį bausmės laiką turėsite laikytis lygtinio paleidimo taisyklių.

Lygtinio paleidimo atšaukimas arba panaikinimas

Jeigu būsite gražinti į kalėjimą, jums bus atsiųstas vadinamasis **Skundų paketas**. Remdamiesi juo galėsite teikti apeliaciją dėl gražinimo į kalėjimą.

Gražinimo į kalėjimą atvejus peržiūri Atleistinės pataisos taryba. Jie peržiūrės bylą per 28 dienas nuo tada, kai būsite gražintas į kalėjimą. Atleistinės pataisos taryba spręs, ar pagrįstai buvote gražintas į kalėjimą.

Jei norite pareikšti apeliaciją, darykite tai greitai. Galite parašyti Atleistinės pataisos tarybai ir galite būti pakviestas pasikalbėti su jais.

Daugiau apie lygtinio paleidimo atšaukimą

Jei buvote paleistas iš kalėjimo esant tam tikroms sąlygoms arba lygtinio paleidimo pažymėjime nurodyta, ką turėtumėte daryti, galite būti gražinti į kalėjimą už tai, kad nesilaikėte taisyklių. Tai gali būti dėl to, kad vėl nusikaltote arba pažeidėte kitas taisykles. Tai dar vadinama lygtinio paleidimo sąlygų nesilaikymu.

Jei nesilaikysite lygtinio paleidimo sąlygų, bus imtasi šių veiksmų:

- Iš karto bus panaikintas (anuliuotas) bet kokio tipo lygtinio paleidimo pažymėjimas.
- Policija (vietos ir valstybinė) bus informuota apie tai, tai sužinos ir lygtinės pataisos tarnyba bei kalėjimas, kuriame buvote laikomas paskutinį kartą.
- Būsite suimti ir gražinti į artimiausią kalėjimą.
- Kalėjimas, kuriame buvote laikomas, ir lygtinės pataisos tarnyba praneš Vyriausiajai valdybai apie jūsų gražinimą į kalėjimą.
- Jums bus išsiųstas Skundų paketas ir bus paklausta, ar nenorėtumėte teikti apeliacijos dėl sprendimo gražinti jus į kalėjimą.
- Atleistinės pataisos taryba turėtų peržiūrėti bylą per 28 dienas nuo jūsų grįžimo, nesvarbu, ar pateiksite apeliacinį skundą, ar ne. Jie atmes sprendimą jus gražinti arba sutiks su juo, nustatys datą, kada būsite dar kartą paleistas, arba nustatys datą, kada vėl svarstys jūsų gražinimo klausimą.
- Jei jums reikia pagalbos šiuo klausimu, pasikalbėkite su savo advokatu.

Įkalinti užsienio valstybių piliečiai Išankstinio paleidimo programa užsienio valstybių kaliniams (*Early Removal Scheme = ERS*)

Pagal šią programą užsienio valstybių kaliniai gali išvykti iš Jungtinės Karalystės prieš savo bausmės pabaigą.

Informacija apie jus bus išsiųsta Pasienio ir imigracijos tarnybai.

Pasienio ir imigracijos tarnyba informuos, ar galėsite išvykti iš Jungtinės Karalystės, ir suorganizuos jūsų kelionę į gimtąją šalį.

Prieš grįždami turėsite išbūti minimalų laikotarpį Jungtinės Karalystės kalėjime. Ilgiausias laikas pagal ERS programą yra 270 dienų. Kai kuriems kaliniams nebus leista pasinaudoti ERS. Pavyzdžiui:

- kaliniams, turintiems pasirašyti seksualinių nusikaltimų registre;
- smurtiniams ir seksualiniams nusikaltėliams, kurie šiuo metu atlieka pailgintą bausmę;
- kaliniams, kurie atlieka bausmę už tai, kad negrįžo po laikinojo lygtinio paleidimo;
- kaliniams, kurie kalėjime yra pagal ligoninės orderį, ligoninės nurodymą arba perkėlimo nurodymą;
- kaliniams, kurie atlieka bausmę už tai, kad nesilaikė komendanto valandos tvarkos;
- kaliniams, kurie bet kuriuo metu buvo gražinti į kalėjimą už tai, kad nesilaikė HDC komendanto valandos sąlygų;
- kaliniams, kurie dabartinio įkalinimo metu buvo paleisti HDC sąlygomis arba buvo paleisti anksčiau dėl asmeninių priežasčių ir vėl buvo gražinti į kalėjimą;
- kaliniams, kurie bet kuriuo metu buvo gražinti į kalėjimą už nusikaltimo įvykdymą prieš pasibaigiant jų bausmės „rizikos“ laikotarpiui;
- kaliniams, kuriems šiuo bausmės atlikimo metu yra likę mažiau nei 14 dienų iki pusės bausmės atlikimo;

- kaliniams, kurie nesumokėjo baudos arba nevykdė teismo paliepimų (teismo negerbimas).

Jei nebūsite paleisti vadovaujantis ERS, turėsite toliau atlikti bausmę.

Deportacija

Pasienio ir imigracijos tarnyba informuos jus, ar pasibaigus bausmei būsite deportuoti.

Šios tarnybos darbuotojai pateiks (atsiūs) Imigrantų sulaikymo orderį į kalėjimą.

Pasibaigus bausmės laikui arba liksite kalėjime, arba būsite nusiųsti į Imigrantų sulaikymo centrą, kol būsite deportuoti (išvežti) iš Jungtinės Karalystės.

Jei nenorite būti deportuoti, turite pasikalbėti su savo advokatu ir išsiaiškinti, ar galėtumėte teikti apeliaciją.

Daugiau informacijos pateikiama **Kalėjimų nuostatuose 4630**.

Repatriacija

Jungtinė Karalystė su tam tikromis šalimis yra pasirašiusi repatriacijos sutartis. Tai reiškia, kad kai kurie kaliniai gali grįžti kalėti į savo gimtąją šalį.

Galite būti repatrijuotas, jei:

- esate tos valstybės, į kurią norite patekti, pilietis;
- bausmė yra galutinė ir nėra neišspręsto apeliacinio skundo;
- įvykdytas nusikaltimas būtų baudžiamas įkalinimu ir kitoje šalyje;
- prašymo pateikimo metu jums dar likę mažiausiai 6 mėnesiai bausmės laiko.

Kalėjimo darbuotojai gali patikrinti, ar Jungtinė Karalystė yra pasirašiusi repatriacijos sutartį su jūsų šalimi.

Norėdami pradėti šį procesą ir sužinoti, ar galite būti repatrijuotas, turėsite pasinaudoti kalėjimo prašymų/skundų procedūra.

Jungtinė Karalystė ir jūsų šalis turi pareikšti oficialų prašymą dėl repatriacijos.

Jūs taip pat galite paprašyti oficialių pareigūnų savo šalies ambasadoje, kad jie parašytų prašymą už jus.

Ambasadų sąrašas pateikiamas **Kalėjimų nuostatuose 4630**.

Repatriacijos prašymo svarstymas gali užtrukti ilgai, kartais net iki 2 metų.

Jungtinė Karalystė paprastai atsisako patenkinti repatriacijos prašymus, jei:

- perkeltas į užsienio valstybę turėtumėte kalėti trumpiau;
- turite neišspręstą baudos ar kito teismo įsakymo dėl mokėjimo klausimą.

Jei būsite repatrijuotas, likusį laiką, kurį jums liko kalėti, būsite laikomas savo šalies kalėjime pagal Jungtinėje Karalystėje skirtą bausmę.

Dėl bausmės peržiūrėjimo, paleidimo iš kalėjimo ir priežiūros turėsite laikytis šalies, į kurią vyksite, taisyklių.

Apie bet kokius pasikeitimus būsite informuoti prieš pasirašydami repatriacijos sutikimą.

Daugiau galite sužinoti leidinyje „**1984 m. Kalinių repatriacijos aktas – informacija užsienio valstybių kaliniams**“, kurį rasite kalėjimo bibliotekoje.

Informacija pateikiama danų, olandų, anglų, suomių, prancūzų, vokiečių, graikų, italų, portugalų, ispanų, švedų ir turkų kalbomis.

Perkėlimas į Škotijos, Šiaurės Airijos, Lamanšo salas arba į Meno salą

Perkėlimas iš kalėjimų Anglijoje arba Velse į kalėjimus šiose šalyse vadinamas **perkėlimu į kitos jurisdikcijos kalėjimą**.

Galite paprašyti nuolatinio perkėlimo, kad jus galėtų aplankyti šeimos nariai ir draugai.

Perkėlimui turi pritarti abiejų šalių kalėjimo tarnybos.

Yra du perkėlimo tipai:

- neribotas – bausmę visiškai reguliuos toje vietovėje, į kurią būsite perkelti; turėsite laikytis jų paleidimo ir priežiūros po paleidimo sąlygų;

- ribotas – perkėlimo sąlygas nustatys Anglija ir Velsas. Minėtos sąlygos gali būti susijusios su paleidimu, priežiūra po paleidimo ir gražinimu į kalėjimą.

Daugiau apie perkėlimą

Norėdami padidinti galimybę, kad perkėlimo prašymui būtų pritarta:

- iki paleidimo datos turi būti likę dar mažiausiai 6 mėnesiai kalėti;
- neturi būti jokio neišspręsto apeliacinio skundo dėl nuteisimo ir bausmės;
- jums neturi reikėti grįžti į teismą.

Dalykai, į kuriuos bus žiūrima kaip į dalį prašymo dėl perkėlimo, yra:

- kodėl norite būti perkeltas;
- ar gyvenote didžiąją laiko dalį šalyje, į kurią norite būti perkeltas;
- ar turite ten artimų šeimos narių ir draugų;
- ar parodėte, kad ketinate ten gyventi, kai atliksite bausmę.

Be to, galite prašyti, kad lygtinio paleidimo procesą prižiūrėtų Škotijoje, Šiaurės Airijoje, Lamanšo salose ar Meno saloje. Paklauskite nusikaltusių asmenų kuratoriaus, kaip tai reikėtų padaryti.

Nepilnamečiai kaliniai ir jų kalinimo įstaigos

Ši dalis yra skirta nepilnamečiams nusikaltėliams nuo 18 iki 21 metų. Joje pateikiama informacija apie tam tikrus dalykus, kuriais nepilnamečių kalinių institucijos skiriasi nuo kitų įkalinimo įstaigų.

- Jums vis tiek reikės žinoti daugumą dalykų, apie kuriuos buvo kalbama likusioje šios knygos dalyje.
- Nepilnamečių nusikaltėlių institucijos paprastai trumpiau vadinamos **YOIs** (*Young offender institutions* = YOIs).

Darbuotojas, vadinamas **asmeniniu pareigūnu**, padės jums, kol būsite YOI. Pasikalbėkite su juo, jei turite klausimų arba jums reikia pagalbos.

Kur atliksite bausmę

- Bausmę atliksite nepilnamečių nusikaltėlių institucijoje (**YOI**). YOI gali būti atskira vieta arba dalis suaugusiųjų kalėjimo.
- Jei esate kardomajame kalėjime, galite būti laikomas YOI kardomojo suėmimo centre arba vietiniame suaugusiųjų kalėjime, kol ateis laikas teismui.

Kas nuspręs, kur atliksite bausmę

Jei bus skirta tam tikra bausmė iki gyvos galvos

(įkalinimas iki gyvos galvos, areštas iki gyvos galvos, priklausomai nuo Jos Didenybės malonės)

- YOI, į kurį pirmiausia būsite nusiųsti po nuteisimo, darbuotojai turės užpildyti kelias ataskaitas apie jus.
- Kai tai bus padaryta, būsite nusiųsti į vietą, kuri vadinama Nuteistųjų iki gyvos galvos centru, kur lauksite galutinio sprendimo dėl to, kur turėsite vykti. Tada

Pagrindinēs būstinēs darbuotojai nusprēš, kur jus galiausiai nusiūsti bausmei atlikti.

Sprendimas dėl bausmių, vadinamų įkalinimo bausmėmis

- Vietinis kalėjimas arba kardomojo sulaikymo centras nuspręs, į kurį YOI turėsite vykti.

Kas nutiks, kai pirmą kartą pateksite į YOI

Pirmas kelias dienas, kai pateksite į YOI, vyks **supažindinimas**. Tai yra:

- galėsite užduoti kalėjimo darbuotojams klausimų arba pasikalbėti su jais apie viską, dėl ko nerimaujate;
- su kalėjimo darbuotojais pasikalbėsite ir apie tai, ką galėtumėte daryti, kol būsite YOI.

Bausmės planas (jei bausmės trukmė yra 4 savaitės ar daugiau)

- Kalėjimo darbuotojai dirbs su jumis, kad sukurtų planą, vadinamą **bausmės planu**.
- Šiame plane bus surašyti dalykai, kuriuos jūs ir kalėjimo darbuotojai susitaria daryti, kol būsite YOI. Pavyzdžiui, jame bus pateikiama informacijos apie mokslą ir darbą, kurį dirbsite.
- Jei YOI liko kalėti mažiau nei 3 mėnesius, plane bus informacijos apie tai, ko jums reikia paruošti gyvenimui išėjus į laisvę.
- Bausmės planas paprastai sudaromas mažiausiai trims mėnesiams po to, kai išeisite iš YOI. Tai daroma, nes asmuo iš lygtinės pataisos tarnybos (paprastai nusikaltusių asmenų kuratorius) bendradarbiaus su jumis, kad prižiūrėtų, kaip jums sekasi išėjus iš YOI.
- Asmenys, vadinami **nusikaltusių asmenų kuratoriais** ir **nusikaltusių asmenų prižiūrėtojais**, padės jums daryti tai, kas numatyta bausmės plane. Nusikaltėlių

kuratorius yra asmuo, dirbantis lygtinės pataisos tarnyboje už kalėjimo ribų. Nusikaltėlių prižiūrėtojas yra kalėjime dirbantis asmuo. Jums padės ir jūsų asmeninis pareigūnas.

Dalykai, kuriuos galite daryti būdami YOI

Mokslas

- Būdami YOI turėsite galimybę išmokti naujų dalykų.
- Visuose YOI yra kursai, kuriuos galite lankyti, jei norite kažko išmokti. Pavyzdžiui, prireikus galite gauti pagalbos dėl tokių dalykų, kaip antai: skaitymas, rašymas ir skaičiavimas.
- Dauguma kursų vyksta dienos metu, tačiau kai kurie gali būti rengiami ir vakare.

Praktinis mokymasis

- Galite išmokti daug dalykų. Praktinis mokymasis gali padėti įgyti naujų įgūdžių arba susirasti darbo.
- Praktinis mokymasis taip pat gali padėti įgyti kvalifikaciją. Kvalifikacija – tai specialybė, kurią gaunate išlaikę egzaminus, pavyzdžiui, NVQ.
- Galbūt galėsite dirbti savanoriu vietos bendruomenėje, tačiau tik tuo atveju, jei kalėjimo darbuotojai manys, kad tai saugu.

Fizinis lavinimas (sportas arba gimnastika)

- Galėsite mankštintis ir sportuoti mažiausiai dvi valandas per savaitę.
- Galite tai daryti dienos metu, vakarais arba savaitgaliais.
- Tai gali vykti kalėjimo pastato viduje arba išorėje. Kiekvieną dieną galėsite praleisti šiek tiek laiko lauke, gryname ore.
- Jei esate sužeistas arba jums reikia specialių pratimų, gausite reikalingos pagalbos.

Laisvalaikis (kartais vadinamas bendravimu)

- Daugelyje YOI per dieną galite turėti mažiausiai 1 valandą, kai galite leisti laiką su kitais kaliniais, žaisti žaidimus ar žiūrėti televizorių.

Tikėjimas

- Kiekvieną savaitę galite dalyvauti religinėse apeigose YOI.
- Turėtų būti skirtingų tikėjimų apeigų. **Daugiau informacijos rasite 78 puslapyje.**

Rūkymas

- Vietose, kurios skirtos jaunesniems nei 18 metų asmenims, rūkyti **negalėsite**.
- Rūkyti gali būti leista **tam tikrose** YOI vietose, kurios skirtos asmenims nuo 18 iki 20 metų, galbūt lauke ir kartais – kameroje.

Pasiruošimas gyvenimui po YOI

- Kalėjimo darbuotojai padės pasiruošti gyvenimui išėjus iš YOI.
- Jie kalbės su jumis apie tokius dalykus, kaip susitikimai su nusikaltusių asmenų kuratoriumi, apie tai, kur gyvensite, apie darbą, sveikatą, narkotikus, pinigus ir šeimą.

Kas nutiks, kai išeisite

Išėję iš YOI vis dar turėsite laikytis tam tikrų taisyklių mažiausiai 3 mėnesius nuo išėjimo dienos arba kol jums sueis 22 metai, priklausomai nuo to, kas bus anksčiau. Jei praleisite daugiau laiko YOI, šis laikotarpis bus ilgesnis.

Tai vadinama **priežiūra**. Asmuo iš lygtinės pataisos tarnybos (tikriausiai nusikaltusių asmenų kuratorius) bendraus su jumis, kad prižiūrėtų, kaip jums sekasi išėjus iš YOI.

- Nebūsite prižiūrimi, jei:
  - buvote nuteistas už tai, kad nesumokėjote baudos arba nevykdėte teismo įsakymų (tai vadinama teismo negerbimu);
  - kai išeisite iš YOI, jums bus 22 metai.
- Asmuo iš lygtinės pataisos tarnybos tikrins jus mažiausiai 3 mėnesius nuo paleidimo iš YOI dienos.
- Išeinant iš YOI bus išduotas dokumentas – **lygtinio paleidimo pažymėjimas**. Pažymėjime bus nurodyta, kokių taisyklių turėsite laikytis išėję.
- Lygtinio paleidimo pažymėjimo taisyklių turite laikytis pagal įstatymą. Pasakykite, jei nesupratote, kas rašoma pažymėjime.
- Jei pažeisite lygtinio paleidimo taisykles, turėsite sumokėti baudą arba gali tekti grįžti į YOI.
- Jei būsite paleisti **atleistinės pataisos** sąlygomis, turėsite laikytis pažymėjime nurodytų taisyklių tol, kol sueis data, kada būtumėte paleistas. Tai vadinama nelygtinio paleidimo data.

Abėcėlinė rodyklė

Tema	Puslapis
A	
adjudications (nagrinėjimas)	95
- on report (įskaitoje)	96
- pleading guilty (kaltės prisipažinimas)	98
- pleading not guilty (kaltės neigimas)	99
AIDS	74-75
alcohol problems (problemos dėl alkoholio)	77, 82
appealing (apeliacinio skundo teikimas)	18
arrival (atvykimas)	6
assessment (įvertinimas)	124
B	
benefits (pašalpos)	32, 132
bills (sąskaitos)	35
C	
cell (kamera)	7, 60-61
chaplain (kapelionas)	84, 86-87

children (vaikai)	31
civil partnership in prison (civilinė partnerystė kalėjime)	49
civil prisoners (civiliniai kaliniai)	17
- early release (paleidimas anksčiau laiko)	18
- contempt of court (teismo negerbimas)	18
- visits from family and friends (šeimos arba draugų vizitai)	41
clothes (drabužiai)	65
complaints (skundai)	116
D	
declaring convictions (teistumo deklaravimas)	136
deportation (deportavimas)	159
disabled prisoners (neįgalūs kaliniai)	115
doctor (gydytojas)	74
drug problems (problemos dėl narkotikų)	77, 82
drug testing (tikrinimas dėl narkotikų)	77-81
F	
faith (tikėjimas)	83-87
family and friends (šeima ir draugai)	41
- letters (laiškai)	45-46
- telephone calls (telefono skambučiai)	46-48

- visits (vizitai)	41-44
H	
health (sveikata)	69-76
help in prison (pagalba kalėjime)	39-40
hepatitis (hepatitas)	76
high security prisons (sustiprinto saugumo kalėjimai)	58
HIV (ŽIV)	74-75
home (namai)	
- bills (sąskaitos)	35
- council tax (savivaldybės mokestis)	35
- income tax (pajamų mokestis)	38
- mortgage (nekilnojamojo turto įkeitimas)	34
- national insurance (valstybinis draudimas)	35
- pension (pensija)	37
- rent (nuoma)	32-33
home detention curfew (namų areštas)	134-145
I	
immigration detainees (sulaikytieji imigrantai)	20
- bail (paleidimas iki teismo)	21

- help and advice (pagalba ir patarimai)	21-23
L	
learning (mokymasis)	127-128
leaving prison (išėjimas iš kalėjimo)	131
- benefits (pašalpos)	133
- gate arrest (suėmimas prie vartų)	136
- grants and loans (pašalpos ir paskolos)	134
- housing (būstas)	132-133
- money (pinigai)	132
- release time (paleidimo į laisvę laikas)	135
local prisons (vietos kalėjimai)	57
M	
marriage in prison (santuoka kalėjime)	49
medicine (vaistai)	72
money (pinigai)	62-63
P	
parole (atleistinė pataisa)	147 – 150

private prisons (privatūs kalējimai)	58
privileges (privileģijos)	68
punishment (bausmē)	93-95
R	
race equality (rasių lygybė)	112-114
recall (atšaukimas)	155-156
- foreign national prisoners (įkalinti užsienio valstybių piliečiai)	157
records (bylos)	
- prison (kalėjimo)	52-53
- health (sveikatos)	73
rehabilitation (reabilitacija)	136- 137
release on licence (lygtinis paleidimas)	140
- childcare (vaiko priežiūra)	141
- end of custody licence scheme (kardomojo sulaikymo pabaigos programa)	142-143
- ROTL (įsiliejimo į visuomenę išleidimas nakčiai)	141
- resettlement (įsiliejimas į visuomenę)	141
- special purposes (specialioji paskirtis)	141
religion (religija)	83-87
repatriation (repatriacija)	159-161

rules (taisyklės)	89-92
S	
searches (apieškos)	109-110
segregation (izoliavimas)	104-107
sentences (bausmės)	28
- how long (trukmė)	28-30
- sentence plan (bausmės planas)	124, 126
adult prisoners (suaugusieji kaliniai)	28, 151
- on or after April 2005 (2005 m. balandis ir vėliau)	29, 154-155
- on or before April 2005 (2005 m. balandis arba anksčiau)	28-29, 152-153
- before October 1992 (iki 1992 m. spalio mėn.)	30
- iki 12 mėnesių	27,151
young offenders (nepilnamečiai nusikaltėliai)	151
smoking (rūkymas)	63- 64
solicitors (advokatai)	50
- letters (laiškai)	50
- visits (vizitai)	51

special accommodation (specialus būstas)	106-107
supervision (priežiūra)	144
T	
training (mokymas)	127
training prisons (auklėjami kalėjimai)	57
transfers (perkėlimas)	160-161
U	
unconvicted prisoners (nenuiteistieji kaliniai)	8
- bail (užstatas)	9
- court (teismas)	10-12, 14
- sureties (laiduotojai)	12-13
W	
work (darbas)	129-130
Y	
young offender (nepilnametis nusikaltėlis)	162
- arrival (atvykimas)	164
- education (mokslas)	166
- leaving (išvykimas)	167
- sentences (bausmės)	57, 151,

	162
- supervision (priežiūra)	168
- training (mokymas)	166

Apie Kalėjimų reformos fondą

Kalėjimų reformos fondas siekia sukurti sąžiningą ir atlidžią kalėjimų sistemą. Tai darome stebėdami, kaip veikia kalėjimai, teikdami informaciją kaliniams, darbuotojams ir laisvėje esantiems žmonėms, prašydami, kad vyriausybė ir oficialūs pareigūnai imtųsi pereinamųjų.

Dėkojame:

- Jos Didenybės Kalėjimų tarnybai (*Her Majesty's Prison Service* = HMPS) Kalėjimų reformos fondas norėtų padėkoti kaliniams ir „HMP Wandsworth“ darbuotojams už pagalbą rašant šią knygą
- Kalėjimų reformos fondas taip pat norėtų padėkoti Didžiajam loterijos fondui ir Velso princesės Dianos atminimo fondui už mūsų labdaros organizacijos rėmimą, siekiant pagerinti kaliniams teikiamą informaciją
- „Mencap“

ISBN numeris 0 046209 86 3

What is this book about?

- What you need to know about prison life.
- Prison rules and ways of doing things.
- Your rights.

“The handbook is like an A-Z of information for prisoners. We could never do without it.”

Adeleke, prisoner HMP Wandsworth

“When a prisoner first comes into prison he often doesn't know the questions he needs to ask. This guide is an invaluable aid.”

Prison Officer

Ministry of
JUSTICE

Safer Custody and Offender Rights
NOMS
1st Floor, Fry,
2 Marsham Street
London, SW1P 4DF
www.hmprisonservice.gov.uk

**PRISON
REFORM
TRUST**

Prison Reform Trust
15 Northburgh Street,
London, EC1V 0JR
Tel: 020 7251 5070
e-mail: prt@prisonreformtrust.org.uk
www.prisonreformtrust.org.uk